

ผลการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ปวีณภัทร์ มิ่งขวัญธนรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

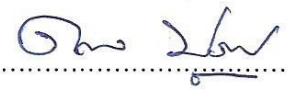
กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ปวีณภัทร์ มิ่งขวัญธนรัชต์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ชลดาว ปุราณานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคล)

..... กรรมการ
(ดร.ชลดาว ปุราณานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ร.อ.หญิง ชนิดดา แนบเกษร)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ๗ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.คลดาว ปุณยานนท์ ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน เอาใจใส่และให้กำลังใจในการทำงานด้วยดีเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่ถูกต้อง รู้ลึกซึ้งและตระหนักในคุณค่าที่ท่านอาจารย์มอบให้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วงศ์เจริญศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พานิช ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่สละเวลาให้คำปรึกษาและเสนอแนะมุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงเพื่อการร้องและการพูด ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ พ.ต.อ.ไพศาล ขวัญมิ่ง คุณแม่ ภ.ญ.วารารัตน์ ขวัญมิ่ง ผู้ให้ชีวิต ให้โอกาสและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา พี่ชาย เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน ที่คอยเป็นกำลังใจให้อดทนและต่อสู้กับอุปสรรคจนผ่านพ้นมาได้ด้วยดี

ขอขอบคุณรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนร่วมรุ่น สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำกับผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ปวิณภัทร์ มิ่งขวัญธนรัชต์

56910154: สาขาวิชา: จิตวิทยาการปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา)

คำสำคัญ: ความมั่นคงในชีวิตสมรส/ คู่สมรส/ การปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์

ปวิณภัทร์ มิ่งขวัญธนรัชต์: ผลการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส (THE EFFECTS OF STRATEGIC MARITAL COUNSELING THEORY ON MARITAL STABILITY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เพ็ญญา กุลนภาดล, กศ.ด., ดลดาว ปุราณานนท์, ศศ.ด. 123 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ คู่สมรสที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพนักงานในโรงเรียนสอนร้องเพลง จำนวน 20 คู่ รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คู่สมรสที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสน้อยที่สุดขึ้นไป จำนวน 20 คู่ สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 10 คู่ และกลุ่มควบคุม 10 คู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส และโปรแกรมการให้การปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่มและทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีนิวแมน-คูลส์

ผลการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง กับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คู่สมรสในกลุ่มทดลองมีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะหลังทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังทดลองและติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคู่สมรสในกลุ่มทดลองมีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

56910154: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.Sc. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: MARITAL STABILITY/ MARITAL/ STRATEGIC FAMILY COUNSELING

PAWEENNAPAT MINGKWANTANARAT: THE EFFECTS OF STRATEGIC MARITAL COUNSELING THEORY ON MARITAL STABILITY. ADVISORY COMMITTEE: PENNAPHA KOOLNAPHADOL, Ed.D., DOLDAO PURANANON, Ph.D., 123 P. 2018.

This research aimed to study the effect of strategic family counseling theory on marital stability. The sample composed of 20 families (40 persons) who had average point of marital stability lowest than 25th percentile and volunteered to participate in the study. The random sampling method was adopted to assign sample into two groups: equally: an experimental group and a control group with 10 families each. The research instruments were the marital stability questionnaire and the interventional program strategic family counseling. The intervention was administered to 10 families, 10 sessions of 60-90 minutes duration, thrice a week for 4 weeks. The research design was two-factor experiment with repeated measures on one factor. The study was divided into 3 phases: the pre-test phase, the post-test phase and the follow-up phases. The data were analyzed by using repeated measures analysis of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable, and tested of pair differences, using Newman-Keul's Method.

The results revealed there was statistically significant interaction at .05 level between the method and the duration of the experiment. The average scores of marital stability in the experimental group were higher than the control groups with statistically significant difference at .05 level when measured in the post-test and follow-up phases. The levels of marital stability average score in the experimental group in the post-test and follow-up phase were higher than the pre-test phase statistically significant different at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิตสมรส.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์.....	18
แนวคิดหลักการปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การดำเนินการทดลอง.....	41
วิธีดำเนินการทดลอง.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิจัย.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก.....	63
ภาคผนวก ข.....	113
ภาคผนวก ค.....	119
ภาคผนวก ง.....	121
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประเภทของความมั่นคงในชีวิตสมรส จำแนกตามรูปแบบของสังคม.....	10
2	แบบแผนการวิจัย.....	41
3	ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะ ติดตามผล.....	45
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสระหว่าง วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง.....	48
5	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	50
6	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในการทดลองของกลุ่มสมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับ การปรึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์.....	51
7	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสที่ได้รับการปรึกษา รอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls procedure).....	52
8	ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติ Sphericity ของข้อมูล โดยใช้วิธีของ Mauchly.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการเพิ่มความมั่นคงในชีวิตสมรส.....	6
2	การสุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	38
3	แผนภูมิเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อน การทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	46
4	แผนภูมิเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะ ติดตามผล.....	47
5	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองต่อคะแนน ความมั่นคงในชีวิตสมรส.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความมั่นคงในชีวิตสมรส เป็นสิ่งที่ทุกคนคร่ำครวญ รวมทั้งสังคมไทย มีความปรารถนาให้เกิดขึ้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าว สะท้อนให้เห็นได้จาก คำกล่าวอวยพรในงานมงคลสมรส ที่ว่า “ขอให้ อยู่ด้วยกันจนแก่เฒ่า” หรือคำกล่าวที่ว่า “ขอให้รักกันนาน ๆ ถือไม่ทำยอดทอง กระจบยอดเพชร” หรือความเชื่อต่าง ๆ ในงานมงคลสมรส ที่ทำขึ้นเพื่อทำตามประเพณี และเพื่อเป็นกุศโลบายที่จะทำ ให้คู่สมรสมี การวางตัวอยู่ในกรอบ ในขอบเขต จารีต ประเพณีที่ดีงาม และเพื่อการประคับประคอง ครอบครัวให้มีความรักที่ยาวนานและมั่นคง จึงจะเห็นได้ว่า ความมั่นคงในชีวิตสมรสมีความสำคัญ ยิ่งต่อทุกคนคร่ำครวญ

ปัจจุบันชายและหญิงจำนวนมาก นิยมใช้ชีวิตสมรสกันเร็วขึ้นโดยใช้เวลาในการศึกษา นิสัยหรือพฤติกรรมของกลุ่มตนเองน้อย เนื่องจากสภาพสังคมในยุคปัจจุบันที่เอื้อให้เกิดความสนิทสนมและใกล้ชิดกันมากขึ้นทำให้มีการตกลงใจใช้ชีวิตคู่สมรสที่เร็วขึ้น ชีวิตสมรสนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นตอนที่เรียกว่า วงจรชีวิตสมรส ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะเริ่มสร้างครอบครัว (Formation stage) ระยะมีลูก (Expansion stage) ระยะที่ลูกโตและแยกจากครอบครัว (Contraction stage) และระยะหลังการเลี้ยงดู (Post parental stage) วงจรชีวิตสมรส ในแต่ละระยะ นั้นความสัมพันธ์ของกลุ่มสมรสจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักน้อย คู่สมรสจึงต้องมีการเตรียมพร้อมในการปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละระยะ โดยเฉพาะในระยะเริ่มสร้างครอบครัว (Formation stage) เป็นระยะที่หญิงชายเริ่มสร้างความผูกพันต่อกัน มีการเลือกคู่ มีการแต่งงานและมีการสร้างครอบครัวใหม่เกิดขึ้น เป็นช่วงเวลาที่คู่สามี-ภรรยาต้องทำความรู้จัก และปรับตัวเข้าหากัน ดูแล เอาใจใส่กัน รู้จักสื่อสารความต้องการและความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้น (อุมพร ตรีงคสมบัติ, 2543) และเมื่อทั้งคู่ตกลงปลงใจที่จะอยู่ร่วมกัน เพื่อสร้างครอบครัวขึ้นใหม่ ซึ่งครอบครัวจะคงสภาพครอบครัว อย่างสมบูรณ์ที่สุดได้ต่อเมื่อชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสมีความมั่นคงมากที่สุด ดังนั้นความมั่นคงในชีวิตสมรสจึงเป็นเป้าหมายสำคัญยิ่งประการหนึ่งในชีวิตสมรส ซึ่งหมายถึง การที่ชีวิตสมรสดำเนินต่อไปได้และชีวิตสมรสจะสิ้นสุดต่อเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตส่วนชีวิตสมรสที่ไม่มั่นคงจะสิ้นสุดด้วยการกระทำอย่างจงใจ โดยคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายจงใจในการที่จะแยกจากกันหรือหย่าร้างกัน (Lawis & Panier, 1979, p. 28 อ้างถึงใน ยูไล วีระกัจวานกุล, 2549)

การที่คู่สมรสไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ ไม่ดูแลเอาใจใส่กัน การขาดการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน ไม่เชื่อมั่นเชื่อใจในคู่ครองของตนก็อาจนำมาซึ่งการใช้ชีวิตคู่อย่างไม่มีความสุข ความระแวงในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และอาจส่งผลให้เกิดการหย่าร้างตามมา โดยการหย่าร้างนี้ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความมั่นคงในชีวิตสมรส อย่างยากที่จะหลบเลี่ยงได้ จากสถิติข้อมูลการหย่าร้าง ในปี พ.ศ. 2557-2560 พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการหย่าร้าง คือ 111,810, 117,880, 118,539 และ 121,617 คู่ ตามลำดับ (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2557; 2558; 2559; 2560) แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีอัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นทุกปี สาเหตุของการหย่าร้างที่เกิดขึ้น มีปัจจัยมาจากการนอกใจ การไม่ซื่อสัตย์ การไม่จริงใจ การระแวง การไม่ดูแลไม่ใส่ใจกัน เป้าหมายชีวิตที่แตกต่างกัน การขาดการสื่อสาร สถานทางการเงินที่ไม่มั่นคง เป็นต้น หลาย ๆ สาเหตุของการหย่าร้างนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความไม่ไว้วางใจของทั้งคู่ทำให้เกิดสาเหตุต่าง ๆ ของการหย่าร้างตามมา

ด้วยสภาพการณ์ในสังคมปัจจุบันที่กล่าวข้างต้น สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สาเหตุหนึ่งมาจากอิทธิพลความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสาร ทำให้ได้รับอิทธิพลในระดับประเทศ สังคมและครอบครัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว สังคมปัจจุบันแข่งขันกันในด้านวัตถุ และมีทัศนคติต่อการหย่าร้างที่เปลี่ยนแปลงไป จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น เปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น เฉกเช่นเดียวกับ โครงสร้างของครอบครัวนักคนตรีกลางคืนในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น คู่สมรสช่วยกันสร้างฐานะ ภรรยาออกทำงานนอกบ้านช่วยเหลือครอบครัว การทำงานเป็นช่วงเวลา มีเวลาว่างไม่ตรงกัน สภาวะรายได้ที่ไม่พอ จึงเกิดการแสวงหารายได้เพิ่ม ซึ่งการแสวงหารายได้เหล่านี้ จึงทำให้บุคคลที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ภรรยา หรือบุคคลที่มุ่งเน้นแสวงหารายได้เพิ่ม จึงต้องหางานประกอบอาชีพเสริม นอกเหนือจากเวลางานประจำซึ่งอาชีพนั้นก็คือการประกอบอาชีพ นักคนตรีกลางคืน และเนื่องจากการทำงานในช่วงเวลากลางคืนนั้น จะต้องทำงานในสถานถือ โคอจร ซึ่งเป็นสถานที่มีผู้คนมากหน้าหลายตา เข้าไปเพื่อที่จะเที่ยวหรือสร้างความสำราญ โดยมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาหาร ของมีนเมาอื่น ๆ ร่วมอยู่ในสถานที่ และการสร้างความสำราญนี้ด้วย รวมถึงการทำงานที่เวลาดานจะล่วงเลยไปยังรุ่งเช้าของอีกวัน จึงทำให้เกิดปัญหา การไม่มีเวลาให้ครอบครัว และเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง อาทิเช่น การเล่นการพนัน การดื่มเหล้า ไม่ประพฤติตนอยู่ในกรอบระเบียบแบบแผน ประเพณี การไม่ซื่อสัตย์ การเจ้าชู้จนเลยไปถึงการมีภรรยาน้อย และหลายกรณีอาจก่อให้เกิดปัญหา ส่งผลต่อการหย่าร้างได้ จากประเด็นปัญหาที่ทำให้คู่สมรสใช้ชีวิตคู่ไม่ราบรื่นที่ได้จากการสัมภาษณ์ และรวมถึงความสำคัญของความมั่นคงในชีวิตสมรสดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในประเด็น

เรื่องความความมั่นคงในชีวิตสมรส เนื่องจากความมั่นคงในชีวิตสมรสนั้น ถือเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตคู่ให้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสุขอย่างยาวนาน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในคู่สมรส โดยเลวิส และสเปนเนียร์ (Lewis & Spanier, 1979, pp. 268-289) ได้กล่าวถึง ความมั่นคงในชีวิตสมรส (Theory of marital quality and marital stability) ว่า “ยิ่งคู่สมรสมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากเท่าใด จะทำให้ชีวิตสมรส มีความมั่นคงมากขึ้นเท่านั้น โดยคุณภาพชีวิตสมรสนั้นมีปัจจัยต่าง ๆ มากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง” ปัจจัย 3 กลุ่มที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตสมรส ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ประกอบด้วย ปัจจัยก่อนสมรส ปัจจัยขณะสมรสและปัจจัยที่เป็นแรงผลักดัน เช่นเดียวกับ ยูไล วีระกังวานกุล (2549, หน้า 17) กล่าวว่า คู่สมรสมีคุณภาพชีวิตสมรสดีเท่าใดจะทำให้ชีวิตสมรส มีความมั่นคงมากขึ้นนั้น ชีวิตสมรสจะมีความมั่นคงเพียงใดขึ้นอยู่กับแรงผลักดันภายนอกและแรงดึงดูดจากทางเลือก ซึ่งเป็นปัจจัยแทรกระหว่างคุณภาพชีวิตสมรสและความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยมีปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ ปัจจัยก่อนการสมรส และปัจจัยระหว่างการสมรส ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ดังเช่น งานวิจัยของ ยูไล วีระกังวาน (2549) ที่พบว่า ความมั่นคงในชีวิตสมรสของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม “อุตสาหกรรมสิ่งทอ” จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ได้แก่ การศึกษาของพนักงานและคู่สมรส อายุแรกสมรสของพนักงาน และคู่สมรส โครงสร้างของครอบครัว ความพึงพอใจต่อการทำงาน นอกบ้านของภรรยา ความสัมพันธ์แบบเพื่อนคู่ชีวิต และความพึงพอใจด้านเพศสัมพันธ์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ได้แก่ เพศ ความแตกต่างด้านอายุ ของคู่สมรส รายได้ ของครอบครัว และจำนวนบุตร

จากที่กล่าวมาข้างต้น การสร้างครอบครัวที่มีความสุขและมั่นคง เริ่มจากคู่สมรสที่ต้องปรับตัวและร่วมมือกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม จึงจะทำให้คู่สมรสเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน สร้างครอบครัวที่มีความสุขใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันได้อย่างยาวนาน และสามารถช่วยลดผลกระทบที่มีต่อสังคมในหลายด้าน เช่น แม่เลี้ยงเดี่ยว การทอดทิ้งเด็กแรกเกิด การเลี้ยงดูเด็กด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจทำให้เด็กได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจและมีผลต่อพฤติกรรมต่อไปในอนาคต เป็นต้น การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสนั้นก็คือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการใช้พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดปัญหา เรียนรู้วิธีการแสดงออกต่อกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดการกับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสได้ การปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์ (Strategic family counseling) เป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความขัดแย้งในคู่สมรส วิธีการนี้มีเป้าหมายในการลดหรือกำจัดพฤติกรรมหรือปัญหาของคู่สมรสที่มีในปัจจุบัน โดยจะไม่เน้นที่ความหมายของพฤติกรรมหรือต้นกำเนิดของปัญหาเหล่านั้น นักการปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีกลยุทธ์นี้จะมีการชี้แนะให้คู่สมรสเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การสื่อสารที่กระทำอยู่ซ้ำ ๆ ที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว เริ่มที่พฤติกรรมต่อเนื่องภายในครอบครัวที่ทำให้เกิดปัญหาถาวร และให้การชี้แนะเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติตนต่อสมาชิกคนอื่น ๆ โดยที่บางครั้งอาจทำไปด้วยการขาดความรู้ หรือความร่วมมือในการที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น คุณสมบัติเด่นของการปรึกษาทฤษฎีกลยุทธ คือ การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน คิดตามรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวและใช้การมอบหมายงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบำบัด (Goldenberg & Goldenberg, 2008)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธที่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรสเพื่อทำให้อุปสมรสมีความความมั่นคงในชีวิตสมรสเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อุปสมรสสามารถเรียนรู้และปรับประคองชีวิตคู่ได้อย่างราบรื่นและยาวนาน มีคุณภาพชีวิตภายในครอบครัวที่ดีขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธสามารถเพิ่มความมั่นคงในชีวิตสมรสได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

สมมติฐานการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง
2. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส ในระยะหลังทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนทดลอง
5. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนทดลอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครอบครัวผู้รับการปรึกษานำไปปฏิบัติใช้ต่อในอนาคตเมื่อประสบปัญหา หรือให้คำแนะนำกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยงานที่เป็นแหล่งเก็บข้อมูลได้ทราบถึงปัญหาของสมาชิกในหน่วยงาน และทราบวิธีในการจัดการแก้ไขปัญหา และเป็นแนวทางในการนำไปช่วยเหลือสมาชิกรายอื่น ๆ ที่มีปัญหาด້ายคล้ายกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถเป็นแนวทางให้ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้การปรึกษาคู่สมรส และครอบครัว เช่น นักจิตวิทยา ผู้ให้การปรึกษาครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มความมั่นคงในชีวิตสมรสได้อย่างเหมาะสม

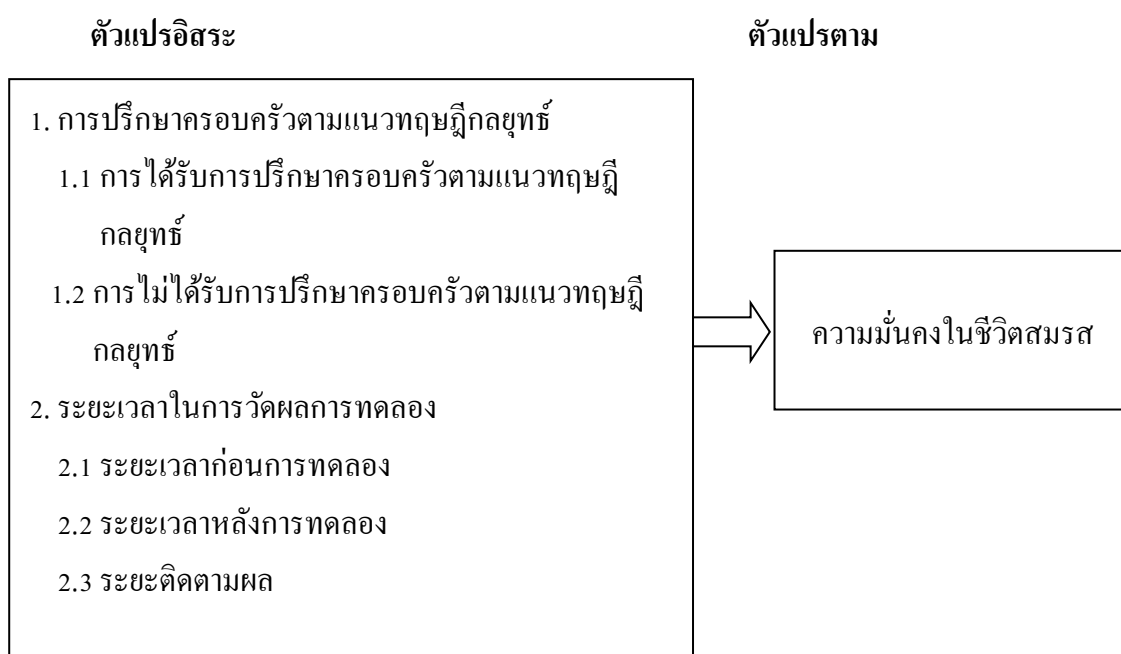
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ คู่สมรสที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพนักงานในโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงในจังหวัดกรุงเทพฯและปริมณฑล โดยมีคุณสมบัติดังนี้
 - 1.1 ชายและหญิงที่อยู่ร่วมกัน และจดทะเบียนสมรสกัน
 - 1.2 ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสามี-ภรรยา ตั้งแต่ 6 เดือน ขึ้นไป
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ คู่สมรส ที่มีคุณสมบัติ ตามข้อ 1 และมีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยนำแบบวัด ความมั่นคงในชีวิตสมรส ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างทำ
 - 2.2 คัดเลือกคู่สมรสที่มีระดับคะแนนความความมั่นคงในชีวิตสมรส จากการทำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส มาจัดเรียงลำดับจากมากมาหาน้อย และคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสน้อยที่สุด จำนวน 20 คู่ มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.3 สอบถามคู่สมรสที่มีความสมัครใจและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดช่วงเวลากการทดลอง
 - 2.4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างคู่สมรส โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) จากคู่สามีภรรยาที่มีคุณสมบัติตามกำหนด 20 คู่ จำนวน 40 คน และสุ่มเข้ากลุ่ม (Random assignment) เป็นกลุ่มทดลอง 10 คู่ จำนวน 20 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 10 คู่ จำนวน 20 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ
 - 3.1.1 การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ
 - 3.1.1.1 การได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ

- 3.1.1.2 การไม่ได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์
- 3.1.2 ระยะเวลาในการวัดผลการทดลอง
 - 3.1.2.1 ระยะเวลาก่อนการทดลอง (Pre-test)
 - 3.1.2.2 ระยะเวลาหลังการทดลอง (Post-test)
 - 3.1.2.3 ระยะติดตามผล (Follow up)
- 3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ ความมั่นคงในชีวิตสมรส

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความมั่นคงในชีวิตสมรส หมายถึง การที่ ชาย-หญิง ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้อภัยกันและกัน เมื่อทำผิดพลาดและร่วมกันดูแลซึ่งกันและกัน รวมถึง ร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการบริหารชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข และสามารถประคองชีวิตสมรสได้อย่างราบรื่นอยู่ร่วมกันได้ยาวนาน

2. การให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการให้การช่วยเหลือคู่สมรสที่ให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพในครอบครัว การนิยามบริบทของครอบครัวให้ชัดเจน กระชับ ตรงประเด็น มองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าสามารถจัดการและแก้ไขได้ มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยใช้เทคนิคการชี้แนะ เทคนิคการใช้คำถามเวียน เทคนิคการกระทำในสิ่งตรงกันข้าม เทคนิคเทคนิคการเสริมสร้าง เทคนิคการมองมุมใหม่ เทคนิคการมอบหมายงาน เทคนิคการตีตราใหม่ เทคนิคการเสนอการกำหนด เทคนิคการทำนายสภาพที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยให้การปรึกษาจำนวน 10 คู่ คู่ละ 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที รวม 100 ครั้ง

3. คู่สมรส หมายถึง ชาย-หญิง ที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นพนักงานในโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียง ใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์สามี-ภรรยา และได้จดทะเบียนสมรส

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องผลของการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกุลยฤทธิ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยนำเสนอสาระสำคัญเรียงลำดับตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิตสมรส
 - 1.1 ความหมายของความมั่นคงในชีวิตสมรส
 - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตสมรส
 - 1.3 ตัวชี้วัดความมั่นคงในชีวิตสมรส
 - 1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิตสมรส
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกุลยฤทธิ์
 - 2.1 ความหมายของคู่สมรส
 - 2.2 ความสำคัญของคู่สมรส
 - 2.3 ความหมายของการปรึกษาคู่สมรส
 - 2.4 ความเป็นมาของการปรึกษาคู่สมรส
 - 2.5 กระบวนการปรึกษาคู่สมรส
 - 2.6 เป้าหมายในการให้การปรึกษาคู่สมรส
 - 2.7 บทบาทของผู้ให้การปรึกษาคู่สมรส
 - 2.8 การให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกุลยฤทธิ์
 - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกุลยฤทธิ์
3. แนวคิดหลักการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกุลยฤทธิ์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิตสมรส

ความหมายของความมั่นคงในชีวิตสมรส

จากการศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตสมรสได้มีผู้ให้ความหมายของความมั่นคงในชีวิตสมรสไว้ ดังนี้

เลวิสและสเปนเนียร์ (Lewis & Spanier, 1979, p. 269) ให้ความหมายความมั่นคงในชีวิตสมรสว่า หมายถึง สถานภาพการสมรสของชายและหญิง ที่ยังคงสถานภาพสมรสเป็นคู่สมรสอยู่ทั้ง

แบบเป็นทางการ คือ การสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และแบบไม่เป็นทางการ คือ การใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันเอง แม้จะไม่ได้สมรสกันตามกฎหมายก็ตาม ชีวิตสมรสที่มั่นคงนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพที่ไม่มั่นคงเมื่อสถานการณ์การสมรสสิ้นสุดลง โดยที่คู่สมรสตัดสินใจแยกทางหย่าร้างหรือทอดทิ้งกันไป (ไม่นับการสิ้นสุดสถานการณ์สมรสโดยการตายจากกันของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง)

เลวิงเกอร์ (Levinger, 1965 cited in Lewis & Spaneir, 1979, pp. 270-272) ให้ความหมายความมั่นคงในชีวิตสมรสว่า หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าชีวิตสมรสนั้นดำเนินไปอย่างเป็นปกติ ไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นระหว่างคู่สมรสนั้น ตรงข้ามกับ “ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส” ความมั่นคงเป็นลักษณะที่แสดงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นในชีวิตสมรส

ยูไล วีระกังวานกุล (2549) ให้ความหมายความมั่นคงในชีวิตสมรสว่า หมายถึง สถานภาพสมรสที่ยังคงอยู่และชีวิตสมรสดำเนินต่อไปได้หรือประสบความล้มเหลวสามารถวัดระดับความมั่นคงในชีวิตสมรสเป็นสองขั้นคือ ขั้นความรู้สึกลึก และขั้นพฤติกรรม จากการตัดแปลงแนวคิดของ อลัน และเดวิด (Alan & David, 1983, p. 387-392) ขั้นความรู้สึกลึก 2 ด้าน ได้แก่ ความรู้สึกที่ว่าชีวิตสมรสกำลังมีปัญหาและการคิดเรื่องการหย่า ขั้นพฤติกรรมวัด 5 ด้าน ได้แก่ การมีเรื่องขัดแย้งกันอยู่เสมอ การกระทำที่แสดงถึงความไม่พอใจในชีวิตสมรส การมีปฏิริยาตอบโต้ การปรึกษาคนใกล้ชิดคิดเรื่องการหย่า การตัดสินใจหย่าร้าง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความมั่นคงในชีวิตสมรส หมายถึงการที่ ชาย-หญิง ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้อภัยกันและกัน เมื่อทำผิดพลาดและร่วมกันดูแลซึ่งกันและกัน รวมถึงร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการบริหารชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข และสามารถระครองชีวิตสมรสได้อย่างราบรื่นอยู่ร่วมกันได้ยาวนาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมั่นคง ในชีวิตสมรส

เลวิส และสเปนเนียร์ (Lewis & Spaneir, 1979, p. 269) กล่าวว่า การสมรสที่สมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ขึ้นอยู่กับรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของสถานการณ์การสมรส อาจหมายถึง ผลจากการสมรสไม่ว่าจะเป็นการเลิกรากัน โดยทั้งคู่กำหนด หรือเป็นการตายของคู่สมรสอย่างคาดไม่ถึงก็ได้ ดังนั้น จึงสามารถแสดงประเภทของความมั่นคงในชีวิตสมรสได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเภทของความมั่นคงในชีวิตสมรส จำแนกตามรูปแบบของสังคม

รูปแบบ	ความมั่นคง	สมบูรณ์แบบ (มั่นคง)	ไม่สมบูรณ์แบบ (ไม่มั่นคง)
เป็นทางการ		แต่งงานกันตามกฎหมาย	แยกกันตามกฎหมาย, หย่าร้าง กันตามกฎหมาย
ไม่เป็นทางการ		แต่งงานลับ ๆ	การแยกกันโดยการตกลง อย่างไม่เป็นทางการ, การทอดทิ้ง

ที่มา: Lawis and Spanier (1979)

รูปแบบทางสังคมของคู่สมรส มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบเป็นทางการในที่นี้ หมายถึง มีการจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย รูปแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง อยู่ด้วยกันด้วยความสมัครใจโดยไม่มีการจดทะเบียนสมรส

รูปแบบเป็นทางการ

ความมั่นคง คือ ครอบครัวที่มีการแต่งงาน จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย มีความรักใคร่ปรองดอง สามัคคี ครอบครัวนั้นก็จะเป็ครอบครัว ที่สมบูรณ์แบบมั่นคง

ความไม่มั่นคง คือ ครอบครัวที่มีการแต่งงาน และมีการจดทะเบียนสมรส แต่อยู่กันอย่างไม่มีความสุข เป็นเหตุให้เกิดการแตกแยกกันตามกฎหมาย หรือหย่าร้างเลิกกันตามกฎหมาย ครอบครัวนั้นก็จะเป็ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบไม่มั่นคง

รูปแบบไม่เป็นทางการ

ความมั่นคง คือ ครอบครัวที่อยู่ด้วยกันอย่างเต็มใจ แต่งงานลับ ๆ สมัครใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน มีความสุขในชีวิตสมรส แม้จะไม่มีการจดทะเบียนสมรสก็ตาม ก็สามารถทำให้ครอบครัวสมบูรณ์แบบ (มั่นคง) ได้

ความไม่มั่นคง คือ ครอบครัวที่ไม่จดทะเบียนสมรสกัน มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างไม่มีความสุข เป็นผลให้เกิดการแตกแยกกันโดยการตกลงกันอย่างไม่เป็นทางการหรือการทอดทิ้งกัน ก็จะเกิดความไม่สมบูรณ์ (ไม่มั่นคง) ในชีวิตครอบครัว

เลวิสและสเปนเนียร์ (Lewis & Spanier, 1979, p. 268-289) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีคุณภาพชีวิตสมรส และความมั่นคงในชีวิตสมรส (Theory of marital quality and marital stability) โดยได้เน้นถึงคุณภาพชีวิตสมรสซึ่งมีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ทั้งสองกล่าวว่า “ยิ่งคู่สมรส

มีคุณภาพชีวิตที่ดีมากเท่าใด จะทำให้ชีวิตสมรสมีความมั่นคงมากขึ้นเท่านั้น โดยคุณภาพชีวิตสมรสนั้นมีปัจจัยต่าง ๆ มากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง” ปัจจัย 3 กลุ่มที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตสมรส ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ประกอบด้วย ปัจจัยก่อนสมรส ปัจจัยขณะสมรส และปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยก่อนการสมรส (Premarital factors) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคมของกลุ่มสมรส ประกอบด้วย

1.1 ความคล้ายคลึงกันของกลุ่มสมรส (Homogeny) ได้แก่ เชื้อชาติ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา อายุ สติปัญญา เป็นต้น กลุ่มสมรสที่มีความคล้ายคลึงกันในลักษณะดังกล่าวย่อมจะมีคุณภาพสมรสที่ดีกว่า

1.2 คุณลักษณะของกลุ่มสมรส (Resources) ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุแรกสมรส ชั้นทางสังคม ความคุ้นเคยกันระหว่างชายหญิง สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต กลุ่มสมรสจะมีคุณภาพที่ดีกว่าเมื่อมีลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูงหรือดีกว่า

1.3 แบบอย่างชีวิตสมรสจากบิดามารดา (Parental model) หมายถึง คุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวของทั้งสองฝ่าย ความสุขในวัยเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสกับบิดามารดา ซึ่งหากมีทิศทางไปในทางบวกย่อมทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย

1.4 สิ่งสนับสนุนอื่น ๆ (Support from significant other) เช่น ความเห็นพ้องด้วยของบิดามารดาในกลุ่มสมรสของบุตร

2. ปัจจัยขณะสมรส (Marital factors) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจในชีวิตสมรส และผลที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

2.1.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic adequacy) ได้แก่ สถานภาพทางอาชีพของฝ่ายชายความมั่นคงทางเศรษฐกิจในครอบครัวและรายได้ของครอบครัว

2.1.2 การทำงานของภรรยา (Wife employment) หมายถึง ความพึงพอใจในงานของตนเองของฝ่ายหญิงและความเห็นพ้องของสามีต่องานของภรรยา

2.1.3 ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว (Household composition) ได้แก่ การมีบุคคลอื่นอาศัยอยู่ร่วมกันกับคู่สมรส หรือที่คู่สมรสอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวเดิม คู่สมรสสามารถตัดสินใจต่อสิ่งใด ๆ ได้เองหรือไม่ ในสิ่งเหล่านี้หากเป็นไปในทางที่ดีย่อมเป็นผลดีต่อคุณภาพชีวิตสมรส

2.1.4 ความสำคัญของสังคมนอกตัวคู่สมรส (Community embeddedness) ได้แก่ ความเห็นพ้องของเพื่อนและญาติ ที่นอกระบบสมรส การติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนของกลุ่มสมรส ความแออัดในครอบครัว เป็นต้น

2.2 ผลที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ประกอบด้วย

- 2.2.1 การมองหรือพิจารณาที่เป็นไปในทางที่ดี (Positive regard) ได้แก่ ความคล้ายคลึงในการรับรู้และการสื่อสารระหว่างคู่สมรส การประเมินคุณค่าของผู้อื่นในทางที่ดีหรือไม่ ความสอดคล้องกันของค่านิยมระหว่างคู่สมรส เป็นต้น
- 2.2.2 ความรู้สึกพึงพอใจระหว่างคู่สมรส (Emotional gratification) หากมีความรู้สึกพึงพอใจสูงจะเป็นผลดีต่อคุณภาพชีวิตสมรส ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเหล่านี้คือ ความรู้สึกพึงพอใจทางเพศ ความรักที่มีต่อกัน ความนับถือกัน เป็นต้น
- 2.2.3 ประสิทธิภาพในการสื่อสาร (Effectiveness of communication) ได้แก่ ความเข้าใจกันระหว่างคู่สมรส ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความถูกต้องในการสื่อสาร โดยมิได้พูดกัน (Nonverbal) ความถี่ของความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส มีประสิทธิภาพสูงในการสื่อสารและสามารถสื่อสารให้เข้าใจกันโดยคำพูดและโดยไม่ใช้คำพูด เป็นต้น
- 2.2.4 ความเหมาะสมในบทบาทของคู่สมรส (Role fit) ชีวิตสมรสจะมีคุณภาพที่ดีหากคู่สมรสแสดงบทบาทที่พอเหมาะพอดีกัน เช่น การมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังต่อกันฝ่ายหนึ่งอย่างมีเหตุผลหรือมีความสอดคล้องกัน การมีบุคลิกภาพที่คล้ายกันมีการแบ่งบทบาทของกันและกัน และมีความเข้าใจกันในเรื่องเพศ เป็นต้น
- 2.2.5 การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของคู่สมรส (Interaction) ได้แก่ การอยู่ร่วมกันฉันท์เพื่อน โดยมีกิจกรรมร่วมกันและช่วยกันแก้ปัญหา ความมีอิทธิพลต่อจิตใจและอารมณ์ซึ่งกันและกันของคู่สมรส ในสิ่งเหล่านี้หากมีมากเท่าใดยิ่งทำให้ชีวิตสมรสมีคุณภาพมากขึ้นเท่านั้น

3. ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกและแรงดึงดูดจากทางเลือก (External pressure and alternative attractions) คือ ปัจจัยที่ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตสมรสกับความมั่นคงในชีวิตสมรสอีกทีหนึ่ง กล่าวคือ ไม่นั่นอนเสมอไปที่คู่สมรสที่มีคุณภาพชีวิตสูงจะมีความมั่นคงสูงหรือคู่สมรสที่มีความมั่นคงในชีวิตต่ำจะเกิดจากการที่มีคุณภาพชีวิตสมรสต่ำแรงผลักดันจากภายนอกได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคม แรงบังคับจากสถาบันต่าง ๆ เช่น กฎหมาย สังคม ศาสนา เป็นต้น ส่วนแรงดึงดูดจากทางเลือกเกิดจากการเปรียบเทียบผลเสียในชีวิต (Costs) และผลดี (Rewards) ผลดี หมายถึง สิ่งที่ดีดึงดูดให้คู่สมรสอยู่ร่วมกันต่อไป ส่วนผลเสีย ได้แก่ ความเครียด ความขัดแย้ง ปัญหาในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส การขาดความกลมเกลียวกัน เป็นต้น ซึ่งทั้งผลดีและผลเสียจะบ่งบอกถึงคุณภาพชีวิตสมรสและเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการหย่าร้างของคู่สมรสและชี้ให้เห็นถึงความมั่นคงในชีวิตสมรสด้วย

อลันและเดวิด (Alan & David, 1983, p. 387-392) ให้ความหมายของความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสว่า เป็นคำที่อาจหมายถึง ความล้มเหลวในชีวิตสมรส การหย่าร้าง การแตกแยกในชีวิตสมรส การมีคุณภาพในชีวิตสมรสต่ำ และการทอดทิ้ง ซึ่งคำเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน มีมโนทัศน์

ต่างกันในบางกรณี เช่น ความล้มเหลวในชีวิตสมรสหมายถึง การหย่าร้างกันตามกฎหมายหรือ แยกทางกันอย่างถาวร ตามความสมัครใจของกลุ่มสมรส แต่ความล้มเหลวอีกมโนทัศน์หนึ่ง หมายถึง การจากกันโดยไม่สมัครใจ ซึ่งเกิดจากการตาย หรือการทอดทิ้งไปของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความมั่นคง คือ คู่สมรสที่แต่งงานกัน หรือคู่สมรสที่อยู่ด้วย โดยไม่ได้แต่งงานกันอย่างเต็มใจ สมัครใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน มีคุณภาพสมรสที่ดี มีความสุข ในชีวิตสมรส และอยู่กันได้อย่างยาวนาน ความไม่มั่นคง คือ คู่สมรสที่จดทะเบียนสมรส หรือไม่จดทะเบียนสมรสกัน มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างไม่มีความสุข เป็นผลให้เกิดการแตกแยกกัน หรือหย่าร้างกัน โดยความมั่นคงนั้นเกิดขึ้นได้โดยการมีคุณภาพสมรสที่ดี ซึ่งคุณภาพสมรสนั้นมีปัจจัย 3 กลุ่ม ที่สำคัญประกอบด้วย ปัจจัยก่อนสมรส ปัจจัยขณะสมรส และปัจจัยที่เป็นแรงผลักดัน

ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตสมรสและความมั่นคงในชีวิตสมรส

อลันและเดวิด (Alan & David, 1983, p. 388) ได้กล่าวถึงความมั่นคงในชีวิตสมรส ในแง่มุมมองของความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสโดยแบ่งสัญลักษณ์ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส เป็นสองชั้น ดังนี้

1. ชั้นของความรู้สึก (Affective state) ได้แก่
 - 1.1 การรู้สึกว่าชีวิตสมรสกำลังมีปัญหา
 - 1.2 การคิดเรื่องหย่าร้าง
2. ชั้นพฤติกรรม เครื่องชี้วัด ได้แก่
 - 2.1 การมีเรื่องขัดแย้งกันอยู่เสมอในเรื่องการใช้จ่าย การเลี้ยงดูบุตรและพฤติกรรมของญาติทั้งสองฝ่าย
 - 2.2 การกระทำที่แสดงถึงความไม่พอใจในชีวิตสมรส
 - 2.3 การมีปฏิกิริยาตอบโต้ โดยการวางเฉยไม่พูดคุยกันและใช้กำลังต่อสู้กัน
 - 2.4 การปรึกษาคณิกัลชิดเรื่องการหย่าร้าง เช่น พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ เพื่อน ลูก
 - 2.5 การตัดสินใจหย่า โดยพูดกับคู่สมรส และทดลองแยกกันอยู่

ต่อมาบุช, จอห์นสัน และเอ็ดเวิร์ด ได้ปรับปรุงตัวชี้วัดความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ของบุช และ จอห์นสัน โดยมีตัวชี้วัด 17 ประการ ดังนี้

1. คิดเรื่องการแยกกันอยู่
2. คิดว่าชีวิตสมรสกำลังมีปัญหา
3. พุดกับคนอื่นเรื่องปัญหาในชีวิตสมรส
4. พุดกับคนในครอบครัวเรื่องปัญหาในชีวิตสมรส
5. พุดกับเพื่อน ๆ เรื่องปัญหาในชีวิตสมรส
6. พุดกับผู้รู้เรื่องชีวิตครอบครัว ถึงปัญหาในชีวิตสมรส

7. คิดเรื่องการหย่าร้าง
8. ปรึกษาทนายความ
9. ปรึกษาคู่สมรสเรื่องการแบ่งสมบัติ
10. ปรึกษากับคู่สมรสเรื่องการแยกกันอยู่
11. ปรึกษากับคู่สมรสเรื่องการเขียนคำร้องขอหย่า
12. ปรึกษาเรื่องการหย่ากับคนในครอบครัวที่เห็นด้วย
13. ปรึกษากับเพื่อนเรื่องการหย่าร้างกับเพื่อนที่เห็นด้วย
14. ทั้งคู่เคยแยกกันอยู่ มาก่อนแล้ว
15. เวลาที่เคยแยกกันอยู่ มีระยะนานเพียงใด
16. เวลาที่เคยแยกกันอยู่ครั้งสุดท้าย คือเมื่อใด
17. การมีชีวิตสมรสเร็วกว่าสามปีที่แล้ว

เมื่อพิจารณา ตัวชี้วัดทั้ง 17 ข้อ จะเห็นได้ว่า ข้อ 1, 2 และ 7 เป็นลักษณะความไม่มั่นคง ในขั้นที่ 1 และ 2 คือ ความรู้สึกจากการรับรู้ในความสัมพันธ์ว่าชีวิตสมรสของตนกำลังมีปัญหา ส่วนตัวชี้วัดที่เหลือนี้เป็นขั้นของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ถ้าผู้กลุ่ม ตัวอย่างเลือกตอบตัวชี้วัดในขั้นที่ 3 หลายข้อแสดงว่าขาดความมั่นคงในชีวิตสมรสและมีแนวโน้มที่จะหย่าร้างหรือแยกทางกันกับคู่สมรส

ซาบาเทลลี (Sabatelli, 1984, pp. 651-662) ได้สร้างแบบสอบถามเรียกว่า “เครื่องวัดระดับชีวิตสมรส” (The marital comparison level index: MCLI) มีจำนวน 36 ข้อ ซึ่งได้แนวคิดส่วนใหญ่ จาก Lewis and Spanier (1979, pp. 268-289) เรื่องคุณภาพชีวิตสมรสและความมั่นคงในชีวิตสมรส ซึ่งประเมินจากการแสดงออกของการรับรู้ โดยเปรียบเทียบระหว่างสามี-ภรรยา แบบสอบถามนี้ จะแสดงให้เห็นความคาดหวังที่คนส่วนมากต้องการใช้ชีวิตสมรสซึ่งถามเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. ความรักที่มีต่อผู้สมรส
2. ความเห็นพ้องกันในการใช้เวลาว่าง
3. การเข้ากันได้
4. การดิชมซึ่งกันและกัน
5. การเคารพซึ่งกันและกัน
6. การถกเถียงเรื่องเพศ
7. ความพอใจต่อสิ่งที่ได้รับ
8. การเห็นพ้องกันในรูปแบบการใช้ชีวิต
9. การแสดงความรัก
10. การมีทัศนคติต่อเพื่อนของคู่สมรส

11. การมีข้อผูกมัดจากการสมรส
12. การมีอิสระในการคบเพื่อน
13. การยอมรับฟังความคิดเห็น
14. การสนับสนุนและการประกอบอาชีพ
15. มีประสิทธิผลในการติดต่อกัน
16. การแบ่งความรับผิดชอบงานบ้าน
17. มีความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต
18. การมีความขัดแย้งเรื่องการเมือง
19. มีความเสมอภาคกัน
20. การแสดงความหึงหวง
21. มีความไว้วางใจกัน
22. การมีความเป็นส่วนตัว
23. มีความซื่อสัตย์ต่อกัน
24. การตกลงใจเรื่องจำนวนบุตร
25. การใช้เงินอย่างยุติธรรม
26. การมีรายได้ของภรรยาจากการทำงานนอกบ้าน
27. การใช้เวลาวางอยู่ร่วมกัน
28. การมีการเก็บออมเงิน
29. มีความสัมพันธ์ทางกาย
30. การยินยอมให้สมรสของพ่อแม่
31. ความขัดแย้งประจำวัน
32. การรู้จักกับเพื่อนของทั้งสองฝ่าย
33. การแสดงความสนใจทางเพศ
34. การมีความสัมพันธ์กับพ่อแม่ของคู่สมรส
35. การมีเพศสัมพันธ์
36. การโต้เถียงในเรื่องเบ็ดเตล็ด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส คือ การแสดงออกในชั้นพฤติกรรม (Certain action) มุ่งเน้นประเด็นที่ทำให้เกิดความล้มเหลว และการหย่าร้างในชีวิตสมรส อย่างชัดเจน แต่ถ้าเป็นขั้นของ ความรู้สึก (Affective state) และขั้นของการรับรู้ ในความสัมพันธ์ (Cognitive concerning the relationship) ก็เป็นเพียง การรับรู้ด้านเจตคติของคู่สมรสว่ากำลังมี

คุณภาพชีวิตสมรสต่ำเท่านั้น ถ้าคู่สมรสไม่แสดงพฤติกรรมออกมา ก็ไม่จำเป็นต้องลงเอยด้วยการหย่าร้างหรือแยกทางกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตสมรส

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตสมรสโดยทั่วไป มักจะศึกษาในแง่ของปัญหาการหย่าร้าง สาเหตุของการหย่าร้าง รวมถึงความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส รวมทั้งการค้นหาแนวทางในการรักษาความมั่นคงในชีวิตสมรส เช่น งานวิจัย ดังต่อไปนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

Booth, Joshnson and Edwards (1987 อ้างถึงใน สุมิตรา รัฐประสาท, 2537, หน้า 22) ได้วิจัยเรื่อง “การวัดความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส” โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาย-หญิง ที่สมรสแล้ว 2,034 คน มีอายุต่ำกว่า 55 ปี ซึ่งสำรวจโดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในปี ค.ศ. 1980 ในสหรัฐอเมริกา ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ อายุ ชาติพันธุ์ ขนาดครอบครัว จำนวนบุตร ในปัจจุบัน ถิ่นที่อยู่และการมีส่วนร่วมในแรงงานของสตรี ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของผู้ตอบจะแตกต่างกันตามตัวแปร คือ ชาติพันธุ์ การเคร่งศาสนา ที่อยู่อาศัย สถานภาพของผู้หญิงที่ทำงาน และปัญหาการสมรสของ พ่อ-แม่ ในครอบครัวเดิม จึงสรุปได้ว่า ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการหย่าร้าง การแยกทางกัน การมีคุณภาพชีวิตสมรสต่ำ แต่การสมรสที่ไม่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องจบลงด้วยการหย่าร้างแยกทางกัน หรือละทิ้งกันเสมอไป เพราะเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล

Ronald (1984 อ้างถึงใน ยูไล วีระกังวานกุล, 2549) ได้วิจัยเรื่อง เครื่องวัดระดับในชีวิตสมรส (The marital comparison level index: MCLI) โดยประเมินผลจากความพึงพอใจที่สัมพันธ์กับความคาดหวังกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย คือ คู่สมรส 300 คู่ ในเมืองเดนเค้าท์ตี้ สหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคนชั้นกลาง ผู้ประกอบวิชาชีพและครอบครัวมีการศึกษา ดำเนินการสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ โดยแยกคำตอบของสามี-ภรรยา ผลของการใช้ MCLI เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างสามี และภรรยา พบว่า คำตอบของทั้งสองฝ่าย มีความสอดคล้องกันมาก กล่าวคือ คำตอบไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งสองฝ่ายมีความต้องการขั้นพื้นฐานและค่านิยมในชีวิตสมรสที่ไม่แตกต่างกัน ในประเด็นการแสวงหาแนวทางการสร้างความพึงพอใจในชีวิตสมรส และความตั้งใจในการสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตสมรส

งานวิจัยในประเทศ

ยูไล วีระกังวานกุล (2549) ศึกษาความมั่นคงในชีวิตสมรสของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ความมั่นคงในชีวิตสมรสของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม “อุตสาหกรรมสิ่งทอ” จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ได้แก่

การศึกษาของพนักงานและคู่สมรส อายุแรกสมรสของพนักงาน และคู่สมรส โครงสร้างของครอบครัว ความพึงพอใจต่อการทำงานนอกบ้านของภรรยา ความสัมพันธ์แบบเพื่อนคู่ชีวิต และความพึงพอใจด้านเพศสัมพันธ์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ได้แก่ เพศ ความแตกต่างด้านอายุ ของคู่สมรส รายได้ของครอบครัว และจำนวนบุตร

บรรพต เวียงนนท์ (2542 อ้างถึงใน ยูไล วีระกังวานกุล, 2549, หน้า 36) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรสของข้าราชการพบว่า ก่อนการสมรสใจความคล้ายคลึงกันทางศาสนา ความพร้อมทางด้านจิตใจ ข้าราชการตำรวจ การสนับสนุนจาก การเห็นแบบอย่างคุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดาและความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส และในระหว่างสมรส พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ความพอเพียงของรายได้ ความพึงพอใจการทำงานนอกบ้านของภรรยา และญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจชีวิตสมรส

จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนกุล (2526) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยศึกษาจากข้าราชการที่มีบุตรในกระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 310 คน พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การทำงานของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส แต่มีความสัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยใช้ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ในการทดสอบสมมติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งสัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสโดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์เชิงวิถี (Path analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของเหตุและระหว่างตัวแปร พบว่า เวลาการแต่งงานและความคล้ายคลึงของภูมิหลังทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อความสมานฉันท์ทางบทบาท จำนวนบุตร ความห่างของการมีบุตร ความคล้ายคลึงของภูมิหลังทางสังคมและความสมานฉันท์ทางบทบาท มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ความสมานฉันท์ทางบทบาท และความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต มีผลกระทบโดยตรงความรู้สึกลเมื่อนำชีวิตสมรสเทียบกับผู้อื่น และความสมานฉันท์ทางบทบาท ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต และความรู้สึกลเมื่อนำชีวิตสมรส ไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น มีผลกระทบโดยตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

สุมิตรา รัฐประสาท (2537) ได้ศึกษาความมั่นคงในชีวิตสมรส และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสของครูสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความมั่นคงในชีวิตสมรสอยู่ในระดับสูง แม้จะมีครูบางส่วนรู้สึกว่าการชีวิตสมรสมีปัญหาบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วยังไม่ถึงขั้นมีพฤติกรรมที่รุนแรงถึงขั้นหย่าร้างหรือแยกทางกัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอเอกสารการปรึกษาคู่สมรสในรูปแบบของการปรึกษาครอบครัวตามหัวข้อดังนี้

ความหมายของการสมรส

สุพัตรา สุภาพ (2540) กล่าวว่า การสมรส คือ การที่ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศ ในรูปที่สังคมยอมรับ แต่ละสังคมจะมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนสำหรับคู่สมรสเพื่อความถูกต้อง เช่น บางสังคมการสมรสจะสมบูรณ์แบบจะต้องผ่านพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนมากจะกำหนด การจดทะเบียนสมรสเป็นหลักสำคัญที่สุดในการปฏิบัติ

พวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2542) ได้อธิบายว่า การสมรส คือ การที่ชาย-หญิง ของไทย มีความรักใคร่ต่อกันจนสุกงอม มีความเห็นอกเห็นใจกันและพร้อมที่จะดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นครอบครัวอย่างสามิภรรยา จึงจำเป็นต้องแต่งงานกัน หรือบางทีอาจจะกล่าวได้ว่าการแต่งงานนั้น เป็นการบำบัดความต้องการทางเพศของมนุษย์ที่เป็นไปตามประเพณีของสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 479)

ได้กล่าวถึง การสมรสหรือการแต่งงานว่า หมายถึง การทำพิธีเพื่อให้ชายหญิงอยู่กินเป็นสามีเมีย ตามประเพณี ชีวิตสมรสจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างครอบครัว หากชีวิตสมรสมีความสุข ก็จะส่งผลต่อความเข้มแข็งของครอบครัว อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของสังคม การสมรสจึงเป็นกลไก ทางสังคมที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อให้บุคคลทั้งชายและหญิงที่เติบโตมีวุฒิภาวะเมื่อถึงวัยอันเหมาะสม แล้วมาใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์สามีภรรยา มีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของสังคม และพร้อมที่จะสร้างครอบครัวใหม่ รวมทั้งให้กำเนิดบุตรธิดาเพื่อสืบต่อวงศ์ตระกูลต่อไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสมรส คือ การที่ผู้ชายและผู้หญิงมีความรักใคร่กัน เห็นอกเห็นใจ ซึ่งกันและกัน และพร้อมที่จะใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์สามี-ภรรยา และเข้าพิธีตามประเพณีของแต่ละ สังคม ตลอดจนดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัว

ความสำคัญของการสมรส

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2545, หน้า 2-3) กล่าวถึง ความสำคัญของการสมรสไว้ ดังนี้

1. เพื่อการสืบต่อวงศ์ตระกูล หญิงชายมาอยู่ร่วมกันด้วยวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การให้กำเนิดลูกหลานเพื่อสืบต่อวงศ์ตระกูล
2. เพื่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างเหมาะสม การสมรสทำให้การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของสังคม เพศสัมพันธ์ที่อยู่ภายในกรอบของการสมรส จะทำให้บุคคลสามารถพัฒนาไปสู่วุฒิภาวะทางเพศด้วย

3. เพื่อสร้างครอบครัวใหม่ การสมรสเป็นการสร้างครอบครัวใหม่ ซึ่งจำเป็นต่อความอยู่รอดของบุคคล ครอบครัวใหม่นี้มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตการดูแลรักษาพยาบาลไข้ การปกป้องสมาชิกให้ผลจากอันตราย รวมทั้งการอบรมถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมของสังคมด้วย

นอกจากนั้นการสมรสยังตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของบุคคล ในแง่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ความต้องการความรัก ความผูกพันและการดูแลเอาใจใส่
2. ความต้องการเพื่อนเพื่อแบ่งปันความรู้สึก ความสนใจและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
3. ความต้องการความมั่นคง เช่น ความรู้สึกมั่นคงในชีวิต ความรู้สึกว่าชีวิต มีความหมาย ความรู้สึกต่อเนื่อง (Continuity) และมีทิศทางในชีวิต
4. ความต้องการที่จะเป็นพ่อแม่ ซึ่งหลายคนถือว่าเป็นเครื่องหมายของการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์
5. การมีหลักประกันในความต่อเนื่องของวงศ์ตระกูล และสิ่งที่ตนได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้นในชีวิต
6. ความต้องการทางเพศและความรู้สึกสมบูรณ์ในฐานะเป็นเพศหญิงและเพศชาย กล่าวโดยสรุปแล้ว ความสำคัญของการสมรส คือ การสร้างครอบครัวใหม่เพื่อตอบสนองในเรื่องของพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อสืบต่อวงศ์ตระกูล และเพื่อตอบสนองทางด้านความมั่นคงในชีวิต

ความหมายของการปรึกษาครอบครัว

Okun and Rappaport (1980 อ้างถึงใน เมธินินทร์ ภิญญชน, 2539, หน้า 18) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว คือ การปรึกษาประเภทหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ความช่วยเหลือครอบครัว โดยปฏิบัติต่อครอบครัวในฐานะเป็นระบบ ๆ หนึ่ง และมองปัญหาหรือความบกพร่องในหน้าที่ของครอบครัวว่ามาจากระบบครอบครัว ไม่ใช่มาจากสมาชิกคนใด คนหนึ่งของครอบครัวอาการที่ผิดปกติหรือเป็นปัญหาของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง เป็นสิ่งแสดงให้เห็นความตึงเครียดที่กำลังเกิดขึ้นในระบบครอบครัวหรือระบบสังคมภายนอก เพราะนักให้การปรึกษาครอบครัวเชื่อว่า เราไม่สามารถแยกบุคคลออกมาจากสังคมที่เขาหรือเธออาศัยอยู่

Biggs (1994 อ้างถึงใน เมธินินทร์ ภิญญชน, 2539) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว คือ การปรึกษาเน้นที่การปฏิบัติต่อครอบครัวโดยส่วนรวม การให้ความช่วยเหลือจึงมีเป้าหมายที่จะปรับเปลี่ยน เพื่อปรับปรุงสัมพันธภาพในครอบครัวให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยอธิบายว่า กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในครอบครัวมักเป็นสาเหตุของปัญหาครอบครัว กฎเกณฑ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

มักจะอยู่ในครอบครัวที่ทำหน้าที่ของครอบครัวบกพร่อง ทฤษฎีระบบเชื่อว่า ระบบครอบครัว
 ทุกระบบพยายามที่จะสร้างภาวะสมดุลให้เกิดขึ้นในครอบครัว เมื่อภาวะสมดุลถูกคุกคาม
 ครอบครัวก็จะพยายามทุกทางที่จะคงไว้ซึ่งความสมดุล กลไกที่ทำหน้าที่รักษาความสมดุลภายใน
 ครอบครัว ซึ่งทำหน้าที่รักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้วยทฤษฎีระบบ
 มองว่าปัญหาพฤติกรรมของเด็กเป็นการแสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีหน้าที่บกพร่อง โดยสันนิษฐาน
 ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านี้เป็นผลเนื่องมาจากพลวัตของครอบครัวหรือการได้รับการเสริมแรง
 จากพลวัตเหล่านั้น

เมธินันท์ ภิญญชาน (2539) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว หมายถึง กระบวนการให้
 ความช่วยเหลือครอบครัวทั้งครอบครัว ไม่เฉพาะสมาชิกคนใดคนหนึ่งที่ถูกกล่าวว่ามีพฤติกรรม
 ที่เป็นปัญหา เพราะถือว่าครอบครัวเป็นระบบระบบหนึ่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบของครอบครัว
 จึงเป็นของส่วนรวม และเป็นความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัว ที่จะต้องร่วมมือกันหาทาง
 แก้ไข โดยความช่วยเหลือของนักการปรึกษาครอบครัว ที่มีคุณสมบัติส่วนตัว มีวิชาชีพที่เหมาะสม
 เพื่อที่จะให้ครอบครัวอยู่ในสถานะที่สมดุล และทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ
 อันเป็นแนวทางที่จะพัฒนาสมาชิกในครอบครัว ให้มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถสื่อสารได้ดี
 และสามารถสร้างสัมพันธภาพและปรับตัวได้ดีทั้งในครอบครัวและสังคมภายนอก

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว หมายถึง การบำบัดที่รวมเอา
 บุคคลที่มีความผูกพันกันในฐานะเป็นครอบครัวเข้ามาร่วมด้วย กล่าวง่าย ๆ ก็คือ เป็นการบำบัด
 บำบัดทั้งครอบครัวไม่ใช่เฉพาะผู้ป่วยเพียงคนเดียว ซึ่งครอบครัวในที่นี้ หมายถึงบุคคลที่ผู้ป่วย
 มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ สามีหรือภรรยา ลูก ญาติพี่น้อง และบางครั้งรวมไปถึง
 มิตรสหายด้วย

ชูศรี เลิศรัตนเดชากุล (2547) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัวเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือ
 ครอบครัวทั้งครอบครัว ไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่งที่ถูกกล่าวว่ามีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยปฏิบัติต่อ
 ครอบครัวในฐานะระบบ ๆ หนึ่ง เพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่อย่างเหมาะสม ในการพัฒนาสมาชิก
 ในครอบครัวให้มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพ และปรับตัวได้ดีทั้งใน
 ครอบครัวและสังคม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2549) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว เป็นวิธีการ
 ปรึกษาลักษณะหนึ่งที่มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่มีปัญหา โดยมีแนวคิดในการช่วยเหลือ
 ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งในครอบครัวหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกต่าง ๆ
 ในครอบครัวนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับการมองภาพ รวมทั้งระบบครอบครัวซึ่งเกี่ยวพันกัน
 และส่งผลซึ่งกันและกัน มิได้มุ่งแก้ไขที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น และมีความเชื่อว่าเราไม่สามารถ
 แยกบุคคลออกจากระบบครอบครัวหรือระบบสังคมที่เขาอยู่ได้

อรพรรณ ลือบุญวัชชัย (2549) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัวเป็นกิจกรรมหนึ่งในการจัดการเพื่อมุ่งช่วยเหลือครอบครัว เป้าหมายมิได้ช่วยเหลือคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ แต่มุ่งให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปอย่างสอดคล้องกลมกลืน เน้นสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวมากกว่ามุ่งกระบวนการลดความขัดแย้งในครอบครัว การปฏิบัติการให้สมาชิกในครอบครัวได้ระบายความรู้สึก ติดต่อกันด้วยดี

เพ็ญภา กุลนภาดล (2553) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัว เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือครอบครัวทั้งครอบครัว ไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่งที่กำลังมีปัญหา โดยปฏิบัติต่อครอบครัวในฐานะระบบ ๆ หนึ่ง เพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่อย่างเหมาะสม ในการพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพและปรับตัวได้ดีทั้งในครอบครัวและสังคม

วัชรพล เปรมกมล (2557) การปรึกษาครอบครัวเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวทั้งครอบครัว ไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่งที่กำลังมีปัญหา เพื่อช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจ และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยปฏิบัติต่อครอบครัวในฐานะระบบ ๆ หนึ่ง เพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่อย่างเหมาะสม ในการพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพและปรับตัวได้ดีทั้งในครอบครัวและสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าวในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเอาการปรึกษาครอบครัวมาใช้ในการลดความขัดแย้งในครอบครัวคู่สมรสวัยรุ่น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การปรึกษาครอบครัวเป็นการปรึกษาที่ช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่มีปัญหาเป็นกระบวนการช่วยเหลือทั้งครอบครัวไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่ง โดยจะมีการปฏิบัติต่อครอบครัวในเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพของสมาชิกเพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

ความเป็นมาของการปรึกษาครอบครัว

Goldenberg and Goldenberg (2008) กล่าวว่า จิตบำบัดครอบครัวเริ่มต้นขึ้นเป็นครั้งแรกและแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา ในสมัยสงครามโลก ครั้งที่ 2 นักจิตบำบัดในยุคนั้นต่างพยายามค้นหาวิธีการบำบัดที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการบำบัดเฉพาะบุคคล (Individual psychotherapy) ที่ได้ผลช้าและใช้เวลานาน โดยเริ่มมาจากความพยายามในการศึกษาและให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคจิตเภทและครอบครัวของเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงทศวรรษ 1970 เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบำบัดครอบครัวได้ก้าวหน้าเร็วไปกว่าทฤษฎี นักครอบครัวบำบัดต่างก็พัฒนาเทคนิคและสาขาวิธีต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือครอบครัว เป็นต้นว่า การใช้วิดีโอสาธิตให้กับนักศึกษาและนักวิชาชีพที่มีความสนใจ

อย่างกว้างขวางวิธีการที่ใช้ในระยนั้น ได้แก่ การพบกับครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัวพร้อมกัน (Multiple family therapy) การไปเยี่ยมครอบครัวเพื่อทำการบำบัดที่บ้านเป็นประจำ (Therapy session at home) การนำครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัวมารับการบำบัดอย่างเข้ม เน้นในการแก้ปัญหาวิกฤตของครอบครัว โดยใช้เวลา 2 วันเต็ม ในการอยู่กับทีมของนักครอบครัวบำบัด (Multiple impact therapy) การ ไปให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่บ้าน โดยรวมเอาสมาชิกของครอบครัวทั้งหมด (Extended family members) รวมทั้งเพื่อนบ้าน นายจ้างและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Network therapy) การใช้หลักการของการปรับพฤติกรรม (Behavior modification) ในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ การบำบัดอย่างย่อฉบับกระเป๋ (Brief therapy) มุ่งแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ และการให้บริการโดยเปิดแผนกคนไข้นอก เพื่อช่วยแก้วิกฤติของครอบครัว แทนการรับคนไข้เข้ามารักษาในโรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้วีดิโอเทปในขณะที่ให้การบำบัดครอบครัว และฉายกลับให้สมาชิกครอบครัวได้ดูและการใช้เทคนิคประติมากรรมครอบครัว (Family sculpturing) และเทคนิคการใช้ท่าทางเป็นสื่อ (Choreography) โดยใช้ท่าทางต่าง ๆ แทนคำพูดเพื่อสื่อให้รู้ว่าสมาชิกแต่ละคนมองตนเองและคนอื่นในครอบครัวอย่างไร

ช่วงทศวรรษของปี 1980 วิชาชีพครอบครัวบำบัดได้พัฒนามา นับเป็นเวลามากกว่าสามสิบปี ได้รับการยอมรับและนิยมอย่างกว้างขวาง ในช่วงทศวรรษ 1980 นี้ ที่สหรัฐอเมริกา มีสมาคมวิชาชีพที่สำคัญ 2 สมาคม คือ The American Association for Marriage and Family Therapy (AAMFT) และ The American Family Therapy Association (AFTA) สมาคมแรกเริ่มก่อตั้ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1942 ซึ่งเดิมทีเดิยชื่อ The American Association of Marriage Counselors สมาคมนี้ได้รับความนิยอย่างมาในทศวรรษของปี 1970 จากสมาชิก 1,000 คน ในปี ค.ศ. 1970 เป็น 7,500 คน ในปี ค.ศ. 1979 สมาชิกของสมาคมมาจากหลายสาขาวิชาชีพนับตั้งแต่นักจิตวิทยา แพทย์ นักการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ ทัศนศาสตร์ ส่วนสมาคม AFTA ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1977 เป็นสมาคมที่เล็กกว่าสมาคมแรก รับแต่สมาชิกอาวโสที่ทำงานในด้านครอบครัวบำบัดโดยตรง

ครอบครัวบำบัดได้รับความสนใจในระดับนานาชาติในช่วงนี้ นักครอบครัวบำบัดของสหรัฐอเมริกาได้ไปบรรยายและสาธิตเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ทั่วโลก และนักวิชาชีพในสาขานี้ได้แลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัยและสถาบันที่ทำงานด้านครอบครัวต่าง ๆ ได้รวมเอาการฝึกอบรมด้านครอบครัวบำบัดเอาไว้ใน โปรแกรมด้วย บางแห่งในเมืองใหญ่ขณะที่ให้การฝึกอบรมก็ให้บริการแก่ครอบครัวไปด้วย สมาคม AAMFT และ AFTA ก็ให้ความสนใจที่จะกำหนดมาตรฐานการฝึกอบรมนักครอบครัวบำบัดในอนาคต และแต่ละสมาคมจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณามาตรฐานทางวิชาชีพของโปรแกรมต่าง ๆ

เมื่อวิชาชีพนี้ได้พัฒนามาถึง 3 ทศวรรษแล้ว จำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่า ทิศทางของครอบครัวบำบัดไปทางไหน อะไรเป็นปัญหาที่นักครอบครัวบำบัดจะต้องให้ความสนใจ Goldenberg and Goldenberg (2008) ได้สรุปสิ่งที่นักครอบครัวบำบัดในยุค 1980 จะต้องให้ความสนใจไว้ 4 ประการ คือ

1. สาขาวิชาชีพครอบครัวบำบัดต้องการแนวคิดและทฤษฎีที่กว้างขึ้น ตัวอย่างเช่น อะไรที่จะช่วยแยกแยะครอบครัวที่มีหน้าที่ของครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ กับครอบครัวที่มีหน้าที่ของครอบครัวบกพร่อง องค์ประกอบภายนอกอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว ไอ.พี. (Identified patient) ได้รับการเลือกมาอย่างไร เราสามารถป้องกันครอบครัวเพื่อไม่ให้成为ครอบครัวที่มีความบกพร่องในหน้าที่ได้หรือไม่

2. ควรให้ความสนใจในเรื่องวัฒนธรรมของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อหน้าที่ของครอบครัว

3. ควรนำครอบครัวบำบัดไปใช้โรงพยาบาลทั่วไป สถานพักฟื้นหรือฟื้นฟูสถานบริการสุขภาพจิต

4. ควรศึกษาว่าทฤษฎีและเทคนิคของครอบครัวบำบัดไหน จะให้ผลอย่างไรกับครอบครัวแบบใด

สิ่งที่ท้าทายวิชาชีพครอบครัวบำบัดในช่วงปี ค.ศ. 1980 มีหลายอย่างเป็นต้นว่าวิธีการฝึกอบรมใหม่ กลุ่มประชากรที่จะให้บริการ การใช้เทคนิคใหม่ ๆ และการบันทึกผล อย่างไรก็ตามถือว่าในช่วงปี ค.ศ. 1980 ครอบครัวบำบัดได้กลายเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวาง ซึ่งสมาชิกของสมาคมด้านครอบครัวบำบัดได้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วช่วงทศวรรษของปี 1990

ถึงแม้ว่าช่วงทศวรรษของปี 1990 ยังไม่สิ้นสุดลงก็พอที่จะมองเห็นแนวโน้มของการพัฒนาและทิศทางของวิชาชีพการให้การปรึกษาคครอบครัวได้ การพัฒนาทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษาคครอบครัวและงานวิจัยในสาขานี้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ในระยะต้นต้นของทศวรรษนี้ได้มีทฤษฎีการให้การปรึกษาคครอบครัวใหม่ ๆ เกิดขึ้น ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษาคครอบครัวกลุ่ม โซลูชันโฟกัส (Solution-focus family therapy) และกลุ่มการบำบัดแบบเล่าเรื่อง (Narrative family therapy) ทั้งสองทฤษฎีมีลักษณะที่กระชับสั้นและมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนี้

นอกจากการพัฒนาด้านทฤษฎีแล้ว ในช่วงปี ค.ศ. 1990 นี้ จำนวนสมาชิกที่สังกัดในสมาคมวิชาชีพทางด้านการให้การปรึกษาคครอบครัวและคู่สมรสที่สำคัญ ๆ มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ตัวอย่างเช่น ขณะนี้สมาคม The American Association for Marriage and Family Therapy (AAMFT) มีสมาชิกมากกว่าสองหมื่นคน สมาคมอื่น ๆ ก็เช่นกัน รายงานว่ามีสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวนมากในช่วงปี ค.ศ. 1990 (Gladding, 1995) ช่วงปี ค.ศ. 1990 เป็นช่วงที่วิชาชีพครอบครัว

บำบัดขยายความนิยมและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยดูได้จากจำนวนของสมาชิกของวิชาชีพ ด้านครอบครัวบำบัดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ตลอดจนมีทฤษฎีการให้การปรึกษาคครอบครัวใหม่ ๆ เกิดขึ้นด้วยในช่วงปี ค.ศ. 1990 ทฤษฎีครอบครัวบำบัดแบบบูรณาการ (Integrated model) มีบทบาทมากในช่วงนี้ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคที่มีการพัฒนาวิธีการในการให้ความช่วยเหลือ ครอบครัวอย่างกว้างขวาง และวิธีการครอบครัวบำบัดและการให้การปรึกษาคครอบครัวกำลังได้รับความนิมอย่างมาก มีสถาบันอบรมและสถาบันวิจัยในด้านนี้แพร่หลายทั้งในสหรัฐอเมริกา ในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป และเอเชีย ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย

ในประเทศไทยครอบครัวบำบัดเกิดขึ้นประมาณ 20 ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานจิตเวชเด็ก มีการให้บริการทั้งในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาลสมเด็จพระยา ศูนย์สุขวิทยาจิต เป็นต้น และในคณะแพทยศาสตร์ต่าง ๆ เช่น คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่หน่วยจิตเวชเด็กของภาควิชากุมารเวชศาสตร์ และที่หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่นของภาควิชาจิตเวชศาสตร์ เป็นต้น

กระบวนการปรึกษาคครอบครัว

การให้การปรึกษาเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องจากขั้นหนึ่ง ไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เช่นเดียวกันกับการพัฒนาการของมนุษย์ การพัฒนาในขั้นต่าง ๆ หรือการเข้าสู่ขั้นต่อไป มีลักษณะยึดหยุ่นและเหลื่อมล้ำกัน อย่างไรก็ตาม กระบวนการในแต่ละขั้นมีความสำคัญและจะต้องผ่านไปอย่างราบรื่น จึงทำให้การให้การปรึกษาคดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Cavanage (1990 อ้างถึงใน เมธินินทร์ ภิญญชน, 2539) กล่าวว่า กระบวนการให้การปรึกษาอาจไม่เท่ากันมีทั้งระยะสั้น (Short-term) ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5-10 ครั้งของการให้การปรึกษาและระยะยาว (Long-term) ซึ่งใช้เวลานานถึง 50-100 ครั้งของการให้การปรึกษา

วีรวุฒิ เอกกมลกุล (2537) กล่าวว่า กระบวนการให้การปรึกษาคูสมรส มีความถี่ และระยะเวลาของการรักษา ตามการประเมินสภาพครอบครัวและปัญหาของครอบครัว ได้จำแนกปัญหาของครอบครัวเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ครอบครัวบำบัดในช่วงวิกฤตการณ์ชีวิต โดยใช้เวลาในการรักษาช่วงสั้น มักใช้เวลา น้อยกว่า 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวและช่วยให้ครอบครัวมีความสมดุลดีขึ้นกว่าสภาวะก่อนวิกฤตการณ์ชีวิต วิกฤตการณ์ชีวิต ได้แก่ การตายของญาติมิตรอันเป็นที่รัก การบาดเจ็บ การสูญเสียงาน การคลอดบุตร เป็นต้น

2. ครอบครัวบำบัดระยะสั้น (Brief family therapy) เป็นประเภทของครอบครัวที่ใช้มากที่สุดในงานวิจัยโดยมีจำนวนครั้งตั้งแต่ 1-20 ครั้ง กรณีนี้ปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มักใช้เวลาน้อยกว่า 6 เดือน เพื่อช่วยเหลือปัญหาในครอบครัว ดังนี้

2.1 กรณีวิกฤติการณ์แต่ไม่เร่งด่วน

2.2 อาการหรือความขัดแย้งในเด็ก วัยรุ่น คู่สมรส โดยมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อการรักษาอย่างดีในขณะที่ประเมินครอบครัว ปัญหาได้แก่ ปัญหาการปรับตัว โรคซึมเศร้า ปัญหาพฤติกรรม เป็นต้น

2.3 เป็นการรักษาร่วมกับการรักษาอื่น ๆ เพื่อช่วยให้มีผลการรักษาดีขึ้น

2.4 คู่สมรสต้องการความช่วยเหลือในการตัดสินใจหย่าหรือไม่หย่า

2.5 สภาพครอบครัวยุ่งเหยิงมาก จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลละเอียด

3. ครอบครัวบำบัดระยะยาว เป็นการรักษาที่ไม่จำกัดเวลา ใช้เวลารักษานานเนื่องจากการรักษาอย่างสั้น ๆ ยังไม่เพียงพอในการแก้ปัญหา หรือมีเป้าหมายในการรักษาที่มากขึ้น เพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาดังนี้

3.1 กรณีรักษาโดยตรงหลังจากประเมินครอบครัว

3.1.1 ครอบครัวมีปัญหาที่ซับซ้อน ต้องการเวลาในการรักษายาวนาน

3.1.2 ครอบครัวมีแรงจูงใจอย่างสูงในการรักษา แต่ปัญหาไม่สามารถแก้ไข ในระยะเวลาอันสั้น

3.1.3 ครอบครัวไม่ได้มีแรงจูงใจในการรักษา จำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อการรักษาในระยะยาว

3.1.4 ปัญหาเรื้อรัง จำเป็นต้องใช้เวลานานในการรักษา

3.2 กรณีรักษาผู้ป่วยที่ได้ผ่านการรักษาแบบระยะสั้นหรือช่วงภาวะวิกฤติแล้ว พบว่า ยังไม่เพียงพอ ครอบครัวได้รับการกระตุ้นให้มีแรงจูงใจที่จะรักษาต่อและมีแนวโน้มที่ดีในการรักษา และครอบครัวตอบสนองต่อการรักษา และยังมีปัญหาที่ต้องการรักษาต่อ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 339) กล่าวถึง ความถี่ในการให้การปรึกษาครอบครัว ส่วนใหญ่ เป็นสัปดาห์ละครั้ง ถ้ามีเหตุการณ์วิกฤติที่อาจบ่อยขึ้น ระยะเวลาจะนานเท่าใดขึ้นกับเป้าหมาย เช่น ถ้าเพียงแต่ต้องการแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสารการทำก็จะใช้เวลาเพียงไม่กี่ครั้ง เช่น 8-10 ครั้ง แต่ถ้ามุ่งให้สมาชิกมีการเจริญเติบโตทางด้านบุคลิกภาพและอารมณ์ก็อาจใช้เวลา เช่น 1-2 ปี กระบวนการให้การปรึกษาครอบครัวสามารถทำได้หลายลักษณะ แต่กระบวนการและขั้นตอนที่สำคัญและการดำเนินการที่เหมาะสม จะช่วยให้การให้ความช่วยเหลือครอบครัวประสบความสำเร็จ หากขาดการวางแผนที่ถูกต้องอาจทำให้เกิดการล้มเหลวได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการให้การปรึกษาครอบครัว ดังนี้คือ

Gladding (1995 อ้างถึงใน เมธินินทร์ ภิญญชน, 2539 หน้า 51) กล่าวถึง กระบวนการในการให้ การปรึกษาครอบครัวประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่

1. ระยะแรก (Initial phase) ในระยะแรกนี้ ภารกิจที่สำคัญที่ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวต้องกระทำคือ การสร้างสายสัมพันธ์ และกำหนดโครงสร้างของการให้การปรึกษาตั้งสมมติฐานว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นในครอบครัวนั้น สำรวจการรับรู้ที่มีต่อปัญหาจากสมาชิกในครอบครัว สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของครอบครัว เช่น สมาชิกครอบครัวแต่ละคนติดต่อสื่อสารกันอย่างไร ใครพูดกับใครพูดอย่างไร ประเมินสิ่งที่จะต้องดำเนินการ เช่น จะมีการส่งต่อหรือไม่ ต้องมีการทดสอบทางจิตวิทยาอะไรหรือไม่ ก่อนเสร็จสิ้นการพบกันครั้งแรกจะต้องมีการตกลงนัดหมายสำหรับการพบกันครั้งต่อไป หากมีสิ่งที่มีอบหมายให้ครอบครัวไปดำเนินการหรือลองปฏิบัติยอมทำได้ ผู้ให้การปรึกษาควรเขียนความประทับใจที่มีต่อครอบครัวทันทีที่การพบกันสิ้นสุดลง

2. ระยะกลาง (Middle phase) ในระยะกลางของการให้ความช่วยเหลือ เป็นระยะที่ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวใช้เทคนิคต่าง ๆ กับครอบครัวกระตุ้นให้ครอบครัวทำงานหนักเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งเอาไว้ และส่วนใหญ่แล้วการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในกระบวนการแก้ปัญหาเริ่มเกิดขึ้นในระยะนี้ ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวควรชี้ให้ครอบครัวเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว ถึงแม้จะเล็กน้อยก็ตาม ส่งเสริมให้สมาชิกครอบครัวกล้าที่จะลองกระทำพฤติกรรมใหม่ ๆ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีบทบาทที่กระตือรือร้น ให้การแนะนำส่งเสริมครอบครัวมีแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนที่เหมาะสม

3. ระยะสุดท้าย (Termination phase) ก่อนจะถึงระยะสุดท้าย ผู้ให้การปรึกษาต้องวางแผน ร่วมกับครอบครัวถึงการยุติการให้การปรึกษา การเตรียมการที่จะยุติการให้การปรึกษาทำได้โดยลดความถี่ของการพบกันลง และการยุติควรจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ การกล่าวถึงการยุติการให้การปรึกษา การสรุปผลของการให้การปรึกษา อภิปรายถึงเป้าหมายระยะยาว ทำนายและหาทางป้องกันแก้ไขที่จะไม่ให้ปัญหา กลับคืนมาอีกในอนาคต และติดตามผลการให้การปรึกษาอยู่เป็นระยะ ๆ ถึงแม้การให้การปรึกษาจะยุติไปแล้ว

สมรักษ์ ชูวานิชวงศ์ (ม.ป.ป., หน้า 2-5) กล่าวว่า การให้การปรึกษาครอบครัว สามารถแก้ปัญหาครอบครัวที่มีสาเหตุจากการสื่อสารที่เป็นปัญหา เป็นการช่วยให้สมาชิกในครอบครัวสามารถใช้การสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหของครอบครัวและเสริมสร้างความรักความเข้าใจต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้การปรึกษาครอบครัว มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพและตกลงบริการ ในการมาขอรับบริการเพื่อแก้ไขปัญหาของครอบครัว ในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมาติดต่อก่อน ซึ่งอาจได้รับการปรึกษารายบุคคลก่อนแล้ว ผู้ให้การปรึกษาจะคุ้นเคยกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่มาติดต่อก่อน ดังนั้นในขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพ

ควรทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกลางกับทุกฝ่าย โดยใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพในการบริการ ให้การปรึกษารายบุคคลมาใช้ร่วมกับเทคนิคในการให้การปรึกษารอบครัว

2. ขั้นตอนการสำรวจทำความเข้าใจปัญหา หลังจากที่ผู้ให้การปรึกษาละลายการต่อต้านของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแล้ว และได้มีการตกลงบริการให้รับรู้กัน ก็เป็นขั้นการสำรวจปัญหา ซึ่งเป็นผลความรู้สึกร่วมกันของแต่ละฝ่าย สำรวจปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว และดูว่าปฏิสัมพันธ์นั้น มีผลต่อแต่ละคนอย่างไร ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับรู้ซึ่งกันและกัน แล้วค้นหาสิ่งที่เป็นปัญหาร่วมกันของครอบครัวนั้นคืออะไร ในการสำรวจปัญหาสามารถทำได้ 2 ลักษณะดังนี้ คือ สำรวจ โดยใช้เทคนิคในการให้การปรึกษารายบุคคลและใช้คำถามเวียนทุกฝ่าย (Circular questioning)

3. การวางแผนแก้ไขปัญหา ในกรณีที่ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการให้การปรึกษาเห็นตรงกันว่าปัญหา คืออะไร และปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดจากการขาดการสื่อสารที่ดี การแก้ไขปัญหาด้วยการสื่อสารมีขั้นตอนที่สำคัญ 2 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นตอนการทำสิ่งที่สื่อสารให้กระจ่างชัดก่อน (Clarifying communication)

อันดับแรกผู้ให้การปรึกษา จะเริ่มต้นที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อนก็ได้ แล้วสำรวจความรู้สึกนึกคิดของฝ่ายนั้น ให้กระจ่างชัดว่าเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสื่อให้อีกฝ่ายได้รับทราบ

3.2 ขั้นตอนการฝึกการสื่อสารใหม่ (Redirection communication)

3.2.1 หากจุดเริ่มต้นจากการได้รู้กระจ่างชัดถึงความรู้สึกนึกคิดที่จะสื่อแล้ว

3.2.2 จัดสถานการณ์ที่เหมาะสมต่อการฝึกการสื่อสาร โดย

3.2.2.1 จัดเก้าอี้ ให้ทั้งสองฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน และตรวจสอบว่าอีกฝ่ายพร้อมที่จะรับฟังหรือไม่ ก่อนที่จะให้อีกฝ่ายสื่อ โดยผู้ให้การปรึกษาขยับเก้าอี้ของตนเองออกมาให้ห่างจากทั้งสองฝ่าย

3.2.2.2 ผู้ให้การปรึกษาทำหน้าที่คอยกำกับให้ผู้สื่อ ใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสม คือการสื่อสารแบบใช้สรรพนาม “ฉัน” แทนตนเอง (I-Message)

3.2.2.3 ชักซ้อมเรื่องสรรพนาม ให้ผู้สื่อใช้สรรพนามอย่างเหมาะสมเหมือนอย่างที่เคยใช้ในชีวิตจริง เช่น ถามสามีและภรรยาว่าอยู่ที่บ้านใช้สรรพนามอะไร

3.2.2.4 ให้มีการสื่อสารโดยตรง ให้พูดกันโดยไม่ผ่านผู้ให้การปรึกษา ถ้าพบว่า ผู้สื่อมีความลำบากตั้งแต่ตอนเริ่มต้น ผู้ให้คำปรึกษาควรเริ่มขึ้นต้นประโยคให้หรือในบางกรณีอาจจำเป็นต้องพูดเป็นตัวอย่างให้ผู้สื่อพูดตามทั้งประโยคก็ได้ ถ้าผู้สื่อมีความลำบาก เช่น ไม่กล้า ขาดความมั่นใจ เมื่อมีการสื่อเป็นไปตามที่ต้องการแล้ว ผู้ให้การปรึกษาจึงตรวจสอบการรับของผู้รับว่าสามารถรับข่าวสารนั้นอย่างไร ได้ตรงตามจุดที่ผู้สื่อมาแล้วหรือไม่ หลังจากนั้นก็ให้ผู้รับได้พูดให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ทราบว่า เมื่อฟังแล้วมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา

ต้องคอยกำกับให้ผู้รับสื่อพูดในประเด็นนี้ เพื่อก่อให้เกิดการสื่อสารใหม่ที่มีการตอบโต้ซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสม

4. การปฏิบัติและติดตามผล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น กระบวนการให้การปรึกษาครอบครัวที่สำคัญ มี 3 ขั้นตอน คือ การสร้างสัมพันธภาพ การดำเนินการให้การปรึกษา และการยุติการให้การปรึกษาโดยมีการใช้ระยะเวลาในการให้การปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และสำหรับการแก้ไขปัญหาการสื่อสารในครอบครัวอาจจะใช้เวลาในการช่วยเหลือครอบครัว 8-10 ครั้ง เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาการสื่อสารและฝึกให้สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารที่เหมาะสม

เป้าหมายในการให้การปรึกษาครอบครัว

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 5) ได้กล่าวว่า การให้การปรึกษาครอบครัวมุ่งมองที่ครอบครัวในภาพรวม เป้าหมายของการรักษาคือ การที่ครอบครัวจะทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมปรับตัวกับความเครียดที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาการได้ และตอบสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคน ได้อย่างกลมกลืนกัน อันจะนำไปสู่การเจริญเติบโตของครอบครัว

วีรวุฒิ เอกกมลกุล (2537, หน้า 16-17) กล่าวถึง เป้าหมายในการรักษาของการทำครอบครัวบำบัด ได้แก่

1. การแก้ไขหรือลดความขัดแย้งและวิตกกังวล ที่เป็นพยาธิสภาพอันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
2. ให้สมาชิกครอบครัวเข้าใจในความต้องการของกันและกัน
3. ส่งเสริมบทบาทที่เหมาะสมกับเพศ และวัยในการแสดงออกต่อกันในครอบครัว
4. ส่งเสริมความสามารถของสมาชิกในครอบครัว และครอบครัวโดยรวมในการเผชิญต่อสิ่งกดดันภายในและภายนอกครอบครัว

5. ผลต่อเอกลักษณ์และคุณค่าของครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้เข้าใจชีวิตครอบครัวที่เป็นสุขและพัฒนาต่อไปได้

6. ผสมผสานครอบครัวเข้ากับระบบที่ใหญ่ขึ้นของสังคมได้แก่ โรงเรียน ชุมชน เป็นต้น
 ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2540, หน้า 29) กล่าวถึง เป้าหมายของการให้การปรึกษาครอบครัวของกลุ่มประสบการณ์นิยมและมนุษยนิยมไว้ว่า ต้องการให้สมาชิกครอบครัวพัฒนาทางด้านความไวในการรับรู้ความรู้สึก การแสดงความรู้สึก การตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสดงออกทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง ความสามารถที่จะสื่อความต้องการ ความรู้สึกที่ให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้สมาชิกครอบครัวผูกพัน ใกล้ชิด สนับสนุน มีชีวิตชีวา และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้บุคคลนั้นเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมมั่นในตนเองมากขึ้น

เมธินันท์ ภิณฑุชน (2539, หน้า 100) กล่าวถึง เป้าหมายในการให้การปรึกษาครอบครัวของชะเทียร์ คือ การมุ่งที่จะพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้เกิดการเจริญเติบโตในด้านความเร็วในการรับรู้ความรู้สึก (Sensitive) และการแสดงความรู้สึก (Expression of feeling) การเจริญเติบโต (Growth) ในด้านการตระหนักรู้ความรู้สึก ความต้องการของตนเองและคนอื่น ๆ และความสามารถที่จะสื่อความรู้สึกและความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบ ทั้งก่อนและภายหลังการให้การปรึกษาครอบครัว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะช่วยให้สมาชิกมีความใกล้ชิดกันทางอารมณ์มากขึ้น มีความยืดหยุ่น มีชีวิตชีวา และพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (Self esteem) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น เป้าหมายในการให้การปรึกษาครอบครัวในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกครอบครัวสามารถรับรู้ความรู้สึก การแสดงความรู้สึก การแสดงออกทั้งภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการสื่อความต้องการ ความรู้สึกให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้สมาชิกครอบครัวผูกพัน ใกล้ชิดสนิทสนม มีชีวิตชีวา และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองทำให้นุคคลนั้นเป็นตัวของตัวเอง

จากข้อมูลดังกล่าว เป้าหมายการให้การปรึกษาครอบครัว คือ ส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวแสดง บทบาทที่เหมาะสมกับเพศ วัย และช่วยลดความขัดแย้งความวิตกกังวล ที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้เข้าใจชีวิตครอบครัวที่เป็นสุขและพัฒนาต่อไปได้

บทบาทของผู้ให้การปรึกษาครอบครัว

บทบาทของผู้ให้การปรึกษาครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการให้การปรึกษาครอบครัวซึ่งขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้ให้การปรึกษา มีผู้กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้การปรึกษาครอบครัว ไว้ว่า ผู้ให้การปรึกษาสำหรับครอบครัวควรจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ และได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับงานการให้การปรึกษาครอบครัว ผู้ให้การปรึกษาต้องใช้ความนุ่มนวล และความเข้าใจสมาชิกของครอบครัวเป็นหลัก และที่สำคัญผู้ให้การปรึกษาจะต้องพยายามหลีกเลี่ยง การที่ถูกดึงให้เข้าร่วมสถานการณ์ที่วุ่นวายของครอบครัว และผู้ให้การปรึกษาครอบครัวควรปฏิบัติ ดังนี้ (เมธินันท์ ภิณฑุชน, 2539, หน้า 101-102)

1. ทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความสบายใจเป็นกันเอง มีอิสระแลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกัน
2. ผู้ให้การปรึกษาควรบอกจุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษาครอบครัว คือ วางโครงสร้างไว้แต่ละขั้นตอนของการให้การปรึกษา
3. ผู้ให้การปรึกษาต้องระงับการที่บุคคลในครอบครัวใช้กลไกการป้องกันตน
4. ผู้ให้การปรึกษาควรพยายามให้ผู้รับการปรึกษาอยู่ในภาวะความเป็นผู้ใหญ่โดยให้เขาสามารถมีสำนึกในเรื่องราวที่เกี่ยวกับตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้โดยทบทวนหน้าที่ที่เขา มีต่อครอบครัว

5. ผู้ให้การปรึกษาควรหลีกเลี่ยงการด่วนตัดสินใจ ควรมีความสอดคล้องต่อผลการตอบสนองของผู้รับการปรึกษาไม่ว่าจะเป็นสามี หรือภรรยา ผู้ให้การปรึกษาควรเข้าใจความรู้สึก และช่วยเหลือสิ่งที่เขารู้สึกนั้นๆ ดังนั้นอาจจะออกมาในรูปคำพูดและสัมพันธภาพ ดังนั้น ในช่วงเริ่มต้นของการให้การปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาต้องสัมภาษณ์และมีการพูดคุยกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวว่าทุกคนคือคนในครอบครัวเดียวกัน สมาชิกทุกคนควรจะอยู่อย่างพร้อมหน้า

การปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธ

เมธินินท์ ภิญญชุน (2539) ได้กล่าวถึง ที่มาและผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีการปรึกษารอบครัวกลุ่มทฤษฎีกลยุทธ ดังนี้

ผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีการปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในวงวิชาชีพ ได้แก่ พอล วอตสลาวิก (Paul Watzlawick) จอห์น วิคแลนด์ (John Weakland) โคล มาदानเนส (Cole Madanes) และ เจ เฮลีย์ (Jay Haley) ซึ่งเจ เฮลีย์ เป็นบุคคลที่ถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มทฤษฎีกลยุทธที่มีอิทธิพลและมีชื่อเสียงมาก จึงขอนำประวัติและผลงานของเขามากเล่าในที่นี้

เจ เฮลีย์ (Jay Haley) มีชื่อเสียงในฐานะเป็นผู้บุกเบิกที่สำคัญคนหนึ่งของวงการครอบครัวบำบัด สิ่งที่เขาแตกต่างไปจากผู้บุกเบิกคนอื่น ๆ คือ เขาไม่ได้มีภูมิหลังของการศึกษาด้านจิตแพทย์หรือจิตวิเคราะห์แต่อย่างใด แต่เขามีปริญญาทางด้านศิลปะและการสื่อสาร เฮลีย์เริ่มงานครอบครัวบำบัดครั้งแรกขณะที่เขาทำงานกับเกร็กกอรี่ เบทสัน (Gregory Batson) ในโครงการวิจัยโรคจิตเภท ก่อนที่จะมาร่วมงานกับสถาบันวิจัยทางจิต (Mental research institute: MRI) ที่เมืองพาโลอัลโต รัฐแคลิฟอร์เนีย จากสถาบันวิจัยทางจิต (MRI) เขาได้ย้ายมาทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการของโครงการวิจัยครอบครัวบำบัดที่คลินิกการแนะแนวเด็กแห่งฟิลาเดลเฟีย (Philadelphia child guidance clinic) ที่นี้เขาได้ทำงานร่วมกับ มินูชิน (Minuchin) และขณะขณะที่อยู่ที่นี้ เฮลีย์ได้เริ่มฝึกนักครอบครัวบำบัดโดยใช้หลักการเลือกบุคคลเข้ามาฝึกที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน เพราะเชื่อว่านักครอบครัวบำบัดเหล่านั้นจะสามารถซึมซับและรับเอาความคิดของทฤษฎีระบบได้ดีกว่าผู้มีประสบการณ์มาแล้ว หลังจากย้ายจากฟิลาเดลเฟีย (Philadelphia) เฮลีย์และภรรยา คือ โคล มาदानเนส (Cole Madanes) ได้มาก่อตั้งสถาบันครอบครัวบำบัด (Family therapy institute) ที่วอชิงตัน ดีซี ในปี ค.ศ. 1974 ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 1989 สถาบันนี้ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นสถาบันเฮลีย์-มาदानเนส (Haley-madanes institute) หลังจากการย้าย เฮลีย์ได้เขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงมาก 2 เล่ม คือ Problem-solving therapy และ Leaving home หนังสือทั้งสองเล่มเน้นให้เห็นทัศนะของเฮลีย์เกี่ยวกับการปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธ (Strategic family therapy) ปัจจุบันเฮลีย์ใช้เวลาส่วนใหญ่กับสถาบันเฮลีย์-มาदानเนส ซึ่งเป็นศูนย์ฝึกอบรมด้านครอบครัวบำบัดที่สำคัญแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา

แนวคิดหลักการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์

การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ มีเป้าหมายในการลดหรือกำจัดพฤติกรรมหรือปัญหาของครอบครัวที่มีในปัจจุบัน โดยจะไม่เน้นที่ความหมายของพฤติกรรมหรือต้นกำเนิดของปัญหาเหล่านั้น นักการให้การปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์นี้จะมีการชี้แนะให้ครอบครัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสื่อสารที่กระทำอยู่ซ้ำ ๆ ที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว เริ่มที่พฤติกรรมต่อเนื่องภายในครอบครัวที่ทำให้เกิดปัญหาถาวร และให้การชี้แนะเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติต่อสมาชิกคนอื่น ๆ โดยที่บางครั้งอาจทำไปด้วยการขาดความรู้หรือความร่วมมือในการที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น คุณสมบัติเด่นของการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ คือ การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน (Goldenberg & Goldenberg, 2008)

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560) กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีกลยุทธ์ไว้ว่า มุ่งเน้นที่การนิยามปัญหาของครอบครัวให้ชัดเจน การให้การปรึกษาจะมีลักษณะกระชับสั้น ตรงประเด็น มุ่งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เมธินันท์ ภิณญชน (2539) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของทฤษฎีการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์ คือ

1. ทฤษฎีนี้สามารถประยุกต์ใช้อย่างกว้างกับครอบครัวที่มีปัญหาต่าง ๆ กัน
2. ไม่เน้นที่จะต้องพบครอบครัวทั้งหมดในการบำบัด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
3. ทฤษฎีนี้เน้นการประคองและสร้างสรรค์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ
4. สามารถนำไปใช้ในการปรึกษาร่วมกับทฤษฎีอื่น ๆ ได้

กระบวนการปรึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์ (Goldenberg & Goldenberg, 2008)

1. ขั้นสร้างสัมพันธภาพ (Brief social stage) เป็นขั้นตอนการสร้างบรรยากาศของความร่วมมือระหว่างสมาชิกทุกคนในครอบครัวและผู้ให้การปรึกษา โดยผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น เป็นกันเอง เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาไว้วางใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง

2. ขั้นดำเนินการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหา วางแผนการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 ขั้นสำรวจปัญหา (Problem stage) เป็นขั้นตอนการค้นหาสาเหตุของปัญหา โดยผู้ให้การปรึกษาจะให้ผู้รับการปรึกษาประเมินว่า ปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ใครเป็นคนที่ทำให้ปัญหานั้นยังคงอยู่และทำให้ผู้รับการปรึกษามองเห็นปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น

2.2 ขั้นปฏิสัมพันธ์ (Interactional stage) ผู้ให้การปรึกษาสังเกตปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวจากการสื่อสาร ความร่วมมือ ลำดับขั้นของปัญหา ความขัดแย้ง ซึ่งจะทำให้ผู้ให้การปรึกษาวางแผนการให้การปรึกษาต่อไป

2.3 ขั้นกำหนดเป้าหมาย (Goal-setting stage) ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาช่วยกันระบุสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือทำให้ลดลงและผู้รับการปรึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการนี้ด้วย

2.4 ขั้นกำหนดงาน (Task-setting stage) ผู้ให้การปรึกษาจบขั้นตอนการสัมภาษณ์ด้วยการให้การบ้านหรือให้การชี้แนะและเริ่มกระบวนการด้วยการเปลี่ยนแปลงปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว ติดตามงานที่มอบหมายและยุติการให้การปรึกษาในขั้นตอนนี้

เทคนิคการปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีกลุยุทธ์ (Goldenberg & Goldenberg, 2008) มีดังนี้

1. การสื่อสารที่ขัดแย้งกัน (Paradoxical communication) เป็นการสื่อสารในลักษณะที่ผู้ให้การปรึกษาให้ผู้รับการปรึกษาปฏิบัติตัวตามคำสั่งที่ตรงกันข้ามกับที่อยากให้เป็น โดยเชื่อว่าบุคคลจะไม่ยอมทำตามคำสั่งที่ถูกบุคคลอื่นสั่ง แต่จะกระทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม คือ ผู้รับการปรึกษาจะมีการกระทำแบบตรงกันข้าม ผู้รับการปรึกษาไม่สามารถหลีกเลี่ยงต่อการสื่อสารนั้นได้ เมื่อใช้คำสั่งขัดแย้งกัน จึงจะทำให้เกิดการต่อต้านภายในของบุคคลที่ถูกสั่ง

2. การผูกมัดทวิคูณ (Double blind) เป็นลักษณะหนึ่งของเทคนิค Paradoxical ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรมที่ติดแน่นลักษณะของการผูกมัดทวิคูณที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลอยู่ในลักษณะของการกลืนไม่เข้าคายไม่ออก ทำให้บุคคลอยู่ในสถานะที่ไม่มีใครแพ้ โดยผู้ให้การปรึกษาชี้ให้ผู้รับการปรึกษาไม่ให้เปลี่ยนแปลงอะไร

3. การสั่งให้มีอาการ (Prescribing the symptom) เป็นรูปแบบหนึ่งของการผูกมัดทวิคูณ ผู้ให้การปรึกษาพยายามที่จะสร้างระบบที่ไม่สามารถควบคุมได้โดยการกระตุ้นหรือฝึกซ้อมอาการของผู้รับการปรึกษาให้กล้าที่จะต่อต้านอาการต่าง ๆ ของตนเองอย่างน้อยในปัจจุบันนี้ ผู้รับการปรึกษาถูกแนะนำให้ทำในสิ่งที่เคยทำต่อไป เช่น การทะเลาะกันเป็นประจำของแม่กับลูกสาว ผู้ให้การปรึกษาจึงแนะนำให้ทำสิ่งนี้ต่อไปทุกเย็นครั้งละ 15 นาที ผู้รับการปรึกษาจะสิ้นหวังจากการช่วยเหลือของผู้ให้การปรึกษาเพราะการแนะนำนี้ไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้ผู้รับการปรึกษาที่ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ผู้ให้การปรึกษาแสดงให้ผู้รับการปรึกษาเห็นว่าการขอความช่วยเหลือนี้จะไม่เปลี่ยนแปลงอะไรเลย การมอบหมายงานนี้จะทำให้ผู้รับการปรึกษาารู้สึกต่อต้านในความคาดหวังว่า จะเกิดความเปลี่ยนแปลงโดยทำให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจว่าจะต้องทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกัน ซึ่งในความเป็นจริงผู้ให้การปรึกษามุ่งประเด็นไปที่การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในขณะเดียวกันก็กำลังทำทนายให้ผู้รับการปรึกษาเกิดพฤติกรรมใหม่ที่มีความสมดุล

4. การติดราใหม่ (Relabeling) เป็นเทคนิคติดราใหม่ เปลี่ยนจากสิ่งที่เป็นความหมายลบ กับบุคคลหรือสิ่งของเป็นความหมายบวก เน้นจุดเด่นของบุคคลและช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมใหม่ ด้วยความเข้าใจ มองโลกในแง่ดี ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยน โครงสร้างสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ ของครอบครัว

5. การมองมุมใหม่ (Reframing) เป็นการปรับความคิดของกลุ่มสมรสด้วยการรับรู้ สถานการณ์ในมุมมองใหม่ต่อเหตุการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านบวกแทนมุมมองความคิดเดิม ที่เป็นเชิงลบ

6. การยับยั้งการเปลี่ยนแปลง (Restraining) การที่ผู้ให้การปรึกษายับยั้งไม่ให้ผู้รับการปรึกษา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เร็วเกินไป หรือไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากยังไม่ถึงเวลาที่เหมาะสม การปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมควรเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ

7. การเสนอข้อกำหนด (Offering prescription) โดยผู้ให้การปรึกษาจะกำหนดให้ ผู้รับการปรึกษาทำพฤติกรรมบางอย่าง เช่น จดบันทึกเหตุการณ์หรือการกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้น ตลอดทั้งวันที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลหรือความเครียด เป็นต้น

8. การเสนอข้ออธิบาย (Offering description) ผู้ให้การปรึกษาอธิบายความหมาย ของเหตุผลใหม่หรือเป็นความหมายกว้าง ๆ ต่อการทำพฤติกรรมที่ผู้รับการปรึกษาทำไปแล้ว ในทางบวก

9. การทำนายการเกิดซ้ำ (Predicting a relapse) ผู้ให้การปรึกษาทำนายพฤติกรรมผู้รับ การปรึกษาว่าจะกลับมาเป็นเหมือนเดิม ซึ่งเป็นการท้าทาย (Challenge) ผู้รับการปรึกษาเพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

10. การประกาศความสิ้นหวัง (Declaring hopelessness) เป็นการประกาศความสิ้นหวัง ของผู้ให้การปรึกษา เช่น อย่างที่คุณพูดนั้นก็น่าจะเป็นจริงที่ว่าไม่มีอะไรที่คุณจะทำได้เลย ซึ่งมันก็ คงไม่มีประโยชน์อะไรที่จะให้การปรึกษาต่อ เป็นต้น การประกาศความสิ้นหวังนี้ ก็เป็นการท้าทาย ผู้รับการปรึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการทำนายการเกิดซ้ำ

11. การชี้แนะ (Use of directive) เป็นการชี้แนะหรือการสอนหรือการมอบหมายงาน ให้กลับไปทำนอกเวลาการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา และเป็น การรวบรวมข้อมูลจากปฏิกิริยาของผู้รับการปรึกษาต่อคำแนะนำให้เปลี่ยนแปลง การสอน การให้การบ้าน หรือการมอบหมายงานให้เผชิญหน้ากับอาการที่เกิดขึ้น

บทบาทของผู้ให้การปรึกษาคครอบครัวตามทฤษฎีกลุยุทธ์ (เมซินินท์ ภิญญชน, 2539) จะมีลักษณะคล่องแคล่ว (Active) และยืดหยุ่น (Flexible) ในการทำงานกับครอบครัว หน้าที่

ของผู้ให้การปรึกษากลุ่มนี้จะต้องวางแผนยุทธศาสตร์ (Plan strategies) ในการแก้ปัญหาครอบครัว การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วและเฉพาเจาะจง เพราะไม่ให้ความสนใจกับประวัติครอบครัว และการพยากรณ์ปัญหาส่วนตัว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยภายในประเทศ พบว่า การปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีกลยุทธ์ ยังไม่มีผู้นำมาทำงานวิจัยอย่างแพร่หลาย แต่เนื่องจากการปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีกลยุทธ์นั้น ได้พัฒนามาจากทฤษฎีการปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จึงได้รับอิทธิพลแนวคิดและหลักการให้คำปรึกษาจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผู้วิจัยจึงขอนำงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมานำเสนอไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วัชรพล เปรมกมล (2557) ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ของสามีภรรยาวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นสามีภรรยาวัยรุ่นตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 10 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งในครอบครัวสูงสุด 10 ครอบครัว ผู้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 ครอบครัว รวมทั้งสิ้นกลุ่มละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความขัดแย้งในครอบครัว และโปรแกรมการให้การปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการให้การปรึกษา จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่มและทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีบอนเฟอร์โรนี่ ผลการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามีและภรรยาวัยรุ่นตอนปลายในกลุ่มทดลอง มีการจัดการความขัดแย้งในครอบครัวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามีภรรยาวัยรุ่นตอนปลายในกลุ่มทดลอง มีการจัดการความขัดแย้งในครอบครัวในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภวรรณ ตันฑิกุล (2557) ได้ศึกษาผลการปรึกษากลุ่มทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ต่อการยืนยันคุณค่าในตนเองของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษากลุ่มทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที พบว่า นิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนการยืนยัน

คุณค่าในตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนการยืนยันคุณค่าในตนเองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชูวิทย์ รัตนพลแสนย์ (2549) ได้ศึกษาวิจัยการให้คำปรึกษาครอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสทหารเรือ การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาการให้คำปรึกษาครอบครัว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสทหารเรือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดคุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสทหารเรือ และโปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นด้านการรู้จัก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสทหารเรือ ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสทหารเรือก่อนให้คำปรึกษาครอบครัว ภายหลังให้คำปรึกษาครอบครัว และติดตามผลภายหลังให้คำปรึกษาครอบครัว ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาครอบครัวกลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นด้านการรู้จัก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นด้านการรู้จัก มีผลให้คุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสทหารเรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

Santisteban et al. (2003 อ้างถึงใน วัชรพล เปรมกมล, 2557) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้การปรึกษาครอบครัวบำบัดระยะสั้น ตามทฤษฎีกลยุทธ์ (Brief strategic family therapy) ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นละตินอเมริกา พบว่ากลุ่มควบคุมมีการควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเพิ่มขึ้น เมื่อสังเกตจากรายงานพฤติกรรมที่ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่พึงประสงค์

Viviana et al. (2014) ศึกษาผลกระทบระยะยาวของการปรึกษาครอบครัวบำบัดระยะสั้นตามทฤษฎีกลยุทธ์ สำหรับผู้ใช้สารเสพติดวัยรุ่น มีจุดมุ่งหมาย: วัยรุ่นยุคใหม่มีพัฒนาการตั้งแต่อายุ 18-26 ปี เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในบริบททางสังคมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการมีอิสระมากขึ้น และการควบคุมทางสังคมน้อยกว่ามีประสบการณ์ในช่วงวัยรุ่น ช่วงของการพัฒนานี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะมีลักษณะความซุกซุนสูงสุดของปัญหาสารเสพติดและเป็นขั้นตอนสำหรับการพัฒนาต่อมาเป็นผู้ใหญ่ เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพในระยะยาวของการปรึกษาครอบครัวบำบัดระยะสั้น ทฤษฎีกลยุทธ์ (BSFT) เมื่อเทียบกับการรักษาตามปกติ ในอัตราการใช้สารเสพติด จำนวนการจับกุมและพฤติกรรมที่ขาดความควบคุม เพื่อตรวจสอบว่าการแทรกแซงทั้งสองส่งผลอย่างไรกับวัยรุ่น โดยศึกษาวัยรุ่น จำนวน 379 คน จาก 480 คน ที่เข้าร่วมในการศึกษาประสิทธิภาพครอบครัวบำบัดทฤษฎีกลยุทธ์ระยะสั้น พบว่า วัยรุ่นในกลุ่มนี้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง

แต่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การปรึกษารอบครัวบำบัดระยะสั้นตามทฤษฎีกลยุทธ์ (BSFT) จึงมีผลในการลดจำนวนของการกระทำผิดและควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นได้

Horigian et al. (2015) ได้ศึกษาผลของการใช้การบำบัดครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ ต่อผู้ปกครองที่ใช้สารเสพติด และสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ปกครองและวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด พบว่าการบำบัดครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ มีประสิทธิภาพในการลดการใช้แอลกอฮอล์ในผู้ปกครอง และลดการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นการบำบัดครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ยังอาจลดการใช้แอลกอฮอล์ในผู้ปกครองโดยวิธีการปรับปรุงหน้าที่ของครอบครัว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีกลยุธะนั้น สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในครอบครัวได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงคาดว่าให้การปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีกลยุธะนั้น จะสามารถเพิ่มความมั่นคงในคู่สมรสได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อเปรียบเทียบผลของความมั่นคงในครอบครัวคู่สมรส ด้วยการเปรียบเทียบครอบครัวทฤษฎีกลยุทธในกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การดำเนินการทดลอง
5. วิธีการดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ คู่สมรสที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพนักงานในโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใช้ชีวิตคู่ร่วมกันเป็นสามีภรรยา โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1.1 ชายและหญิงที่อยู่ร่วมกัน และจดทะเบียนสมรสกัน
- 1.2 ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสามี-ภรรยา ตั้งแต่ 6 เดือน ขึ้นไป

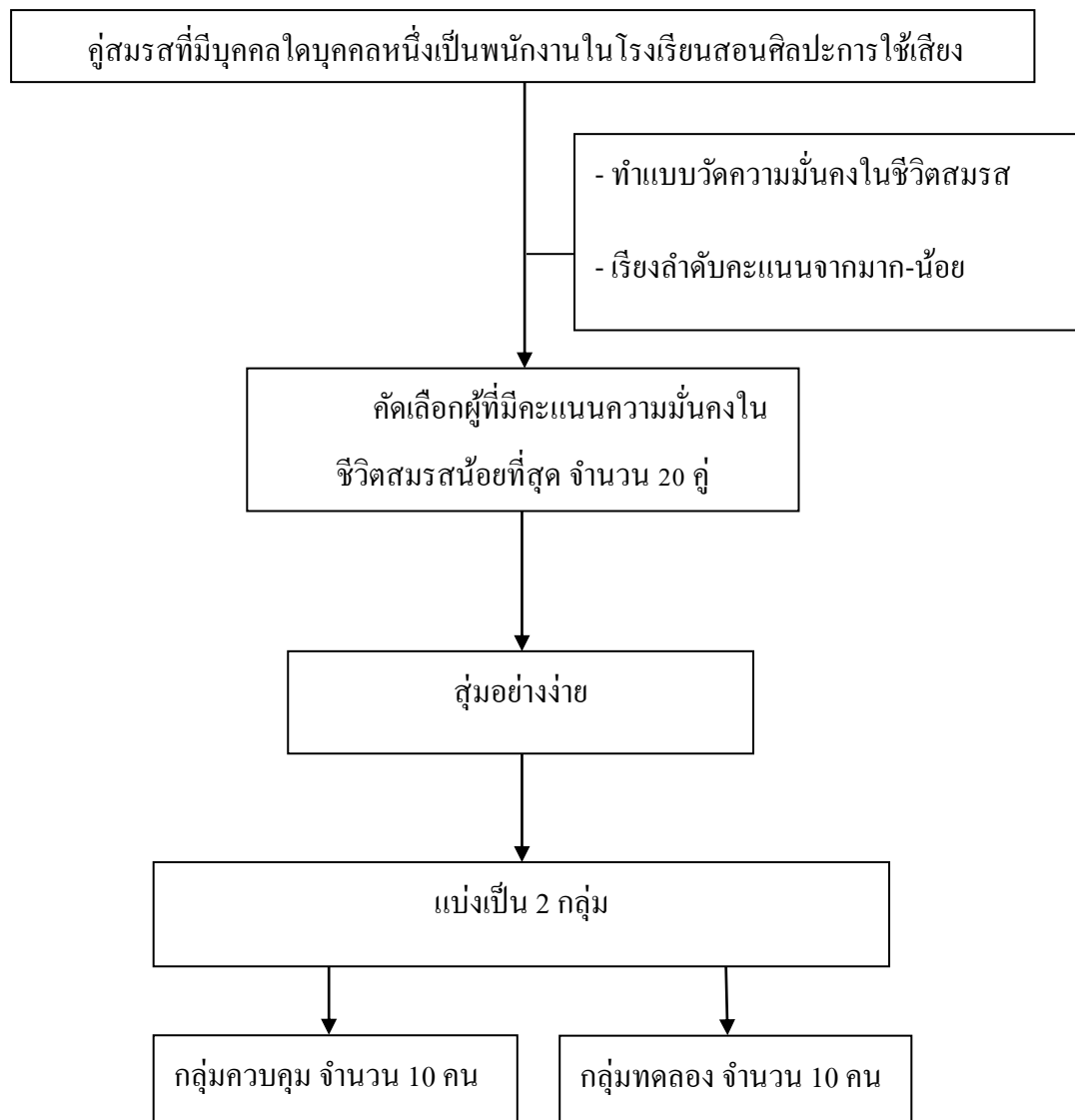
2. กลุ่มตัวอย่างคือ คู่สมรส ที่มีคุณสมบัติ ตาม ข้อ 1 และมีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยนำแบบวัด ความมั่นคงในชีวิตสมรสที่พัฒนาขึ้น หากค่าความสอดคล้องของแบบวัดให้กลุ่มตัวอย่างทำ

2.2 คัดเลือกคู่สมรสที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยความความมั่นคงในชีวิตสมรส จากการที่ได้ทำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส มาจัดเรียงลำดับจากมากมาหาน้อย และคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสน้อยที่สุด 20 คู่ มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 สอบถามคู่สมรสที่มีความสมัครใจและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดช่วงเวลาการทดลอง

2.4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างคู่สมรสโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) จากคู่สามีภรรยาที่มีคุณสมบัติตามกำหนด 20 คู่ จำนวน 40 คน และสุ่มเข้ากลุ่ม(Random assignment) เป็นกลุ่มทดลอง 10 คู่ จำนวน 20 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 10 คู่ จำนวน 20 คน

ภาพที่ 2 การสุ่มตัวอย่างการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรสที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของ Booth and Joshson (1983) และ ยูไล วีระกังวานกุล (2549)
2. โปรแกรมการศึกษากลุ่มสมรสตามทฤษฎีกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มความมั่นคงในชีวิตสมรส

วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนการสร้างแบบวัดความมั่นคงในชีวิตคู่สมรส เป็นแบบวัดที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของบุธและจอห์นสัน (Booth & Johnson, 1983 และยูไล วีระกังวานกุล, 2549) ให้เหมาะสมกับปัญหาของผู้รับการปรึกษา โดยกำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

1.2 พัฒนาแบบวัดความมั่นคงในชีวิตคู่สมรส จากนั้นจึงนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

1.3 นำแบบวัดที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังภาคผนวก ข.

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตคู่สมรสที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

1.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตคู่สมรส ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับคู่สามีภรรยาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 20 คู่ จำนวน 40 คน

1.6 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าเท่ากับ .95 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

1.7 ผู้วิจัยนำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตคู่สมรส ที่ปรับปรุงแล้ว ไปดำเนินการวิจัยต่อไปแบบวัดความมั่นคงในชีวิตคู่สมรส เป็นแบบวัดที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของยูไล วีระกังวานกุล (2549)

2. ข้อคำถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) แบ่งเป็น 5 ระดับตามแนวทางของลิเคอร์ท (Likert rating scales) คือ ไม่จริงที่สุด ไม่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริง และจริงที่สุด จำนวน 23 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงานและ ลักษณะครอบครัว จำนวน 11 ข้อ คือข้อ 1-11

2.2 ข้อมูลส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลด้านความมั่นคงในชีวิตสมรส จำนวน 23 ข้อ คือ ข้อ 1-23

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้างไม่จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

3. โปรแกรมการศึกษาคู่สมรสตามทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิตสมรส และแนวคิดของการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และวิธีการสร้าง โปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา ของผู้รับการปรึกษา

3.2 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ระหว่างนิยามศัพท์ จุดมุ่งหมาย วิธีการดำเนินการ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ที่ผ่านการตรวจสอบ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรึกษาตรวจสอบคุณภาพของ โปรแกรม

3.4 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ทั้ง 10 ครั้ง ประกอบด้วย ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ เรียนรู้ปัญหาเพื่อสร้างความพึงพอใจในชีวิต สมรส ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส การจัดการกับปฏิริยาทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การสื่อสาร เพื่อความเข้าใจ การใช้เวลาว่างเพื่อสัมพันธภาพที่ดี การจัดการกับพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรง ที่ไม่พึงประสงค์ วันนี้เธอบอกรักหรือยัง ความไว้วางใจเพื่อความมั่นคง ยุติการให้การปรึกษา

ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

โดยค่าความเที่ยงตรงที่ได้ คือ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วจึงนำโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปดำเนินการวิจัยต่อไป

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) เพื่อศึกษาผลของการปรึกษารอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 20 คู่ (40 คน) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คู่ (20 คน) กลุ่มควบคุม 10 คู่ (20 คน) ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (Two-factor experimental with repeated measures on one factor) (Winer, Brown & Michels, 1991, p. 509)

ตารางที่ 2 แบบแผนการวิจัย

	bl	bj	bq
a1	G1	G1	G1
a2	G2	G2	G2

ความหมายของสัญลักษณ์

a1 แทน กลุ่มทดลอง (Experimental group)

a2 แทน กลุ่มควบคุม (Control group)

bl แทน ระยะเวลาก่อนทำการทดลอง (Pretest)

bj แทน ระยะเวลาหลังทำการทดลอง (Posttest)

bq แทน ระยะติดตามผล (Follow up)

G1 แทน จำนวนครอบครัวที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

G2 แทน จำนวนครอบครัวที่ไม่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเวลาก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้คู่สมรสที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพนักงานในโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงเพื่อการร้องและการพูดในจังหวัดกรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 57 คู่ ทำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส คัดเลือกคู่สมรสที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุด โดยเรียงจาก

ผู้ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรสในระดับน้อยที่สุดขึ้นไป 20 คู่ และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้วิธีจับฉลาก แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 10 คู่ กลุ่มควบคุม จำนวน 10 คู่ คะแนนที่ได้จากการวัดครั้งนี้จะเป็นคะแนนของระยะก่อนการทดลอง

2. ระยะทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์กับกลุ่มทดลอง โดยโปรแกรมแบ่งออกเป็น 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

ครั้งที่ 2 เรียนรู้ปัญหาเพื่อสร้างความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ครั้งที่ 3 ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส

ครั้งที่ 4 การจัดการกับปฏิกริยาทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

ครั้งที่ 5 การสื่อสารเพื่อความเข้าใจ

ครั้งที่ 6 การใช้เวลาว่างเพื่อสัมพันธภาพที่ดี

ครั้งที่ 7 การจัดการกับพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงที่ไม่พึงประสงค์

ครั้งที่ 8 วันนี้เธอบอกรักหรือยัง

ครั้งที่ 9 ความไว้วางใจเพื่อความมั่นคง

ครั้งที่ 10 ยุติการให้การศึกษา

รวมระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สถานที่ คือ บ้านของคู่สมรสที่เป็นกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้คู่สมรส กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส หลังจากการทดลองในครั้งที่ 10 ซึ่งเป็นขั้นยุติการศึกษา คะแนนจากการทำแบบวัดครั้งนี้จะเก็บผลเป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. ระยะติดตามผล หลังการทดลองเสร็จเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้คู่สมรสกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส เพื่อเก็บผลคะแนนเป็นคะแนนในระยะติดตามผล

5. นำข้อมูลที่ได้ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร โรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงเพื่อการร้องและการพูด ในจังหวัดกรุงเทพฯและปริมณฑล

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส มาให้คู่สมรสทำ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ตรวจสอบข้อมูลจากแบบความมั่นคงในชีวิตสมรสทั้งหมด เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงนำข้อมูลไปดำเนินการวิเคราะห์ผลการทดลองต่อไป

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้นำเค้าโครงวิทยานิพนธ์เสนอต่อ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเสนอต่อ ผู้อำนวยการของโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงเพื่อการร้องและการพูด เมื่อได้รับอนุญาต ผู้วิจัยได้เข้าพบกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่สมรส เพื่อแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตัวเอง และให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าหากกลุ่มตัวอย่างต้องการออกจากกรวิจัย สามารถกระทำได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนั้นจะเป็นความลับและในการรวบรวมข้อมูลจะไม่ระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น ส่วนผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม และข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาไว้ในรูปแบบเอกสารในระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่ตอบเป็นรายบุคคลจะเก็บไว้เป็นความลับ ผู้ที่จะเข้าถึงได้คือผู้วิจัยเพียงคนเดียว และข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยจะนำโปรแกรมการปรึกษาไปใช้กับกลุ่มควบคุมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มควบคุม นำไปสู่การช่วยเหลือให้เกิดการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสอย่างเหมาะสม ซึ่งการช่วยเหลือนี้ล้วนขึ้นอยู่กับการสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างและจะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับกลุ่มตัวอย่าง เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ดังรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated-measures analysis of variance: One between-subjects variance and one within subjects variance) ของฮาเวล (Howell, 2007, p. 461) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls procedure)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการทดลองและการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนเบี่ยงเบน
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงค่าเอฟ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
G	แทน	วิธีการ
I	แทน	ระยะเวลาของการทดลอง
$I \times G$	แทน	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการและระยะเวลาของการทดลอง
p	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้
n	แทน	จำนวนรอบคร้วกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (Two-factor experimental with repeated measures on one factor) โดยปรับจาก Winer, Brown and Michels (1991, p. 509) เพื่อศึกษาผลการปรึกษาครอบครัว ทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรสผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตารางที่และกราฟตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตอนที่ 2 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความมั่นคงในชีวิตสมรส ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลอง

ตอนที่ 3 การทดสอบผลย่อยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความมั่นคงในชีวิตสมรสในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์ และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

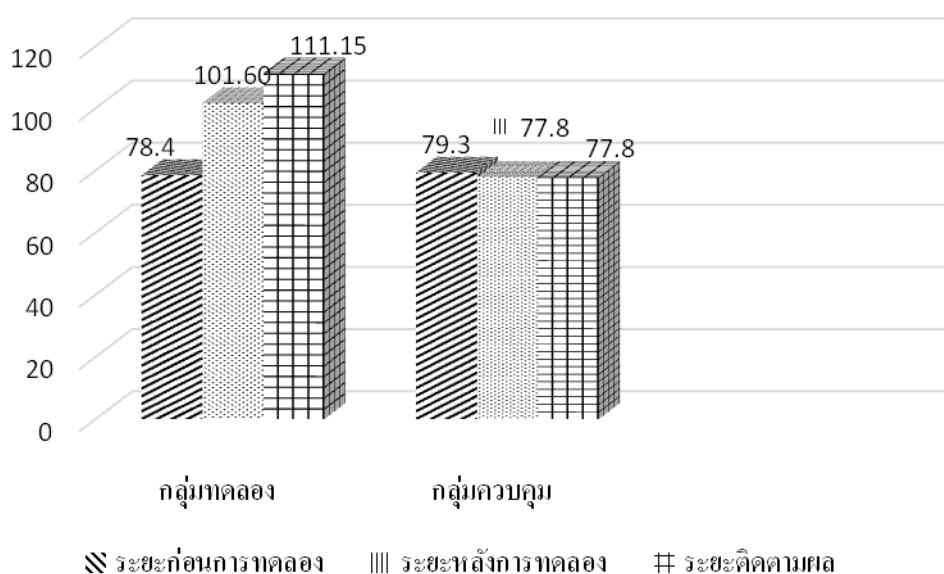
ผู้วิจัยได้ทำการแสดงผลของข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทั่วไปของกลุ่มสมรสกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้ทำการจัดระเบียบข้อมูลคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คู่ (40 คน) โดยเรียงคะแนนเป็นครอบครัวตามระยะทดสอบ 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากนั้นทำการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ครอบครัว ที่	กลุ่มทดลอง			ครอบครัว ที่	กลุ่มควบคุม		
	ระยะก่อน ทดลอง	ระยะหลัง ทดลอง	ระยะ ติดตามผล		ระยะก่อน ทดลอง	ระยะ หลังทดลอง	ระยะ ติดตามผล
1	83.50	98.00	110.50	1	78.50	79.50	79.50
2	83.50	106.00	112.00	2	76.50	76.50	76.50
3	87.00	98.50	109.50	3	80.64	64.00	64.00
4	78.00	92.00	108.50	4	78.00	78.00	78.00
5	78.00	98.50	109.5	5	84.50	84.50	84.50
6	82.50	101.00	110.00	6	73.00	73.00	73.00
7	76.00	111.00	115.00	7	79.50	79.50	79.50
8	70.50	103.00	110.50	8	78.00	78.00	78.00
9	67.00	101.50	111.00	9	87.50	88.00	88.00
10	78.00	106.50	115.00	10	77.00	77.00	77.00
รวม	784.00	1016.00	1111.50	รวม	793.00	778.00	778.00
\bar{X}	78.40	101.60	111.15	\bar{X}	79.30	77.80	77.80
SD	6.16	5.36	2.24	SD	4.12	6.42	6.42

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มสมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เป็น 78.40, 101.60 และ 111.15 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลเป็น 79.30, 77.80 และ 77.80 ตามลำดับ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสมาทำเป็นแผนภูมิเพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงผลดังภาพที่ 3

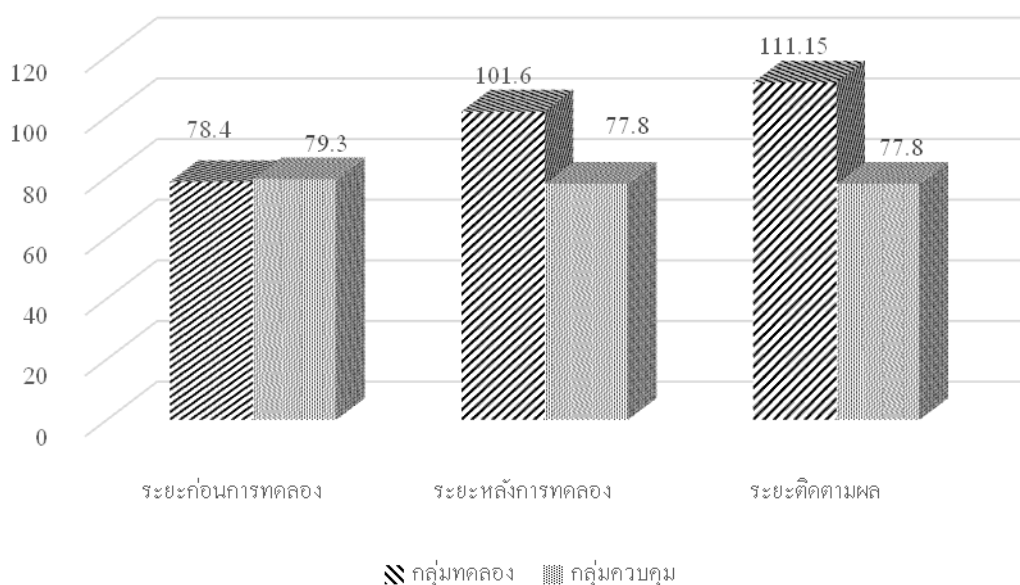

ภาพที่ 3 แผนภูมิเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากภาพที่ 3 พบว่า กลุ่มสมรสในกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลองเป็น 78.4 ระยะหลังการทดลองเป็น 101.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ยคะแนนระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 23.2 ส่วนระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส 111.15 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 32.75 และค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นจากระยะหลังการทดลองเท่ากับ 9.55

กลุ่มสมรสในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลองเป็น 79.3 ระยะหลังการทดลองเป็น 77.8 ซึ่งลดลงจากค่าเฉลี่ยคะแนนระยะ

ก่อนการทดลองเท่ากับ 1.5 ส่วนระยะติดตามผลค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสเป็น 77.8 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนลดลงจากระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 1.5 และค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากันจากระยะหลังการทดลอง

ภาพที่ 4 แผนภูมิเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จากภาพ 4 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ระยะก่อนทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 78.4 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 79.3 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 0.9 ส่วนระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 101.6 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 77.8 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม เท่ากับ 23.8 และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 111.15 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 77.8 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 33.35

ตอนที่ 2 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความมั่นคงในชีวิตสมรส ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นของ Mauchly's test of sphericity^a (ภาคผนวก ก) ดังแสดงในตารางที่ 4

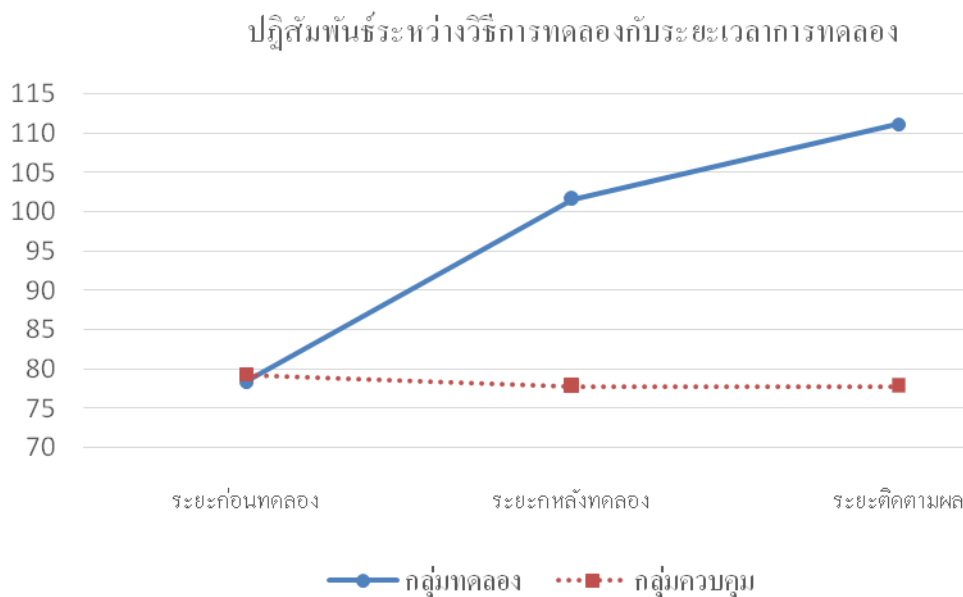
ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

<i>Source of variation</i>	<i>f</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Between subject	9	6229.58			
Group (G)	1	5273.438	5273.438	99.276	.000
SS w/in group	8	956.142	53.119		
Within subject	0	6270.833			
Interval	2	2564.425	2225.226	79.246	.000
I x G	2	3123.925	2710.720	96.536	.000
I x SS w/in groups	6	582.483	28.080		
Total	9	12500.413			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ($I \times G$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันต่อคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการทดลองที่แตกต่างกัน (G) และระยะเวลาการทดลองที่แตกต่างกัน (I) มีผลต่อคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาส่งผลร่วมกันต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส เมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ผู้วิจัยจึงนำเสนอรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ โดยการนำเสนอในรูปแบบกราฟ ได้ผลดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองต่อคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส

จากภาพที่ 5 พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง คู่สมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการบริการมีค่าเฉลี่ยคะแนนใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส กล่าวคือ ในระยะหลังการทดลองคู่สมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการบริการ และในระยะติดตามผล คู่สมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มควบคุม เช่นกัน

แสดงให้เห็นว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองส่งผลร่วมกันต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสที่ได้รับการบริการครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์และกลุ่มที่ไม่ได้รับการบริการครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่างกัน

ตอนที่ 3 การทดสอบผลย่อยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการบริการในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตสมรส การทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล และผลทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มสมรส กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

	<i>Source of variation</i>	<i>f</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>
ระยะก่อนทดลอง	Between groups	1	4.050	4.050	0.0142
	Error	4	1538.625	28.493	
ระยะหลังทดลอง	Between groups	1	2832.200	2832.200	99.400*
	Error	4	1538.625	28.493	
ระยะติดตามผล	Between groups	1	5561.113	5561.113	195.174*
	Error	4	1538.625	28.493	

ปรับค่า *df* เป็น 39, $F_{.05}(1,39) = 4.30$ ด้วยวิธีการของ Welch-satterwaite (Howell, 2007, p. 459)

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า ระยะก่อนการทดลอง กลุ่มสมรสกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มสมรสกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน

ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มสมรสกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มสมรส กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในกลุ่มสมรสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ในระหว่างระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แสดงผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในการทดลองของกลุ่มสมรสกลุ่มทดลองที่ได้รับการ
การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

<i>Source of variation</i>	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Between subjects	9	229.675			
Interval	2	5673.350	2836.675	122.992*	.000
Error	18	415.150	23.064		
Total	29	6318.175			

$F_{.05}(2,18) = 3.55, *p < .05$

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนข้างต้นแสดงว่า ต้องมีระยะเวลาการทดสอบอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบด้วยวิธีการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls procedure) โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสเป็นรายคู่ ระหว่างระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลอง ระยะติดตามผลกับระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลกับระยะหลังการทดลอง แสดงผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสที่ได้รับการปรึกษา
ครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ
นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls procedure)

\bar{X}	ระยะก่อนการทดลอง	ระยะหลังการทดลอง	ระยะติดตามผล
	78.4	101.6	111.15
78.4	-	23.2*	32.75*
101.6	-	-	9.55
111.15			-
r		2	2
$q_{.95}(r,18)$		2.97	3.61
$q_{.95}(r,18)\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$		4.51	5.49

* $p < .05$

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสของกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ 1) คะแนนเฉลี่ยในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนเฉลี่ยในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่พบความแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แสดงว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบความแตกต่างในระยะติดตามผลและระยะหลังการทดลอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คู่สมรสที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพนักงานในโรงเรียนสอนศิลปะการใช้เสียงในจังหวัดกรุงเทพฯและปริมณฑล ที่มีคะแนนจากแบบวัด ความมั่นคงในชีวิตสมรส ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของ Booth and Joshson (1983 และยูไล วีระกังวานกุล, 2549) ที่มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสน้อย และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 20 คู่ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการให้กลุ่มตัวอย่างจับฉลาก 1 และ 2 เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คู่ (20 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส และโปรแกรมการปรึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล และดำเนินการปรึกษาเป็นรายคู่สมรส ตามโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ครั้ง ดำเนินการ ปรึกษาครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมระยะเวลาให้การปรึกษาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้ารับการปรึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated measures analysis of variance: One between-subjects variance and one within subjects variance) ของฮาวเวล (Howell, 2007, p. 461) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls procedure) โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง มีค่าเป็น 78.40, 101.60 และ 111.15 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเป็น 79.30, 77.80 และ 77.80 ตามลำดับ
2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คู่สมรสที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะหลังทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คู่สมรสที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. คู่สมรสที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. คู่สมรสที่ได้รับการให้การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ มีคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรสได้ผลต่อก่อนทดลองในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผลการวิจัย พบว่า คะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 23.2 และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 32.75 สามารถอภิปรายผลได้ว่า การที่คู่สมรสกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะผลมาจากการได้รับการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ตามโปรแกรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นส่งผลให้คู่สมรสเกิดการพัฒนาทักษะในการเพิ่มหรือจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอันก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิต

การที่คู่สมรสมีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสในระยะก่อนการทดลองน้อย ผู้วิจัยจึงใช้การให้การปรึกษาเข้ามาช่วยพัฒนาทักษะในการเพิ่มหรือจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส จากแนวคิด เรื่องคุณภาพชีวิตสมรสและความมั่นคงในชีวิตสมรส ของเลวิสและสเปนเนียร์ (Lewis & Spanier, 1979) ซึ่งการปรึกษาคู่สมรสแต่ละครั้ง จะช่วยคู่สมรส ได้สำรวจเรื่องราว ความคิด และพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว ส่งเสริมให้คู่สมรส มองมุมมองใหม่ เพื่อให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ และสร้างภาพใหม่ กับสิ่งที่ปัญหาอยู่ ว่าสามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นพฤติกรรมทางด้านลบให้เป็นพฤติกรรมที่มีเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น สอดคล้องกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2557) กล่าวถึงเป้าหมายของการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

เพื่อแก้ไขปัญหาคีกรอบครัวนำเสนอ และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน โดยมุ่งไปที่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หากมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแล้ว ความรู้สึกต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลง ตามไปด้วย

การช่วยให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นความรับผิดชอบของผู้ให้การปรึกษา ในการวางแผนการแก้ปัญหา นั้น ๆ โดยคำนึงถึงบริบททางสังคมของผู้รับการศึกษาและต้อง จัดการกับวงจรชีวิตของครอบครัวและวงจรชีวิตของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว สร้างทางเลือก ให้ครอบครัวได้เลือกปฏิบัติ แทนการใช้วิธีซ้ำ ๆ เดิม ๆ ซึ่งไม่ได้ผลในการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

การให้ความช่วยเหลือจะให้ความสนใจกับปัญหาที่ครอบครัวนำเสนอ การให้การปรึกษา ไม่จำเป็นต้องพบทั้งครอบครัว อาจจะพบสมาชิกครอบครัวเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อย ๆ ก็ได้ เพื่อจะใช้เทคนิคกระบวนการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

เพื่อสร้างเสริมปฏิสัมพันธ์ของครอบครัว รูปแบบการสื่อสาร ลดรูปแบบพฤติกรรม ของการใช้อำนาจและการควบคุม

ดังเช่น ครอบครัว คุณ ปอ และคุณจ้อ (นามสมมุติ) ได้ทำกิจกรรม “การใช้เวลาว่าง เพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดี” และให้นำรูปถ่ายที่ประทับใจมา พร้อมกับเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาพ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สอบถามว่า หากมีโอกาสอยากให้ความประทับใจนั้นเกิดขึ้นอีกครั้งหรือไม่ ทางด้านสามี คุณจ้อ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ใจหนึ่งก็อยากให้เกิดอีกใจหนึ่งก็ไม่อยากให้เกิด ปกติเป็นคนชอบเที่ยวผมจะคอยหาสถานที่ที่เขาชอบ เขาอยากไป พาเขาไปเที่ยว แต่เพราะทุกครั้งที่ไปเที่ยวกัน คุณปอจะคอยจับผิดในขณะที่ผมขับรถยนต์ออกต่างจังหวัดตลอด ใช้คำพูดที่ไม่ดีตลอด ทางจนบางครั้งผมก็อึดอัด” ทางด้านภรรยา คุณปอ (นามสมมุติ) กล่าวว่า ก็เขาเป็นคนขับรถยนต์ ไม่แข็ง พอเราว่า เขาหงุดหงิดก็จะยิ่งขับรถเร็ว แล้วมันน่ากลัว ทางเราก็เลยจะต้องคอยดูทาง คอยบอกว่า ระวัง เบรก ชับเบา ๆ อย่าเร็ว อยู่ตลอด เรามองเห็นทางข้างหน้า เราเลยกลัวว่าเขาจะ ขับรถไปชนใคร สุดท้ายก็กลายเป็นหงุดหงิดใช้อารมณ์ในการคุย ทะเลาะกัน ลงไม้ลงมือกัน ทำให้การใช้เวลาว่างร่วมกันในครั้งนั้นเสียบรรยากาศ ผู้วิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในเรื่องการใช้อารมณ์ในการพูดและการจัดการกับพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงที่ไม่พึงประสงค์ ของคุณ ปอ (นามสมมุติ) และการจัดการทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมของคุณจ้อ (นามสมมุติ) หลังจากนั้นผู้วิจัยชี้ให้เห็นส่วนการกระทำทางด้านบวกในขณะที่ขับรถไปเที่ยวที่เป็นด้านดีของคุณ ปอ (นามสมมุติ) และคุณจ้อ (นามสมมุติ) ให้ทั้งคู่ได้ตระหนักถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถปฏิบัติได้จริง การชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านบวกและเน้นให้ชัดเจนขึ้นด้วยเทคนิคต่าง ๆ ทำให้คู่สมรสมองเห็นส่วนที่ดีของกันและกันอย่างชัดเจนมากขึ้น และเรียนรู้ความคิด ความรู้สึกของกันและกัน และสามารถกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมร่วมกันได้

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้การปรึกษาคู่สมรส เป็นจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ติดต่อกัน เป็นจำนวน 4 สัปดาห์ สามารถลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อความมั่นคง ในชีวิตสมรสของคู่สมรสในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่เรียนรู้ปัญหาเพื่อสร้างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส การจัดการกับปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การสื่อสาร เพื่อความเข้าใจ การใช้เวลาว่างเพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดี การจัดการกับพฤติกรรม ความก้าวร้าวรุนแรง ที่ไม่พึงประสงค์ ให้กับคู่สามีภรรยาได้

2. ผลการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ ได้ผลแตกต่างกันในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัย พบว่า ระยะเวลาหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 23.8 สามารถอภิปรายได้ว่า

การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์เป็น โปรแกรมที่นำมาใช้เพื่อช่วยเหลือโดยให้คู่สมรส ตระหนักถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และได้เข้าใจตนเองและคู่สมรสอย่างแท้จริง การปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ มีเป้าหมายในการลดหรือการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของคู่สมรส ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังที่ (Goldenberg & Goldenberg, 2008) กล่าวว่า การปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์ มีเป้าหมายในการลดหรือกำจัดพฤติกรรมหรือปัญหาของครอบครัวที่มีในปัจจุบัน โดยจะไม่เน้นที่ความหมายของพฤติกรรมหรือต้นกำเนิดของปัญหาเหล่านั้น นักการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์นี้ จะมีการชี้แนะให้ครอบครัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสื่อสาร ที่กระทำอยู่ซ้ำ ๆ ที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว เริ่มที่พฤติกรรมต่อเนื่อง ภายในครอบครัวที่ทำให้เกิดปัญหาถาวร และให้การชี้แนะเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัว เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติต่อสมาชิกคนอื่น ๆ โดยที่บางครั้งอาจทำไปด้วยการขาดความรู้หรือความร่วมมือในการที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น คุณสมบัติเด่นของการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์ คือ การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีกลยุทธ์ คู่สมรสมีการใช้ชีวิตดำเนินไปตามปกติ ทำให้คู่สมรสกลุ่มนี้ไม่ได้รับการเรียนรู้ และพัฒนาความมั่นคงในชีวิตสมรส จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นคงในชีวิตสมรสต่ำ มีแนวโน้มในการจัดการขบวนการทางความคิด ความรู้สึก รวมไปถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้เวลาร่วมกันที่ไม่เหมาะสม การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันที่ การใช้อารมณ์ ในการสื่อสาร การใช้พฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรง จึงส่งผลให้เกิดความมั่นคงในชีวิตสมรสต่ำ และเป็นเหตุให้เกิดการหย่าร้างได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพล เปรมกมล (2557) ที่ได้ศึกษาผลของการปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์ของสามีภรรยาวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า หลังการให้ การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์ของสามีภรรยาวัยรุ่น กลุ่มทดลองมีการจัดการความขัดแย้ง ในครอบครัวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมในระยะเวลาหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และสามิและภรรยาในกลุ่มทดลอง มีการจัดการความขัดแย้งในครอบครัว ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสด้วยการปรึกษาทฤษฎีกลยุทธ์เริ่มต้นด้วยการสำรวจเรื่องราวที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของกลุ่มสมรส โดยให้กลุ่มสมรสเขียนใบงาน “วันวานยังหวานอยู่” ให้กลุ่มสมรสตอบคำถามลงในใบงาน และผลัดกันเล่าเรื่องราวของตน โดยเริ่มต้นเรื่องราวตั้งแต่เหตุการณ์ที่ทำให้พบเจอกัน จนไปถึงเหตุการณ์ที่กลุ่มสมรสทำให้อีกฝ่ายเสียใจ ในขณะที่กลุ่มสมรสผลัดกันคิดทบทวนถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ และได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้สำรวจ พฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนเองมีต่อสถานการณ์นั้น ดังเช่น ครอบครัวคุณ นอและคุณขอ (นามสมมุติ) กล่าวว่า สามิ: เหตุการณ์ที่ทำให้เขาเสียใจมากที่สุด น่าจะเป็นเหตุการณ์ที่เราใกล้ชิดกับนักเรียนผู้หญิง ซึ่งเรื่องนี้เขาง้อแงกับผมมาตลอด ไม่เข้าใจสักที ผมเคยบอกแล้วว่าผมไม่ได้คิดอะไร แต่ไม่ยอมทำตัวเป็นครูที่นักเรียนเข้าไม่ถึง บางครั้งนักเรียนก็มีไลน์มา เขาก็โมโห แล้วถึงนอนไม่พูดกันไป ช่วงหลัง ๆ ผมเลยไม่ตอบไม่พูดอะไร ปล่อยเขา เขาอยากจะทำอะไรก็คิดไป ก็มันไม่ใช่เรื่องจริง ภรรยา: เขาสอนเด็ก ในช่วงวัย 5 ม. 6 เป็นช่วงวัยที่เด็กมีผิวพรรณขาว ที่สวย มันทำให้ตัวเราเองด้อยค่าในส่วนนี้เราไม่เคยบอกเขาเลยว่าเรารู้สึกเสียใจ และด้อยค่า ที่เขาคุยกับเด็กนักเรียน ทำให้เราระแวงว่าผู้ชายจะไป พอเราพูดเขาก็จะบอกกับเราแค่เพียง “คิดมาก ไร้สาระ” แล้วเขาก็ไม่ได้พูด หรือทำอะไรต่อ เขาเงียบไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

จากข้อความนี้เห็นได้ชัดว่า สามิได้สำรวจความคิดเกี่ยวกับเรื่องราวที่ทำให้ภรรยาเสียใจ และทำให้ได้รับรู้ความรู้สึกของภรรยาว่า ภรรยาารู้สึกด้อยค่า และระแวงว่าจะถูกทอดทิ้ง เหตุการณ์นี้ผู้ให้การศึกษาชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มสมรส ก็ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกของการคิดมาก ระแวง และส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส เพราะฉะนั้น การรับรู้ ความคิด ความรู้สึกของกันและกัน โดยใช้การสื่อสารที่เหมาะสมจะสามารถจัดการกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ ตามที่ อูมาภรณ์ ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญของชีวิตคู่ เป็นปัจจัยที่ช่วยให้กลุ่มสมรสเกิดความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ และปรับตัวกับความตึงเครียดในชีวิตคู่ได้ การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ชีวิตสมรสเป็นประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจและมีความสุข

ดังนั้นการที่กลุ่มสมรสได้เล่าเรื่องราวผ่านใบงานวันวานยังหวานอยู่ทำให้เกิดการทบทวนความคิด ความรู้สึก ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และการปรึกษาทฤษฎีกลยุทธ์ที่มีเป้าหมายจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มสมรสที่มีในปัจจุบัน จึงทำให้กลุ่มสมรสเปลี่ยนแปลงทางความคิด และค้นหาทางเลือกในการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเองและกลุ่มสมรส

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การศึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์ สามารถเพิ่มความมั่นคงในชีวิตสมรสได้ดี ดังนั้น คู่สามีภรรยาและบุคคลทั่วไป จึงสามารถนำไปเป็นแนวทางหรือนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อจัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ส่งผลต่อความมั่นคงในครอบครัวได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. สำหรับผู้ที่นำไปโปรแกรมการศึกษาคอร์สที่ทฤษฎีกลยุทธ์ ไปใช้เป็นแนวทางในการให้คำศึกษาคอร์ส ในลักษณะที่เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในปัจจุบันฝึกปฏิบัติซ้ำให้เกิดความเคยชินและกลายเป็นพฤติกรรมที่ถาวร ควรได้รับการอบรมทักษะพื้นฐานการศึกษาคอร์สจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและแนวคิดทฤษฎีตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญ เพื่อลดความผิดพลาดให้น้อยที่สุดและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในประเด็นของการศึกษาคอร์สทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในคู่รักที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันก่อนการสมรส
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบโปรแกรมการให้การศึกษาทฤษฎีกลยุทธ์กับทฤษฎีอื่น ๆ เช่น Brief therapy เพื่อเพิ่มทางเลือกในการนำไปใช้
3. ควรปรับจำนวนครั้งในการให้การศึกษาให้กระชับและสั้นลงเพื่อความเหมาะสมและเหมาะกับบริบทของคนไทย

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2560). สถิติการหย่าร้างของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2557. เข้าถึงได้จาก http://stat.bora.dopa.go.th/stat/marry/yk/yk_57.html
- ชูวิทย์ รัตนพลแสน. (2549). การให้คำปรึกษาครอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมรสของคู่สมรสทหารเรือ. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล. (2547). การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบิดามารดาในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล. (2526). ตัวแบบสมมุติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส: การทดสอบเฉพาะข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาสังคมวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2540). การให้คำปรึกษาครอบครัว. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2557). การเปรียบเทียบทฤษฎีการให้การศึกษาและการพัฒนาแนวปฏิบัติในการให้การศึกษา ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีทางการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (25711) หน่วยที่ 13* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2542). ประเพณีไทยกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสวัฒนธรรมโลก. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิมพ์พรรณ สุรนันทน์. (2535). คุณภาพชีวิตสมรส: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญนภา กุลนภาค. (2553). เอกสารประกอบการสอนการให้คำปรึกษาครอบครัวและชุมชน. ชลบุรี: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญนภา กุลนภาค. (2560). การปรึกษาครอบครัว *FAMILY counseling*. ชลบุรี: เนติกุลการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2549). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- เมธินันท์ ภินฉุชน. (2539). *การให้คำปรึกษาครอบครัวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ยูไล วีระกั้วาลกุล. (2549). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ จังหวัดสมุทรปราการ: กรณีศึกษา บริษัท สหยูเนี่ยนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน)*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนารอบครัวและสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัชรพล เปรมกมล. (2557). *ผลการปรึกษาครอบครัวทฤษฎีกลยุทธต่อความขัดแย้งในครอบครัวคู่สามีภรรยาวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโร และเกื้อวงศ์ บุญสิน. (2535). *ลักษณะทางด้านประชากรในอนาคตที่ทำให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการวางแผนครอบครัว ในการประชุมทางวิชาการทางประชากรศาสตร์แห่งชาติ วันที่ 19-20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535*. (55). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วีรวุฒิ เอกกมลกุล. (2537). *ครอบครัวบำบัด*. วารสารโรงพยาบาลศรีธัญญา, 2(2), 16-17.
- ศุภวรรณ ตันฉีกุล. (2557). *ผลการปรึกษากลุ่มทฤษฎีกลยุทธต่อการยืนยันคุณค่าในตนเองของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมรภัช ชวานิชวงศ์. (ม.ป.ป.). *การฝึกการสื่อสารในครอบครัว*. กรุงเทพฯ: เอกสารวิชาการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรื. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด.
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมิตรา รัฐประสาท. (2537). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสของครูสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรพรรณ ลีบุญธวัชชัย. (2549). *การให้คำปรึกษาทางสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: ธนเพลส.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ชันด้าการพิมพ์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2545). *จิตวิทยาชีวิตคู่และการบำบัดคู่สมรส*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

- Booth, A., & Joshson, C. (1983). Divorce and marital instability over the life course. *Journal of family Issues*, 7(11), 421-442.
- George, L. (1964). Task and social behavior in marriage. *American sociological association*, 43(3), 448.
- Goldenberg, G., & Goldenberg, H. (2008). *Family therapy: An overview* (7th ed.). USA: Book/Cole
- Howell, D. C. (2007). *Statistical methods for psychology* (6th ed.). Pacific Grove, CA: Thomson Wadsworth.
- Horigian, V. E., Feaster, D. J., Brincks, A., Robbins, M. S., Perez, M. A., & Szapocznik, J. (2015). The effects of brief strategic family therapy (BSFT) on parent substance use and the association between parent and adolescent substance use. *Addictive Behaviors*, 42(2015), 44-50.
- Lavinger, G. (1979). *Divorce and separation*. New York: Basic Books.
- Lawis, R. A., & Spanier, G. B. (1979). Theorizing about the quality and stability of marriage. *Contemporary Theories About the Family Research-Based Theories*, 5(11), 268-289.
- Sabatell, R. M. (1984). The marital comparison level index : A measure for assessing outcome relative to expectation. *Journal of marriage and the Family*, 46(6), 651-662.
- Viviana, E., Horigian, D. J., Feaster, M. S., Robbins, A., Brincks, M. A., & Perez, J. S. (2014). Long-term effects of brief strategic family therapy for adolescent substance Users. *Drug and Alcohol Dependence*, 140(4), 86-168.
- Winer, B. J., Brown, D. R., & Michels, K. M. (1991). *Statistical principles in experimental design*. New York: Mc-Graw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส

โปรแกรมการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุปัจจุบันของท่าน.....ปี
3. อายุปัจจุบันของกลุ่มสมรส.....ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 - ไม่ได้เรียนหนังสือ
 - ประถมศึกษาปีที่ 4-6
 - มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-ม.3
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช
 - ปวส./ อนุปริญญา
 - อื่น ๆ ระบุ.....
5. ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มสมรสของท่าน
 - ไม่ได้เรียนหนังสือ
 - ประถมศึกษาปีที่ 4-6
 - มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-ม.3
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช
 - ปวส./ อนุปริญญา
 - อื่น ๆ ระบุ.....
6. ท่านแต่งงานกับกลุ่มสมรสคนปัจจุบัน ในขณะที่ท่านอายุ.....ปี
และกลุ่มสมรสของท่านในขณะนั้นมีอายุ.....ปี
7. ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ท่านคิดว่ารายได้ของครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
 - เพียงพอ และมีที่เหลือเก็บ
 - เพียงพอแต่ไม่มีที่เหลือเก็บ
 - ไม่เพียงพอ มีภาระหนี้สิน
8. ปัจจุบันท่านและกลุ่มสมรสมีรายได้รวมกันเฉลี่ย.....บาท/ เดือน

9. ท่านมีบุตรหรือไม่

มี.....คน

ไม่มี

10. ลักษณะของครอบครัวท่าน

ครอบครัวเดี่ยว

ครอบครัวขยาย

11. ภรรยาทำงานนอกบ้านหรือไม่

ทำงาน

ไม่ได้ทำงาน

แบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียว
ที่ใกล้เคียงหรือตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1 = ไม่จริงที่สุด

2 = ไม่จริง

3 = จริงบ้างไม่จริงบ้าง

4 = จริง

5 = จริงที่สุด

รายการ		ระดับความคิด				
		จริงที่สุด	จริง	จริงบ้างไม่ จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	ท่านรู้สึกในชีวิตสมรสของท่านกำลังมีปัญหา					
2	ท่านคิดว่าถ้าไม่มีบุตรด้วยกันท่านคงแยกทาง กับคู่สมรสแน่นอน					
3	ท่านคิดว่าถ้าเลือกได้ท่านขอกลับไปเป็นโสด อีกครั้งหนึ่ง					
4	ท่านคิดว่าการหันหน้ามาปรึกษาหารือกัน จะช่วย แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตสมรสได้					
5	ท่านพยายามประคองชีวิตสมรสให้ยาวนานที่สุด เท่าที่จะทำได้					
6	การหย่ากับคู่สมรสไม่ใช่ทางออกที่ถูกต้อง ในการแก้ปัญหา					
7	ท่านคิดว่าถ้าชาติหน้ามีจริงฉันจะขอให้ได้ใช้ชีวิตคู่ กับคู่สมรสของท่านอีก					
8	ท่านมักจะมีปากเสียงกับคู่สมรสเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ					
9	ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายชีวิตสมรส จึงหันไปมุ่งเรื่อง การทำงานนอกบ้าน					

รายการ		ระดับความคิด				
		จริงที่สุด	จริง	จริงบ้างไม่	จริงบ้าง	ไม่จริง
ข้อ	ข้อความ					
10	ท่านและคู่สมรสแก้ปัญหาการขัดแย้งโดยการทบทวนและขว้างปาสิ่งของใส่กัน					
11	ท่านเคยทำเหมือนว่าคู่สมรสไม่มีตัวตนในบ้าน					
12	ท่านมักจะใช้เหตุผลพูดกับคู่สมรสเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง					
13	เมื่อท่านและคู่สมรสมีปัญหาขัดแย้งต่างฝ่ายต่างไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน					
14	ท่านเคยปรึกษาผู้ใหญ่เรื่องการกลับไปใช้ชีวิตโสดอีกครั้งหนึ่ง					
15	เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกันท่านใช้วิธีการหนีปัญหา					
16	คู่สมรสและท่านมีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน					
17	ท่านและคู่สมรสมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตทุกครั้ง					
18	ท่านและคู่สมรสมีการบริหารชีวิตสมรสได้เป็นอย่างดี					
19	ชีวิตสมรสของท่านมีความสุขและราบรื่น					
20	ถ้าให้เลือกใหม่ได้ ท่านจะเลือกคู่สมรสคนเดิมและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข					
21	ท่านพร้อมที่จะให้อภัยเมื่อคู่สมรสยอมรับความผิดที่ทำขึ้นและพยายามแก้ไขความผิดนั้น					
22	ท่านและคู่สมรสของท่านมีการดูแลเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน					
23	ท่านและคู่สมรสของท่านใช้เวลาว่างร่วมกันเสมอ					

โปรแกรมให้การศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกัลยuthที่มีต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทักษะ/ เทคนิค ที่ใช้
1	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ	<p>1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส</p> <p>2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษา กฎกติกา ข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งระยะเวลา และสถานที่ที่ใช้ในการให้การปรึกษา</p> <p>3. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมการให้การปรึกษา</p>	<p>ทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การให้กำลังใจ <p>เทคนิค</p> <ul style="list-style-type: none"> - การชี้แนะ - การมองมุมมองใหม่
2	เรียนรู้ปัญหาเพื่อสร้างความพึงพอใจในชีวิตสมรส	<p>1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันระบุแนวทางการแก้ไขปัญหา</p> <p>2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้สำรวจความคิด พฤติกรรม และพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>3. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหา</p>	<p>ทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ <p>เทคนิค</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมองมุมมองใหม่ - การชี้แนะ - การแสดงบทบาทสมมุติ - การมอบหมายงาน

โปรแกรมให้การศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกัลยuthที่มีต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทักษะ/ เทคนิค ที่ใช้
3	ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส	1. เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาร่วมกันสรุปประเด็นปัญหาที่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส 2. เพื่อให้คู่สมรสระบุวิธีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน	ทักษะ - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ เทคนิค - การมองมุมใหม่
4	การจัดการกับปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้สำรวจอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมของแต่ละฝ่าย 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ร่วมกันระบุนหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม 3. เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ระบุแนวทางการเปลี่ยนแปลงมุมมองต่ออารมณ์ที่ไม่เหมาะสมไปในทางที่ดีขึ้น	ทักษะ - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ เทคนิค - การตีตราใหม่
5	การสื่อสารเพื่อความเข้าใจ	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดและความรู้สึก โดยถ่ายทอดเป็นคำพูดและการแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาระบุวิธีการสื่อสารระหว่างกันอย่างเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ทักษะ - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ เทคนิค - การมองมุมใหม่ - การตีตราใหม่

โปรแกรมให้การปรึกษากลุ่มสมรสทฤษฎีกัลยงศ์ที่มีต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทักษะ/ เทคนิคที่ใช้
			<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างทำ - การมอบหมายงาน
6	การใช้เวลาว่างเพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้สำรวจพฤติกรรมตนเองที่ทำกิจกรรมร่วมกันกับคู่สมรส 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้ระบุนกิจกรรมที่ควรทำร่วมกันในเวลาว่าง 	<p>ทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ <p>เทคนิค</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสนอข้อกำหนด - มอบหมายงาน
7	การจัดการกับพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงที่ไม่พึงประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้สำรวจความคิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้ร่วมกันระบุแนวทางแก้ไขปัญหามาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 3. เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ระบุวิธีการเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ 	<p>ทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ <p>เทคนิค</p> <ul style="list-style-type: none"> - การชี้แนะ - แสดงบทบาทสมมติ - การมองมุมมองใหม่ - การมอบหมายงาน
8	วันนี้เธอชอบรักหรือยัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้ระบุความสำคัญของการรู้จักพูดชื่นชมและแสดงออกถึงความชื่นชมอย่างเหมาะสม 	<p>ทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก

โปรแกรมให้การศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกัลยuthที่มีต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทักษะ/ เทคนิคที่ใช้
		2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส บอกวิธีการแสดงพฤติกรรมบอกรักของตนเองต่อคู่สมรสได้อย่างเหมาะสม	- การสรุปความ เทคนิค - การมองมุมมองใหม่
9	ความไว้วางใจ เพื่อความมั่นคง	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ระบุความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดขึ้นกับทั้งคู่ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส บอกประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความไว้วางใจ	ทักษะ - การฟัง - การใช้คำถาม - การตีความ - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ เทคนิค - การตีตราใหม่
10	ยุติการให้การปรึกษา	1. เพื่อยุติการให้การปรึกษา 2. เพื่อประเมินผลการปรึกษาคู่สมรสทฤษฎีกัลยuth	ทักษะ - การฟัง - การใช้คำถาม - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ - การให้ข้อมูลย้อนกลับ เทคนิค - การมอบหมายงาน

โปรแกรมให้การศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ที่มีต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ขั้นสร้างสัมพันธภาพ (Brief social stage) ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา เป็นหลักการขั้นพื้นฐานและเป็นกระบวนการแรก สำหรับการให้การปรึกษาเพื่อสร้างความร่วมมือในกระบวนการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะเรียนรู้ผู้รับการปรึกษาและสร้างความไว้วางใจ ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น ความเป็นกันเองให้กับผู้รับการปรึกษา สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการสำรวจความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และสามารถหาทางออกของปัญหานั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพในครั้งนี้จะมีการชี้แจงให้ผู้รับการปรึกษาได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการในการให้การปรึกษา แนวทางในการให้การปรึกษา จำนวนครั้งในการให้การปรึกษา ระยะเวลาในการให้การปรึกษา รวมทั้งแจ้งให้ทราบข้อตกลงร่วมกันในการสร้างความมั่นใจให้แก่คู่สมรสว่าการให้การปรึกษาในแต่ละครั้ง จะเก็บเป็นความลับ และไม่มีการเผยแพร่ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้คู่สมรส เปิดใจในการพูดถึงเรื่องราวของตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษากฎกติกา ข้อตกลงต่างๆ รวมทั้งระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการให้การปรึกษา
3. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมการให้การปรึกษา

กิจกรรม “วันวานยังหวานอยู่”

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1.1 “วันวานยังหวานอยู่”
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเองและกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส พร้อมทั้งให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสแนะนำตัวเองเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสรู้สึกถึงความผ่อนคลาย

2. ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สมรส ทราบวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมการให้การศึกษา รวมถึงบทบาท หน้าที่ของกลุ่มสมรส ตลอดจนกฎกติกา ระยะเวลา จำนวนครั้ง สถานที่ในการให้การศึกษา ตารางกำหนดการให้การศึกษา การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย โดยผ่านกิจกรรม “วันวานยังหวานอยู่” โดยผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.1 โดยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ตอบคำถามโดยเขียนลงในใบงานของตน

2. เมื่อผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสตอบคำถามเสร็จแล้ว ให้ผลัดกันพูดถึงสิ่งที่ตอบคำถามลงในใบงาน 1.1 จนครบทุกข้อ

3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเล่าถึงเหตุผล ความรู้สึก ถึงสิ่งที่เขียนลงในใบงานที่ 1.1 โดยผู้วิจัยใช้ทักษะการให้การศึกษาเบื้องต้น ได้แก่ ทักษะการฟัง การใช้คำถามปลายเปิด การสะท้อนความรู้สึก การทวนคำหรือข้อความ การให้กำลังใจ เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การศึกษา

2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับการศึกษาในครั้งนี้เพื่อให้ความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสนำไปใบงานที่ 1.2 นำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การศึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การศึกษาครั้งที่ 1

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การศึกษาครอบครัว การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

ใบงานที่ 1.1 “วันวานยังหวานอยู่”

คุณมีชื่อจริงว่า.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
 คนรักของคุณเกิดวัน.....ที่.....เดือน.....ปี.....
 คุณเรียกคนรักของคุณว่า.....คนรักของคุณเรียกคุณว่า.....
 รู้จักกันเมื่อปี พ.ศ.

 เหตุการณ์ใดที่ทำให้คุณและคนรักมาพบเจอกัน

.....

 เหตุการณ์ใดที่คุณทำให้คนรักของคุณรู้สึกดีใจหรือรู้สึกประทับใจมากที่สุด

.....

 เมื่อคนรักของคุณดีใจ หรือประทับใจคนรักของคุณมักจะแสดงออกอย่างไร

.....

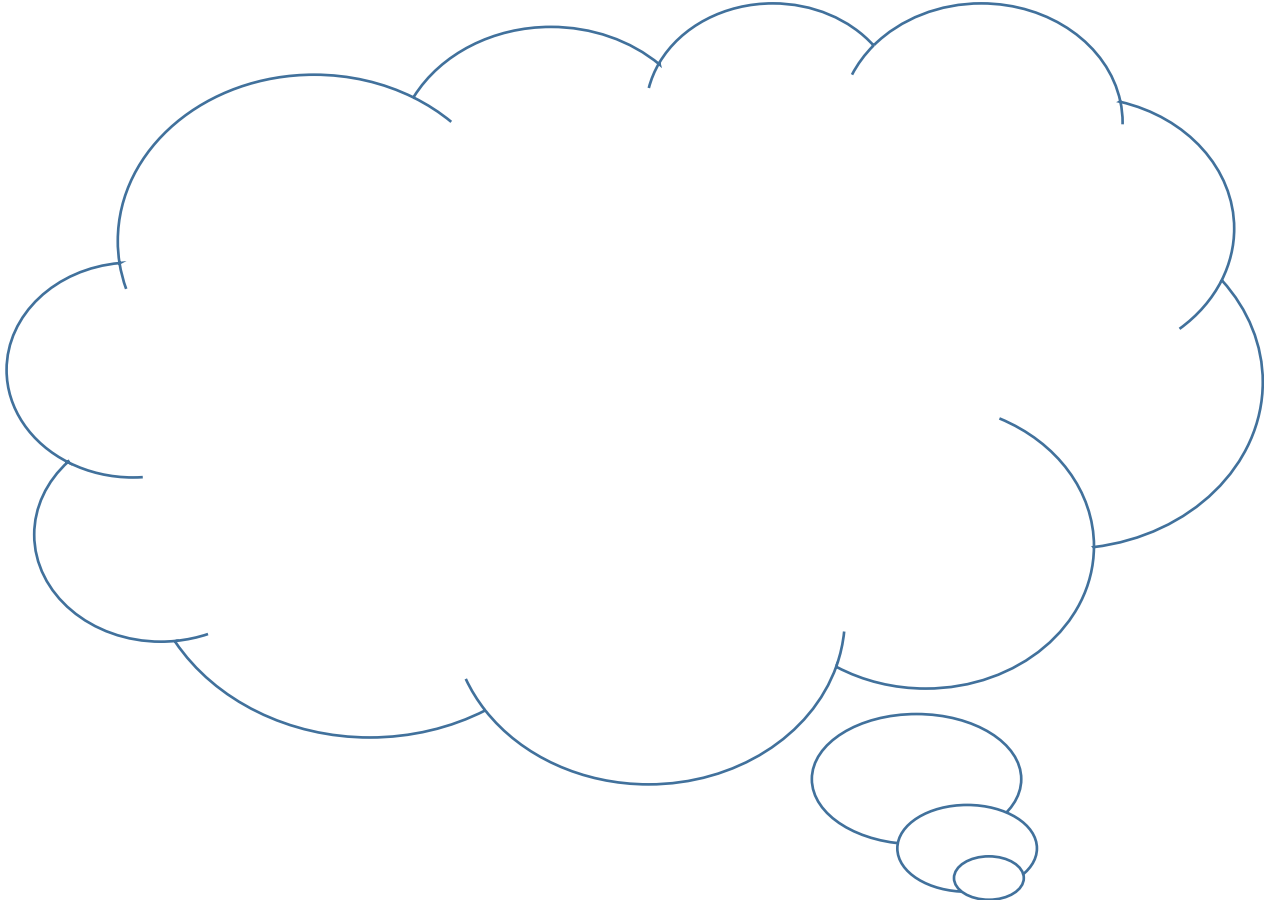
 เหตุการณ์ใดที่คุณทำให้คนรักของคุณรู้สึกเสียใจ หรือรู้สึกผิดหวังมากที่สุด

.....

 เมื่อคนรักของคุณรู้สึกเสียใจหรือรู้สึกผิดหวัง คนรักของคุณมักจะแสดงออกอย่างไร

.....

ใบงานที่ 1.2 สิ่งที่ได้รับในวันนี้

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ครั้งที่ 2

เรื่อง เรียนรู้ปัญหาเพื่อสร้างความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital satisfaction) หมายถึงทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อความสัมพันธ์ในชีวิตคู่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าคู่สมรสมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงก็จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงในชีวิตสมรสด้วย โดยการวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้นวัดได้หลายแง่มุม เช่น สภาพการเงินในครอบครัว การมีกิจกรรมร่วมกันของสามี-ภรรยา การแสดงความรักความผูกพัน งานบ้าน การตัดสินใจปัญหา เป็นต้น

ขั้นสำรวจปัญหา (Problem stage) เป็นขั้นตอนของการค้นหาถึงปัญหาของผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การปรึกษาจะสำรวจปัญหาผ่านการตั้งคำถาม ประเมินปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และทำให้เห็นปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันระบุแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้สำรวจความคิด พฤติกรรม และพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหา

อุปกรณ์

1. วิตทัศน์ตัวอย่างพฤติกรรมของคู่สมรส
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน

และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 2 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึง กฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี้ จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษา จะได้รับ การรักษาความลับและ การขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ชมวิดีโอทัศน์ รักระยะทดลอง ความยาวประมาณ 15 นาที จากนั้นผู้วิจัยใช้ทักษะการใช้คำถาม ถามผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสว่ารู้สึกอย่างไร กับวิดีโอทัศน์ที่ได้รับชมไป และในครอบครัวของผู้รับการปรึกษาเคยเกิดเหตุการณ์ลักษณะคล้าย ๆ กับตัวอย่างในวิดีโอทัศน์ที่ยกมาหรือไม่ ถ้ามีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในชีวิตจริงของผู้รับการปรึกษา เหตุการณ์นั้น จะจบลงอย่างไร และผู้รับการปรึกษามีวิธีการแก้ไขสถานการณ์ในขณะนั้นอย่างไร

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมองมุมมองใหม่ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้มองเห็น พฤติกรรมที่ปฏิบัติในแง่มุมมองอื่น จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมทำให้ผู้รับการปรึกษาแสดง บทบาทสมมุติที่เปลี่ยนจากที่ได้ดูในวิดีโอทัศน์ เป็นพฤติกรรมตามแนวความคิดของผู้รับการปรึกษาเอง หลังจากแสดงบทบาทสมมุติจบผู้วิจัยถามความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นอย่างไร

3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคมอบหมายงานเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาลองปรับพฤติกรรมบางด้าน ที่ปฏิบัติต่อกันให้ดีขึ้น และนำมาพูดคุยในครั้งหน้า

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา

2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่ สมรสนำไปงานที่ 1.2 นำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงาน ที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกัน กับผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การปรึกษา ครั้งที่ 2

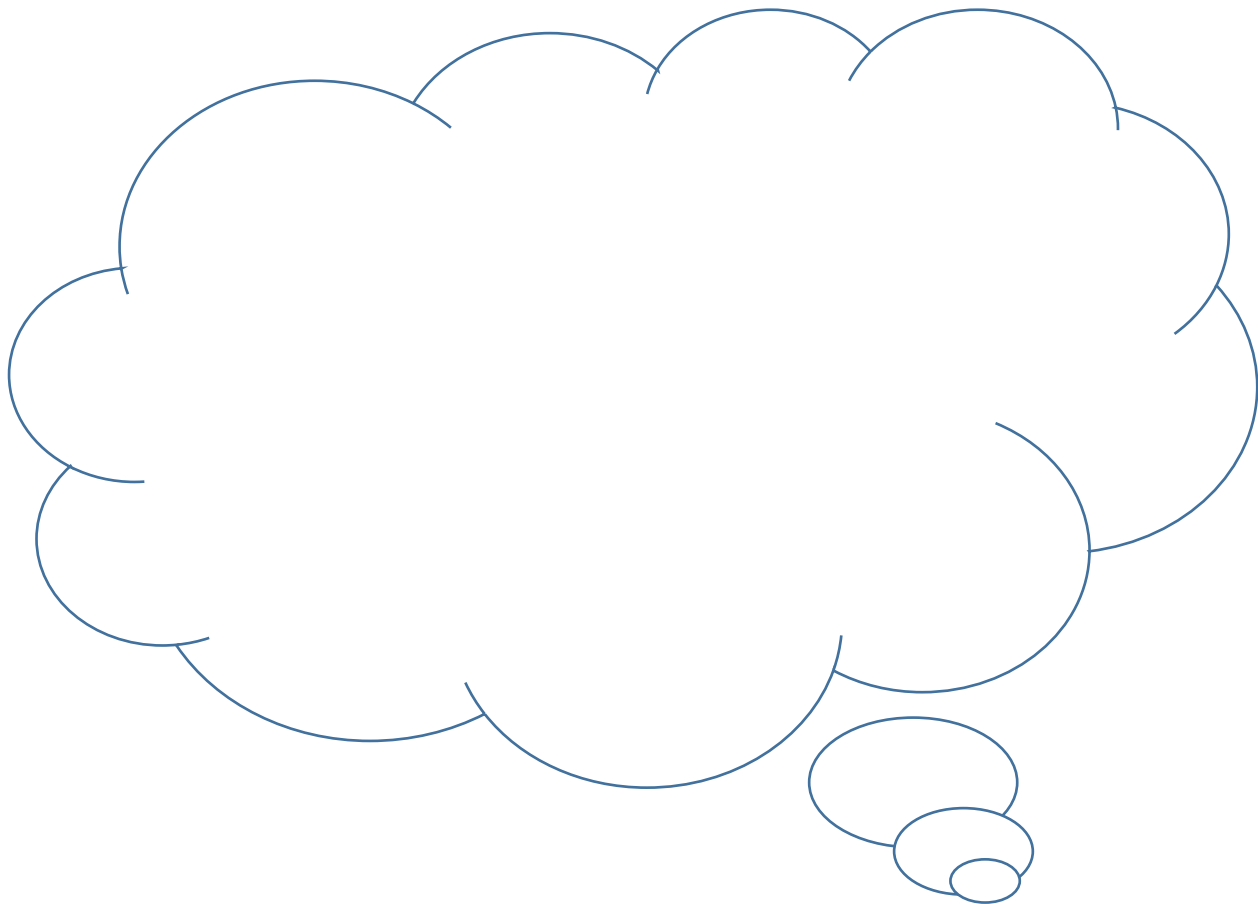
การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครัว การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีทัศน์ที่ใช้ประกอบการให้การปรึกษา

เรื่อง รักระยะทดลอง ตอนที่ 4 ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=Qewz0Sv_Q6E&t=1531s สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2561 วิธีทัศน์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึง คู่รักมีปัญหาทางด้านทัศนคติในการใช้ชีวิตคู่ไม่ตรงกัน จึงทำให้เกิดการทะเลาะและส่งผลให้เกิดการเลิกลา

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษากลุ่มสมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ครั้งที่ 3

เรื่อง ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มสมรส คือ ขั้นตอนที่สามี-ภรรยา พุดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ให้การศึกษาได้รับรู้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น มีรูปแบบอย่างไร มีอะไรบ้างเกี่ยวกับปัญหาที่คู่สมรสคิดเห็นไม่ตรงกัน ขั้นตอนนี้ผู้ให้การศึกษาจะสังเกตรูปแบบการสื่อสาร ความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรูปแบบพฤติกรรม เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการให้การศึกษาในครั้งต่อ ๆ ไป (เพ็ญภา กุลนภาดล, 2559)

ในชีวิตคู่ จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา ปฏิสัมพันธ์บางอย่างก็จะนำมาซึ่งความสุข แต่ปฏิสัมพันธ์บางอย่างก็จะนำมาซึ่งความทุกข์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสมีลักษณะพิเศษแตกต่างกันออกไปจากที่มีต่อผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจในความแตกต่างของปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะทำให้คู่สมรสปฏิบัติต่อกันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจะร่วมเรียนรู้และสรุปปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างคู่สมรส ถึงปัญหาว่ามีปฏิสัมพันธ์ใดบ้างที่ผู้รับการศึกษาต้องการแก้ไข และเปลี่ยนแปลง โดยจะกำหนดเป้าหมายของการนัดกันแต่ละครั้ง เพื่อแก้ปัญหาในแต่ละเรื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้รับการศึกษา ร่วมกันสรุปประเด็นปัญหาที่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส
2. เพื่อให้คู่สมรสระบุวิธีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

อุปกรณ์

1. ลูกบอลแห่งความเข้าใจ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 3 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึง กฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษาจะได้รับ การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัย ให้ ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส คู่วิดีทัศน์ เรื่อง Time ความยาวประมาณ 7 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการถามคำถาม เพื่อซักถามในเรื่องปฏิสัมพันธ์ของผู้รับการปรึกษาเป็นแบบใด เหมือนตัวอย่างอย่างไรในวีดิทัศน์ หรือไม่
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส คิดทบทวนว่าในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในปัจจุบัน ผู้รับการปรึกษามีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างไรทั้งบุคคลในครอบครัว เพื่อนญาติพี่น้อง และปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ เหล่านั้นแตกต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร ทั้งด้านพฤติกรรมและการสื่อสาร
3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส จับลูกบอลแห่งความเข้าใจขึ้นมา โดยใครจะเป็นผู้เริ่มจับลูกบอลก่อนก็ได้ เมื่อได้ลูกบอลแล้ว ให้ผู้รับการปรึกษา เปิดลูกบอลเพื่อดูข้อความข้างในและเล่า หรืออธิบายถึงเรื่องราวนั้น ๆ ทำสลับกันไปจนครบข้อคำถาม 3 ข้อ
4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ในแต่ละประเด็นที่จับสลากได้ เพื่อชี้แจงประเด็นที่เข้าใจไม่ตรงกัน โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ทักษะ การปรึกษาเบื้องต้น ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การใช้คำถามปลายเปิด เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษา เห็นถึงสิ่งที่ผู้รับการปรึกษารู้สึกต่อสถานการณ์ที่ผู้รับการปรึกษาเล่า
5. ผู้วิจัยถามเพิ่มเติมถึงสถานการณ์หรือความรู้สึกอื่น ๆ ที่ผู้รับการปรึกษารู้สึกในครอบครัวและต้องการเล่านอกเหนือจากคำถามที่จับสลากได้ว่ามีหรือไม่ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ระบายในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษารู้สึก

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา

2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่ สมรสนำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงาน ที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับ ผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไปและยุติการให้การปรึกษา ครั้งที่ 3

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครัว การตอบ คำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ

2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วีดิทัศน์ที่ใช้ประกอบการให้การปรึกษา

เรื่อง วีดิทัศน์ เรื่อง Time ที่มี <https://www.youtube.com/watch?v=LrL7FDXNhFQ> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2561 วีดิทัศน์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรส ของคู่สมรสเป็นอย่างไร

ชุดกิจกรรม “ลูกบอลแห่งความเข้าใจ”

คุณคิดว่าส่วนใดเป็นส่วนที่ลึกซึ้งของท่าน

เหตุการณ์/ เรื่องใดที่ท่านโกรธของท่านมาก

การยอมรับฟังความคิดเห็นระหว่างกัน

เหตุการณ์ใดที่ท่านรู้สึกน้อยใจของท่านมากที่สุด

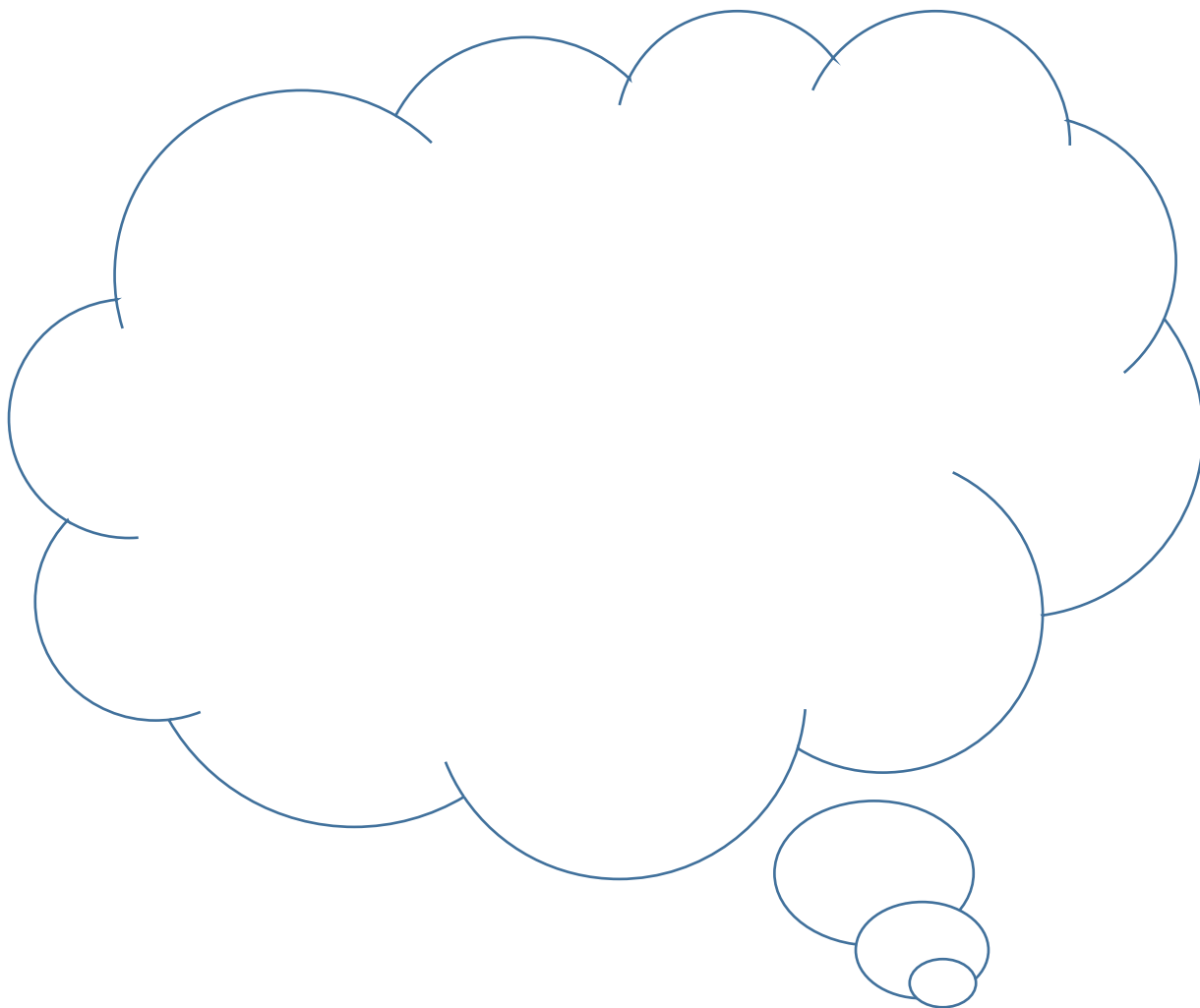

เรื่องใดที่ท่านคิดว่าได้เคียงกับคู่ของท่านมากที่สุด

การแสดงออกทางด้านความรักระหว่างกัน เป็นอย่างไร

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการปรึกษากลุ่มสมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ครั้งที่ 4

เรื่อง การจัดการกับปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ปฏิกิริยาทางอารมณ์ (Emotional reactivity) หมายถึง ความไวหรือปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้บ่อยเมื่อคู่สมรสมีความขัดแย้งกัน และจัดการกับความขัดแย้งนั้นไม่ได้ ต่างฝ่ายต่างจะมีปฏิกิริยาต่อกันที่รุนแรงขึ้น มีปฏิกิริยาที่ไวต่อคำพูดและการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง มีการตำหนิและกระตุ้นให้อีกฝ่ายหนึ่งโกรธมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นเหตุให้ใช้ความรุนแรงต่อกันในที่สุด

ในการใช้ชีวิตคู่สมรสควรตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างกัน และตระหนักว่าทั้งคู่ต่างมีส่วนในการทำให้เกิดปัญหาเกิดการขัดแย้ง และกระตุ้นปฏิกิริยาทางอารมณ์ การแก้ไขปัญหาก็ต้องกระทำทั้งคู่ โดยทั้งคู่จะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน โดยเฉพาะลดการกระตุ้นให้อีกฝ่ายหนึ่งโกรธ และลดความไวทางอารมณ์ลง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้สำรวจอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมของแต่ละฝ่าย
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ร่วมกันระบุนหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

จากอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

3. เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ระบุนหาแนวทางการเปลี่ยนแปลงมุมมองต่ออารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ไปในทางที่ดีขึ้น

อุปกรณ์

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับ

ผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่ หลังจากนั้นผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อนและชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 4 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึงกฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี้ จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษา จะได้รับการรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสวิตทัศน์ เรื่อง เพลงบุญ เวลา 5 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยพูดคุยและสอบถามผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสถึงความขัดแย้งว่าเคยเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร และในขณะที่เกิดปัญหาการขัดแย้งนั้น มีปฏิริยาทางอารมณ์ต่อกันอย่างไร

2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสแสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและให้แสดงปฏิริยาอารมณ์ แบบที่กล่าวถึงออกมา

3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาถามถึงความรู้สึกว่าเป็นอย่างไรหลังจากที่ได้แสดงปฏิริยาทางอารมณ์ออกมา และชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนความคิดของคู่สมรสให้แสดงปฏิริยาทางอารมณ์ให้แตกต่างจากเดิมในทางที่สร้างสรรค์มากขึ้น ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสจะมองเห็นความแตกต่างของการแสดงปฏิริยาทางอารมณ์ระหว่างกันมากขึ้น จากเดิม จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการมอบหมายงาน (Task-setting stage) ให้ผู้รับการปรึกษาไปทดลองแสดงปฏิริยาทางอารมณ์ให้ เป็น บวก และเหมาะสมเพื่อลดความขัดแย้งและความรุนแรง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิด โอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา

2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสนำใบงานที่ 1.2 นำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การศึกษาครั้งที่ 4

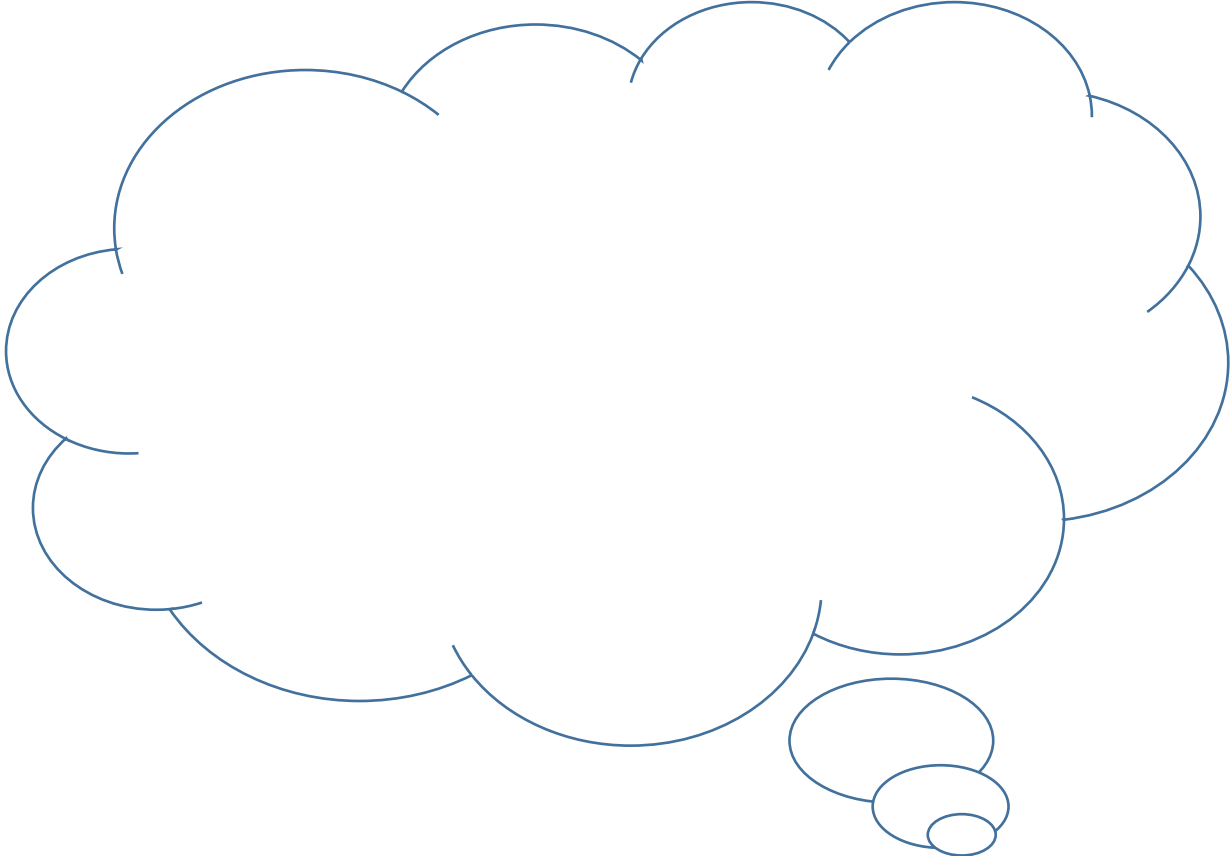
การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การศึกษาครบถ้วน การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิดีโอทัศน์ที่ใช้ประกอบการให้การศึกษา

เรื่อง วิดีทัศน์ เรื่องเพลิงบุญ ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=-zFuIM75p6E>
สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2561 วิดีทัศน์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการแสดงปฏิกริยาที่ไม่เหมาะสม

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเชิงกลยุทธ์
ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส
ครั้งที่ 5

เรื่อง การสื่อสารเพื่อความเข้าใจ

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การสื่อสารเป็นภารกิจทางพัฒนาการที่สำคัญของกลุ่มสมรส การสื่อสารที่ไม่ดีเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ของกลุ่มสมรสไม่ดีและแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันไม่ได้ เมื่อไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ความสัมพันธ์ก็จะมีปัญหามากขึ้น การวิจัยพบว่าคุณภาพของการสื่อสารเป็นตัวชี้ถึงระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มสมรสที่มีการสื่อสารดีจะมี ความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง (อุมพร ตรังคสมบัติ, 2545)

การสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญของชีวิตคู่ เป็นปัจจัยที่ช่วยให้คู่สมรสเกิดความผูกพันอันหนึ่งอันเดียวกัน แก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ และปรับตัวกับความตึงเครียดในชีวิตคู่ได้ การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ชีวิตสมรสเป็นที่น่าพึงพอใจและมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดและความรู้สึก โดยถ่ายทอดเป็นคำพูดและการแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาระบุวิธีการสื่อสารระหว่างกันอย่างเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อุปกรณ์

1. วีดิทัศน์ เรื่อง Save The Moment: Happy version
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 5 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึง กฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี้ จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษา จะได้รับการรักษาความลับและ การขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยพูดคุยซักถามถึงการสื่อสารในปัจจุบันของผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ว่าเป็นอย่างใด โดยทักทายการใช้คำถาม ขณะผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเล่าถึงการสื่อสาร ในครอบครัวตนเอง ผู้วิจัยใช้ทักทายอย่างตั้งใจ
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษายกตัวอย่างการสื่อสารของคู่สมรสจากละครหรือโทรทัศน์ ที่ผู้รับการปรึกษาเคยได้ดู โดยระบุว่ารู้สึกอย่างไรกับการสื่อสารแบบนั้น จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้รับการ ปรึกษาชมวิดีโอที่บันทึกชื่อ Save the moment: Ending version ความยาวประมาณ 7 นาที โดยเปิดเนื้อเรื่อง ไม่จบ จากนั้นผู้วิจัยถามผู้รับการปรึกษาว่า รู้สึกอย่างไรกับวิดีโอเรื่องนี้ เหตุการณ์ลักษณะนี้ เคยเกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาหรือไม่ และคิดว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อจากในวิดีโอคืออะไร ผู้วิจัยใช้เทคนิคการชี้แนะให้ผู้รับการปรึกษาเห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของผู้รับการปรึกษา กับเหตุการณ์ในวิดีโอที่ผู้รับการปรึกษากำลังคาดเดาเหตุการณ์ตอนจบเรื่อง
3. จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทสมมติของตอนจบของวิดีโอ ตามที่ผู้รับการปรึกษาคาดเดา ผู้วิจัยถามความรู้สึกของการแสดงบทบาทสมมติ และถ้าเหตุการณ์ เกิดขึ้นจริงในชีวิตผู้รับการปรึกษาจะทำอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยจึงเปิดวิดีโอตอนจบของเรื่องให้ผู้ รับการปรึกษาชม
4. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ที่ได้ชมผ่าน วิดีทัศน์ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทางการสื่อสาร
5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนความคิดของคู่ สมรสให้แสดงการสื่อสารให้แตกต่างจากในวิดีโอที่บันทึกชื่อ ในที่สร้างสรรค์มากขึ้น ผู้รับการปรึกษาที่เป็น คู่สมรสจะมองเห็นความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างกันมากขึ้นจากเดิม จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิค การมอบหมายงาน (Task-setting stage) ให้ผู้รับการปรึกษาไปทดลองแสดงการสื่อสารให้เป็น บวกและเหมาะสมเพื่อลดความขัดแย้ง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา
2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน
3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส นำใบงานที่ 1.2 นำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับผู้รับ การปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา
4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การปรึกษา ครั้งที่ 5 พร้อมทั้งบอกให้ผู้รับการปรึกษานำภาพถ่ายที่เคยทำกิจกรรมร่วมกันแล้วประทับใจมาด้วย ในการปรึกษาครั้งต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องเป็นภาพเดียวกัน

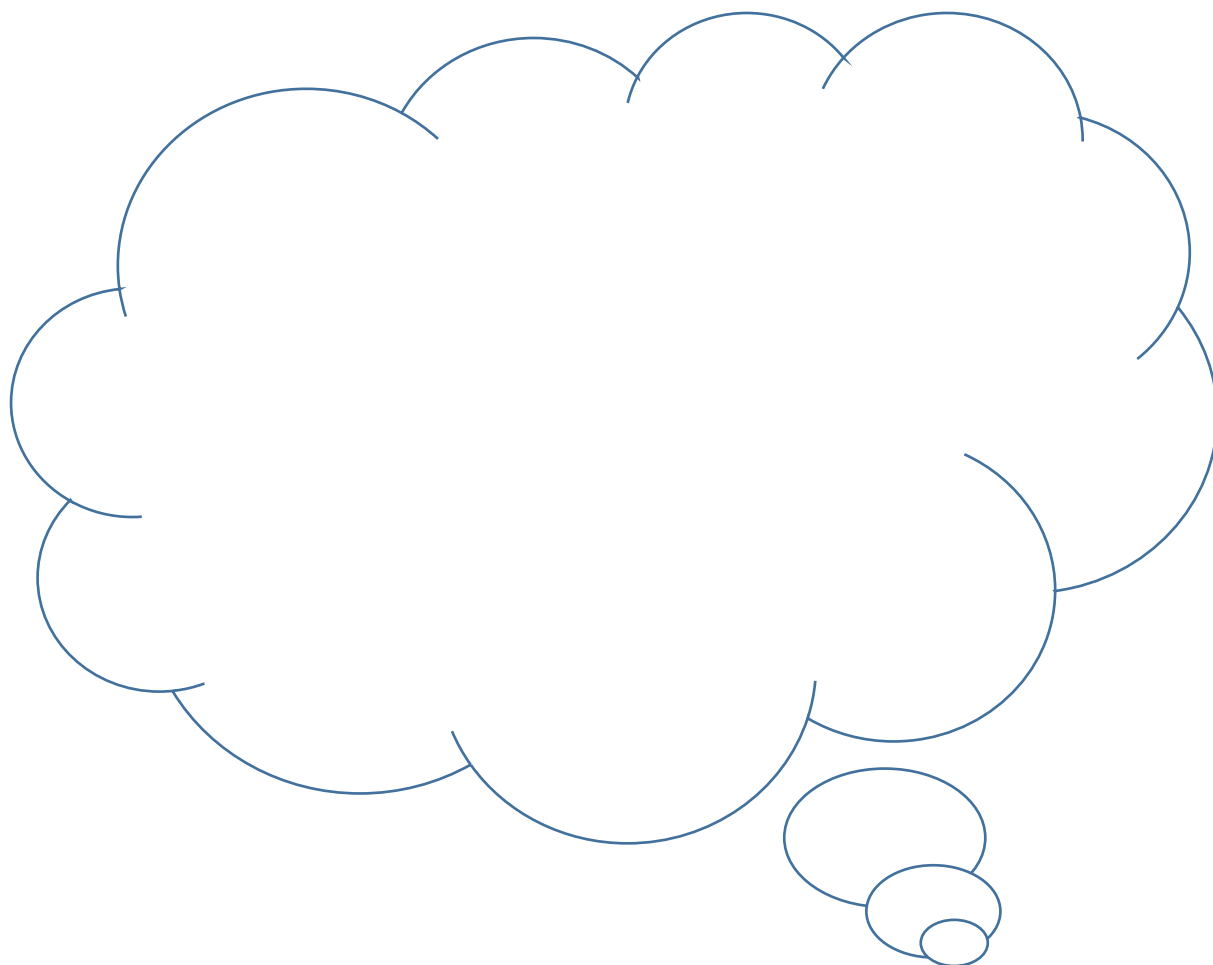
การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครีว การตอบ คำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิดีโอที่ประกอบให้การปรึกษา

วิดีโอเรื่อง Save the moment: Ending version ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=AASITWxwbVA> สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2561 วิดีโอเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมของคู่สมรสจนเป็นเหตุให้ต้องเลิกกัน

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์
ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส
ครั้งที่ 6

เรื่อง **การใช้เวลาว่างเพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดี**

ระยะเวลา **60-90 นาที**

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การใช้เวลาว่างร่วมกันระหว่างสามี-ภรรยา เป็นพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้ชีวิตคู่มีความผูกพันใกล้ชิด และการใช้เวลาว่างร่วมกันจะกระตุ้นให้คู่สมรสมีปฏิสัมพันธ์กัน ได้แสดงออกถึงความมีน้ำใจ การช่วยเหลือ อีกทั้งการทำกิจกรรมร่วมกันยังก่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกันได้

เนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ส่งผลให้คู่สมรสช่วยกันสร้างฐานะ สามีภรรยา มีการทำงานเป็นช่วงเวลา จึงทำให้มีเวลาว่างไม่ตรงกัน การกระตุ้นให้คู่สมรสใช้เวลาว่างร่วมกัน จึงเป็นการกระชับความสัมพันธ์ สร้างความผูกพันให้คงอยู่ และสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว ไม่สั่นคลอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้สำรวจพฤติกรรมตนเองที่ทำกิจกรรมร่วมกันกับคู่สมรส
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้ระบุกิจกรรมที่ควรทำร่วมกันในเวลาว่าง

อุปกรณ์

1. ภาพถ่าย กิจกรรมที่ประทับใจของผู้รับการปรึกษา
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ต้องเครียด เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน

และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 6 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึง กฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี้ จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษา จะได้รับ การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษานำภาพถ่ายของที่ประทับใจมาให้ผู้วิจัยดู ตามที่ได้ทำการแจ้ง ไว้ในการปรึกษาครั้งที่ 5

2. จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาเล่าถึงเรื่องราวในภาพทีละคน โดยผู้วิจัยใช้ทักษะ การใช้คำถาม ดังนี้

2.1 ในภาพ มี ใครบ้าง

2.2 ในภาพ คือสถานที่ใด

2.3 ในภาพกำลังทำกิจกรรมใด

2.4 ผู้รับการปรึกษารู้สึกอย่างไรกับภาพนั้น

ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพทีละคนสลับกัน จากนั้นผู้วิจัยถามถึง ระยะเวลาที่เกิดขึ้นในภาพถ่ายว่าผ่านมานานหรือยัง หากมีโอกาสอยากให้ความประทับใจนั้น เกิดขึ้นอีกครั้งหรือไม่ และจะมีวิธีการอย่างไร

3. ผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ขณะฟังและใช้ทักษะการสรุปความหลังจากผู้รับ การปรึกษาเล่าเรื่องราวในภาพจบ

4. ผู้วิจัยถามถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้รับการปรึกษามักจะทำร่วมกันเป็นประจำว่ามีกิจกรรม ใดบ้างที่ชอบ กิจกรรมใดบ้างที่ไม่ชอบ รวมถึงกิจกรรมอะไรที่อยากทำร่วมกันแต่ยังไม่เคยทำ เพราะเหตุผลใดจึงยังไม่เคยทำร่วมกัน

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคเสนอข้อกำหนด เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเสนอข้อกำหนดของกิจกรรม ที่ต้องการจะทำร่วมกัน โดยระบุเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจนทั้งกิจกรรมและเวลา และใช้เทคนิค การมอบหมายงานให้ผู้รับการปรึกษานำข้อกำหนดที่ร่วมกันตกลงไปปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา

2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่

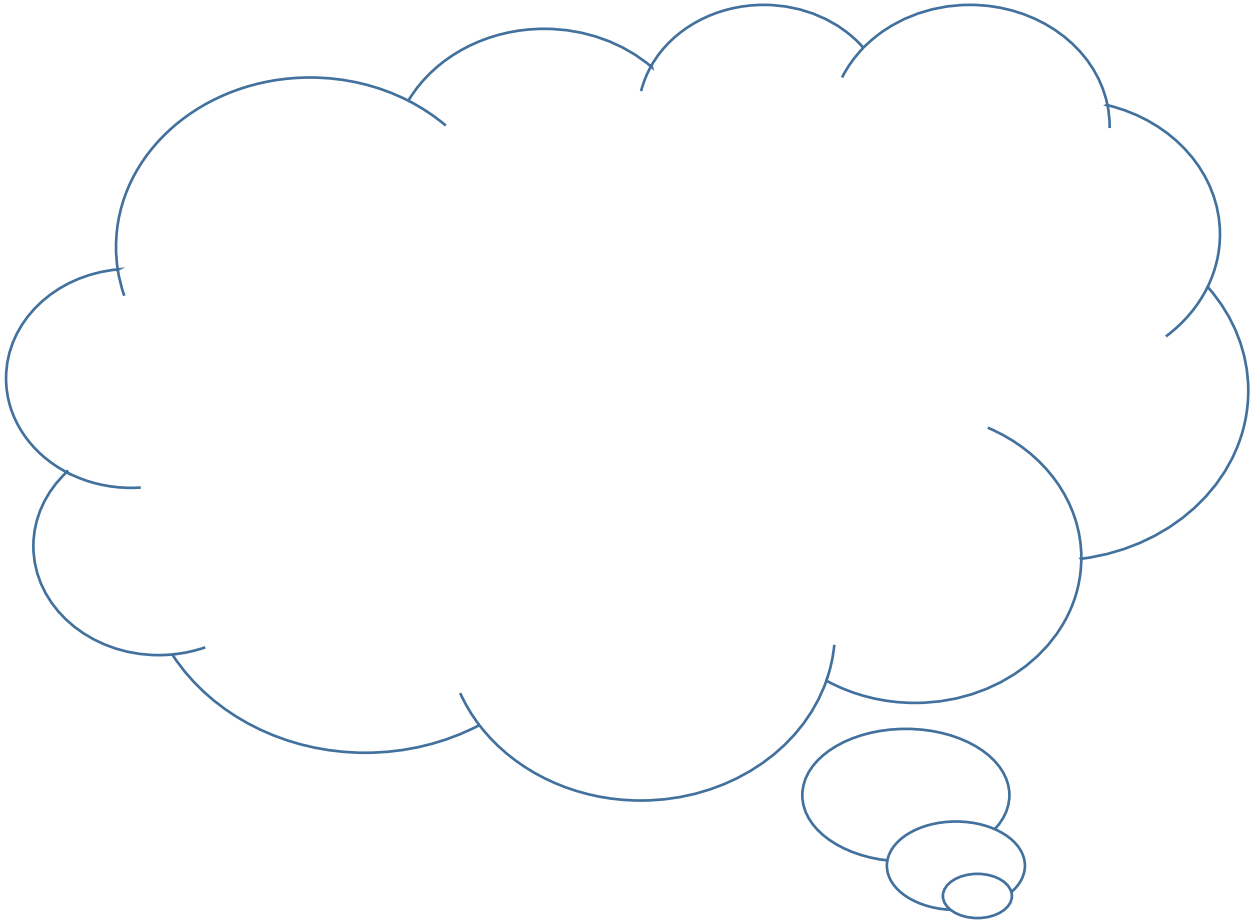
สมรสนาใบงานที่ 1.2 นำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับผู้รับ การปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การปรึกษา ครั้งที่ 6

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครัว การตอบ คำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์
ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส
ครั้งที่ 7

เรื่อง การจัดการกับพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงที่ไม่พึงประสงค์

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ความรุนแรง (Violence) หมายถึง การที่คู่สมรส มีวิธีการจัดการกับความไม่สอดคล้องทางด้าน ความคิด อารมณ์ ความคาดหวังความต้องการ และความรู้สึก ระหว่างกัน ด้วยการใช้คำพูดที่ก้าวร้าว หรือการใช้กำลัง การข่มขู่ เป็นต้น เพื่อให้อีกฝ่ายยอมทำตาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้สำรวจความคิด พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้ร่วมกันระบุแนวทางแก้ไขปัญหาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
3. เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ระบุวิธีการเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

อุปกรณ์

1. วิดีทัศน์ เรื่อง ป่ากามเทพ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาครั้งที่ 7 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึงกฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษาจะได้รับ การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยพูดคุยซักถามถึงการพฤติกรรมการแสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์ขัดแย้งของผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสว่าเป็นอย่างไร โดยทักษะการใช้คำถาม ขณะผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเล่าถึงพฤติกรรมแสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์ขัดแย้งที่เกิดในครอบครัวตนเอง ผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ

2. จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาชมวิดีโอทัศน “ปากามเทพ” ความยาวประมาณ 10 นาที โดยผู้วิจัยเปิดวิดีโอไม่จบ

3. จากนั้นผู้วิจัยถามผู้รับการปรึกษาว่า รู้สึกอย่างไรกับวิดีโอทัศนเรื่องนี้ เหตุการณ์ลักษณะนี้เคยเกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาหรือไม่ และคิดว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อจากในวิดีโอทัศน คืออะไร ผู้วิจัยใช้เทคนิคการชี้นำให้ผู้รับการปรึกษาเห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของผู้รับการปรึกษากับเหตุการณ์ในวิดีโอทัศนที่ผู้รับการปรึกษากำลังคาดเดาเหตุการณ์ตอนจบเรื่อง

4. จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทสมมติของตอนจบของวิดีโอทัศนตามที่ผู้รับการปรึกษาคาดเดา ผู้วิจัยถามความรู้สึกของการแสดงบทบาทสมมติ และถ้าเหตุการณ์เกิดขึ้นจริงในชีวิตผู้รับการปรึกษาจะทำอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยจึงเปิดวิดีโอทัศนตอนจบของเรื่องให้ผู้รับการปรึกษาชม

5. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ที่ได้ชมผ่านวิดีโอทัศน พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

6. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนความคิดของคู่สมรสให้แสดงพฤติกรรมแสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์ขัดแย้งให้แตกต่างจากในวิดีโอทัศน ในทางที่สร้างสรรค์มากขึ้น ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสจะมองเห็นความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างกันมากขึ้นจากเดิม จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการมอบหมายงาน (Task-setting stage) ให้ผู้รับการปรึกษาไปทดลองแสดงพฤติกรรมแสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์ขัดแย้งให้เป็นบวก และเหมาะสมเพื่อลดความรุนแรง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา

2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็น

คู่สมรสนำใบงานที่ 1.2 นำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การปรึกษครั้งที่ 7

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครัว การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

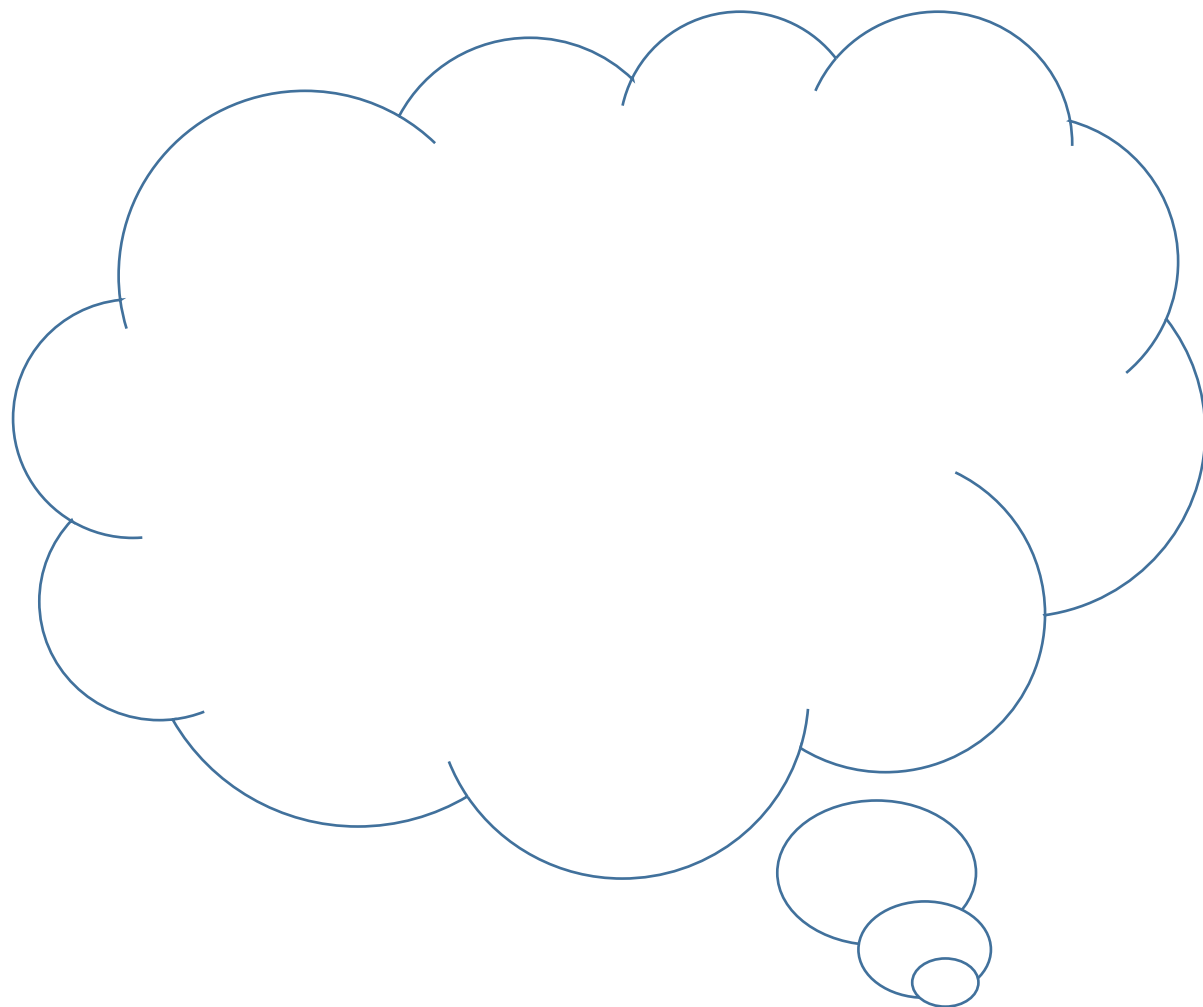
วิดีโอทัศน์ที่ใช้ประกอบการให้การปรึกษา

วิดีโอทัศน์เรื่อง ป่ากามเทพ ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=ctuEo0TnlKw&t=304s>

สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2561

วิดีโอทัศน์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึง พฤติกรรมการก้าวร้าวรุนแรงที่ไม่เหมาะสม

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ครั้งที่ 8

เรื่อง **วันนี้เธอบอกรักหรือยัง**

ระยะเวลา **60-90 นาที**

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ในการใช้ชีวิตคู่ให้มีความสุข และรักษาความสัมพันธ์ให้มีความยาวนานและมั่นคงนั้น จะต้องมีการแสดงออกทางด้านความรัก มีการให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน มีการชื่นชม การบอกรัก การให้กำลังใจ รวมไปถึงการสนับสนุนในสิ่งที่คู่สมรสกระทำอยู่ และการแสดงถึงความรักนี้ สามารถบรรเทาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ได้ระบุความสำคัญของการรู้จักพูดชื่นชม และแสดงออกถึงความชื่นชมอย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส บอกวิธีการแสดงพฤติกรรมบอกรักของตนเอง ต่อคู่สมรส ได้อย่างเหมาะสม

สื่อ/ อุปกรณ์

1. เนื้อเพลง “วันนี้เธอบอกรักหรือยัง”
2. ชุดกิจกรรม “จิกซอว์ต่อเติมรัก” 1 ชุด
3. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 8 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึง กฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี้ จำนวนครั้งที่เหลือ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษาจะได้รับ การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลง “วันนี้ชอบอกรักหรือยัง” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส คนละชุด หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ฟังเพลงที่ผู้วิจัยเตรียมมา คือ เพลง “วันนี้ชอบอกรักหรือยัง” พร้อมทั้งให้ผู้รับการปรึกษาคูความหมายของเพลงไปพร้อม ๆ กับการฟัง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึกลักษณะถามความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาจากการฟัง เพลงนี้
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออก ทางด้านความรักในความคิดของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นอย่างไร
3. ผู้วิจัย ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ร่วมกันสำรวจกิจวัตรประจำวันของตนเอง ที่ได้ทำว่ามีช่วงเวลาที่คุณกับคู่ของคุณ ปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความปรารถนาคืออย่างเหมาะสม และทำให้เกิดความสุข เมื่อผู้รับการปรึกษาตอบผู้วิจัยใช้ทักษะการสรุปความ
4. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส แสดงการบอกรัก การกอด และบอกความรู้สึก ที่เกิดขึ้นให้คู่ของตนฟัง
5. ผู้วิจัยแจกชุดกิจกรรม “จิ๊กซอว์ต่อเติมรัก” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียน ความรู้สึกประทับใจที่มีให้กัน ลงในแผ่นจิ๊กซอว์ เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้ผลัดกันอ่านให้คู่ของตนฟัง หลังจากนั้นให้นำจิ๊กซอว์ มาต่อเติมเป็นรูปหัวใจให้สมบูรณ์
6. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing) เป็นการปรับความคิดของคู่สมรส ด้วยการรับรู้สถานการณ์ในมุมมองใหม่ในการเติมเต็มความรักให้แก่กันอย่างสร้างสรรค์ เช่น การรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสื่อสารที่บอกความรู้สึก การแสดงความรักให้กันอย่างเหมาะสม เป็นต้น เหมือนกับจิ๊กซอว์รูปหัวใจที่ทั้งสองคนต่อเติมความประทับใจที่มีต่อกัน จนทำให้เกิดเป็น รูปหัวใจที่มีความประทับใจอยู่จนเต็มดวง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิด โอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา
2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน
3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้ลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็น คู่สมรสนำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเป็นซองที่รวบรวม ใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกัน

กับผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การปรึกษา

4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การปรึกษา ครั้งที่ 8

การประเมินผล

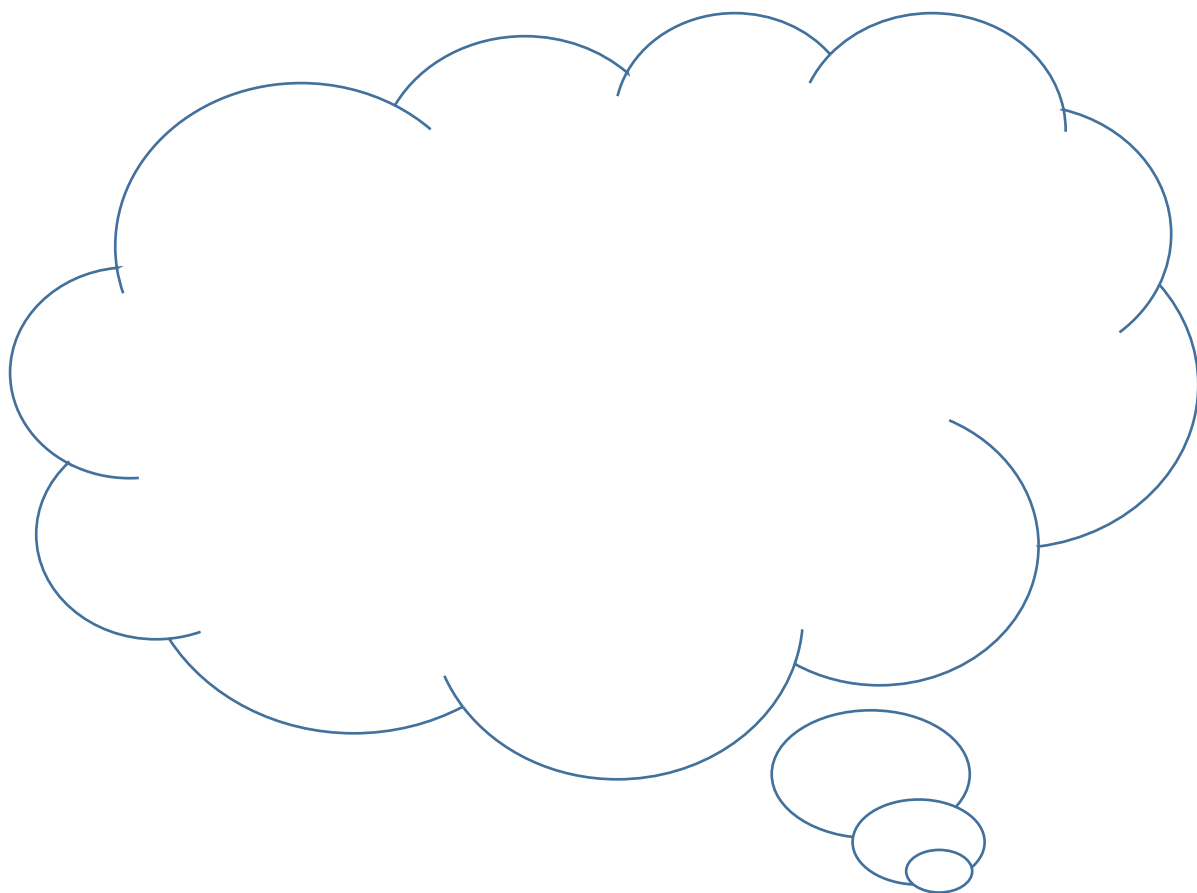
1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครัว การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ
2. ใบบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

บทเพลงที่ใช้ประกอบการให้การปรึกษา

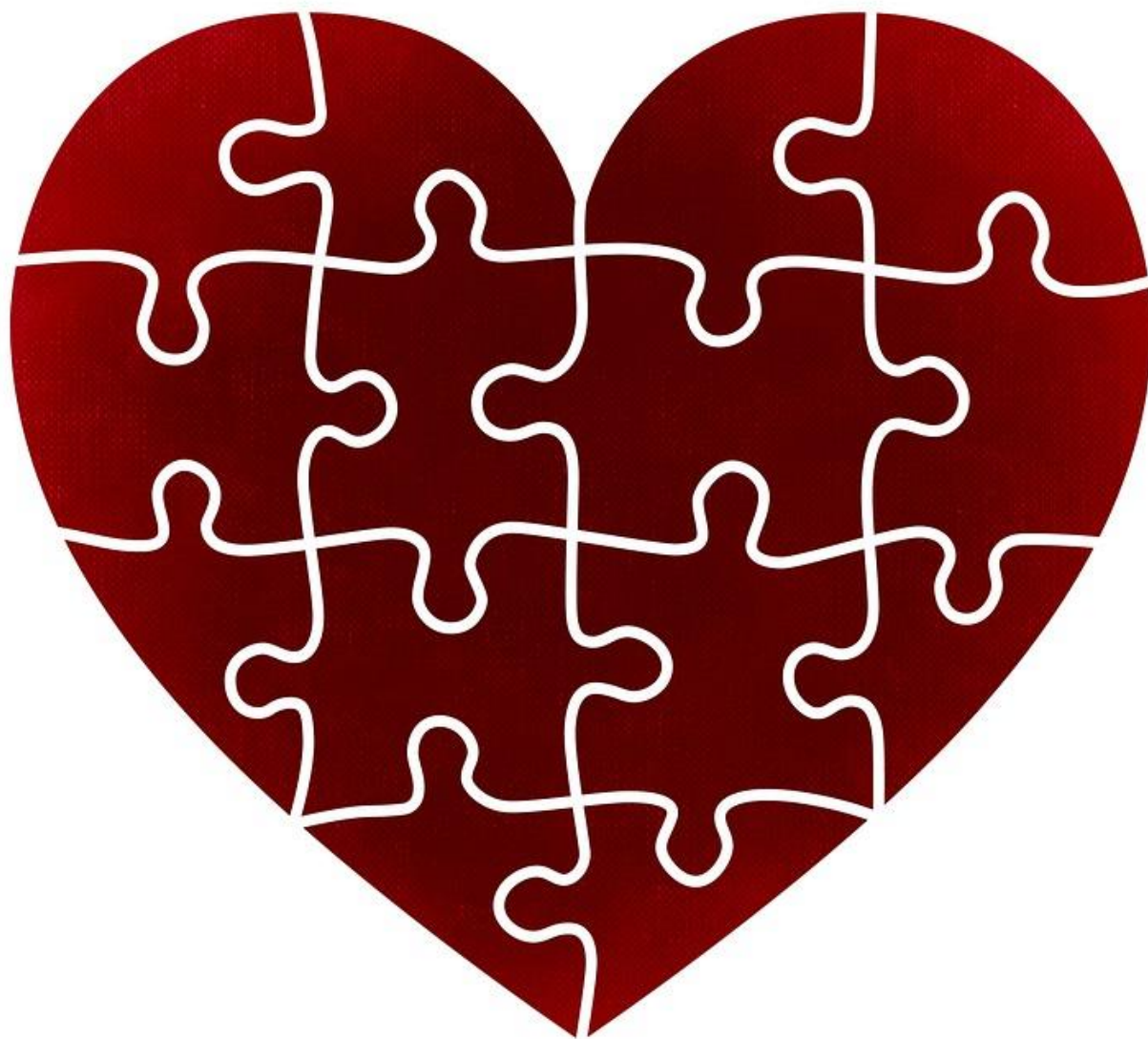
เพลง วันนี้เธอบอกรักหรือยัง <https://www.youtube.com/watch?v=WZL8hedVmc0>

สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 เพลงนี้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการแสดงออกทางด้านความรักที่แสดงออกโดยการบอกรัก

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

ชุดกิจกรรมจิตชอว์ต่อเติมรัก

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความไว้วางใจ เพื่อความมั่นคง

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ความไว้วางใจ หมายถึง ความคาดหวังต่อบุคคลเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งด้านคำพูด การกระทำ คำมั่นสัญญา จากการเขียนหรือใช้ข้อความของบุคคลหรือกลุ่มซึ่งจะสามารถทำให้เกิดความไว้วางใจ (Rotter, 1971)

การสร้าง ความไว้วางใจ (Building trust) ในคู่สมรสเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการใช้ชีวิตคู่ ให้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสุข เพราะถ้าหากทั้งคู่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่คิดระแวง ฝ้ายใจฝ่ายหนึ่ง เชื่อใจในพฤติกรรม จนทำให้ชีวิตคู่มีความสุข ความไว้วางใจนี้จะช่วยสร้างความมั่นคงในความสัมพันธ์ของทั้งคู่ให้ดีขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ระบุความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดขึ้นกับทั้งคู่
2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส บอกประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความไว้วางใจ

อุปกรณ์

1. ผ้าปิดตา
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับ

ผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อนและชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษารั้งที่ 9 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึงกฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี จำนวนครั้งที่เหลือประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษาจะได้รับ การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยพูดคุยซักถามผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ถึง ประสบการณ์การใช้ชีวิตของทั้งคู่ว่า เคยมีเหตุการณ์ไหน ที่คุณไว้วางใจให้คู่ของคุณเป็นผู้นำ หรือผู้ตัดสินใจ ทำเรื่องสำคัญต่าง ๆ ในชีวิตคู่ ผู้วิจัยใช้ทักษะการใช้คำถาม ขณะผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสเหตุการณ์ ผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ
2. จากนั้นผู้วิจัยให้คู่สมรสทำกิจกรรม “ทางเดินแห่งรัก” โดยผู้วิจัยแจกผ้าปิดตา ให้กับผู้รับการปรึกษาและให้ผู้รับการปรึกษาเลือกว่าใครจะเป็นผู้ถูกปิดตาก่อน และใครจะเป็นผู้พาเดิน
3. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการทำกิจกรรมครั้งนี้ โดยการให้คนที่ไม่ได้ปิดตา พา คู่สมรสของตนเองเดินโดยการจับมือและงูมมือ พร้อมทั้งบอกทาง โดยผู้วิจัยจะเป็นคนกำหนดเส้นทางไว้ จากนั้นทำสลับกันทั้ง 2 คน
4. เมื่อผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยจะให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนถึงความรู้สึกกับกิจกรรมที่ผ่านไปเมื่อสักครู่ โดยให้บอกถึงความรู้สึก ทั้งทางด้านที่รู้สึกดี ในขณะที่ทำกิจกรรมและความรู้สึกด้านลบในขณะที่ทำกิจกรรม และนำมาพูดคุย แลกเปลี่ยนถึงความรู้สึกของแต่ละคน โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ทักษะการปรึกษาเบื้องต้น ได้แก่ การฟัง การใช้คำถาม การตีความ การสะท้อนความรู้สึกและใช้เทคนิคการปรึกษาทฤษฎีกลยุทธ คือการติดราใหม่ (Relabeling) เป็นเทคนิคติดราใหม่ เปลี่ยนจากสิ่งที่เป็นความหมายลบกับบุคคลหรือสิ่งของเป็นความหมายบวก เน้นจุดเด่นของบุคคลและช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมใหม่ด้วยความเข้าใจ มองโลกในแง่ดี

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา
2. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับ การปรึกษาในครั้งนีเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน
3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส เขียนความรู้สึกหลังจากที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนีลงไป หลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสนำไปใส่ไว้ในซองสีน้ำตาล ซึ่งซองสีน้ำตาลนี้จะเก็บรวบรวม ใบงานที่

1.2 “ความรู้สึกของฉันในวันนี้” ทุกครั้งที่มารับการปรึกษา และจะนำมาเปิดอ่านพร้อมกันกับผู้รับการปรึกษา ในครั้งที่ 10 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสได้เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึก ความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของการให้การศึกษา

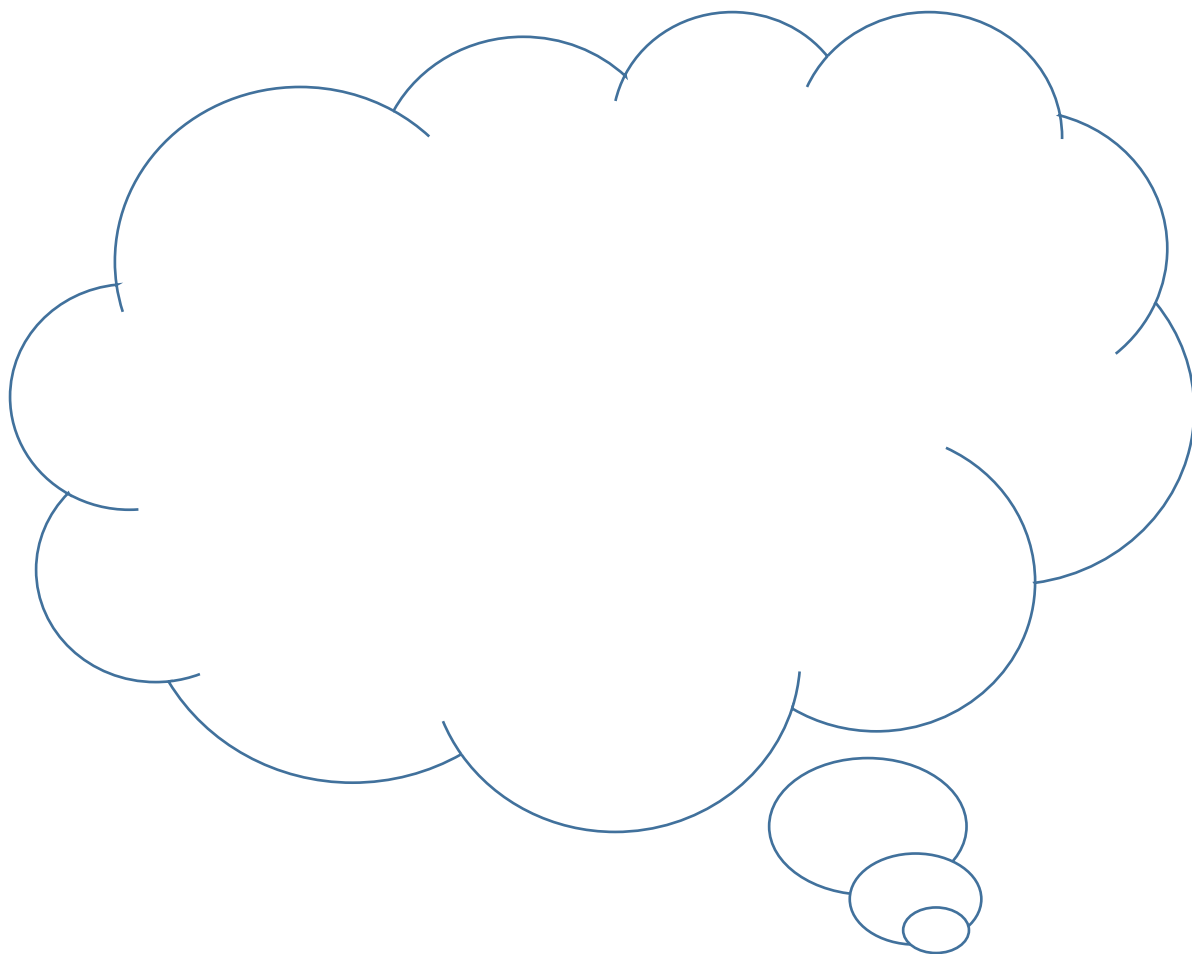
4. ผู้วิจัยนัดวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป และยุติการให้การศึกษาครั้งที่ 9

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การศึกษาครบถ้วน การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ

2. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

รายละเอียดโปรแกรมการศึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์
ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส
ครั้งที่ 10

เรื่อง ยุติการให้การปรึกษา

ระยะเวลา 60-90 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ขั้นยุติการให้การปรึกษา แสดงถึงว่าผู้รับการปรึกษาสามารถหาทางออกของปัญหา มีวิธีการในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งอย่างเหมาะสม บรรลุเป้าหมายที่ผู้รับการปรึกษาได้ตั้งไว้ สามารถจัดการกับปัญหาด้วยตนเองได้ เป็นอย่างดีจนไม่ต้องมารับการปรึกษาแล้ว โดยผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาจะประเมินร่วมกันและผู้วิจัยจะกำหนดวันเวลาในการติดตามผลหลังจากยุติการให้การปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยุติการให้การปรึกษา
2. เพื่อประเมินผลการปรึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์

อุปกรณ์

1. ปากกา
2. แบบวัดระดับความมั่นคงในชีวิตสมรส
3. ใบงานที่ 1.2 “สิ่งที่ได้รับในวันนี้”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรส และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อให้บรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษาให้คงอยู่หลังจากนั้น ผู้วิจัยพูดทบทวนถึงสิ่งที่ได้จากการปรึกษาในครั้งก่อน และชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ในการให้การปรึกษารอบครัวทฤษฎีเชิงกลยุทธ์ ครั้งที่ 10 รวมทั้งแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึง กฎกติกา ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษาในครั้งนี้ ประโยชน์ที่ผู้รับการปรึกษาจะได้รับ การรักษาความลับและการขออนุญาตการบันทึกภาพและเสียงและเตรียมเข้าสู่การยุติการให้การปรึกษา

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคู่สมรสทบทวนตนเองอีกครั้งจากกระดาษความคิดที่ผู้รับการปรึกษาเขียนความรู้สึก ความคิด และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่การให้การปรึกษาครั้งที่ 1-9 เมื่อผู้รับการปรึกษาอ่านข้อความทั้งหมดจบแล้ว ผู้วิจัยถามความรู้สึกในขณะนี้ของผู้รับการปรึกษา และเขียนสรุปลงในใบสรุปความคิด
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาพูดถึงสิ่งที่ตนเองเขียนลงในใบสรุปความคิด ผู้วิจัยใช้ทักษะฟังอย่างตั้งใจ การใช้คำถาม การสะท้อนความรู้สึกและการสรุปความ ขณะฟังผู้รับการปรึกษาพูด จากนั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมอบหมายงานให้ผู้รับการปรึกษากลับไปทำในสิ่งที่ตนเองได้ปรับปรุงในทางที่ดีต่อไป เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้รับการปรึกษาสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ และสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวได้ด้วยตนเองแล้ว
3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาพูดแสดงความรู้สึกของตนเองต่อการเข้ารับการปรึกษาที่ผ่านมามี 9 ครั้งและผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาหันหน้าเข้าหากันและให้สามีพูดถึงความรู้สึกที่มีต่อภรรยา สามีมองเห็นการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในตัวภรรยา เมื่อสามีพูดจบ ผู้วิจัยให้ภรรยาพูดถึงสามีด้วยเช่นกัน สุดท้ายผู้รับการปรึกษาทั้งคู่อยากบอกอะไรกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยสรุปประเด็นร่วมกับคู่สมรสว่ากิจกรรมที่ทำมาทั้ง 9 ครั้งนั้น ผู้รับการปรึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้าง รวมทั้งประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปในทิศทางใด หากทิศทางการประเมินไปในทางลบ ผู้วิจัยจะต้องย้อนกลับไปมองประเด็นปัญหาต่าง ๆ ว่ามีจุดใดที่ถูกลืมมองข้ามไป หรือมีจุดใดที่มีข้อบกพร่อง จากนั้นผู้วิจัยจะร่วมกันคิดกับผู้รับการปรึกษาในการหาวิธีที่จะพัฒนาสัมพันธภาพไปในทิศทางที่ดีขึ้น
2. ผู้วิจัยแจกแบบวัดระดับความมั่นคงในชีวิตสมรสให้ผู้รับการปรึกษาทำหลังจากการยุติการให้การปรึกษา และแจ้งถึงกระบวนการภายหลังการยุติการให้การปรึกษา
3. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ เพื่อติดตามผลหลังจากยุติการปรึกษาไปแล้ว 2 สัปดาห์
4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้รับการปรึกษาในการให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจการให้การปรึกษารอบครัว การตอบคำถาม และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ

ภาคผนวก ข

- ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส และโปรแกรมการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์
- ค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส
- ผลการวิเคราะห์การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก

ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรสและโปรแกรมการให้การปรึกษา
ครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
14	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
15	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
17	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
18	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
20	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
21	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความมั่นคงในชีวิตสมรสและโปรแกรมการให้การศึกษา
ครอบครัวตามทฤษฎีกลยุทธ์

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
27	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
28	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
29	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
30	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

เกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าแบบวัดนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้

การค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective confluence หรือ Index of Consistency) สามารถคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความตรงของเนื้อหาระหว่างแบบวัดกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของโปรแกรมการศึกษารอบครัวทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคง
ในชีวิตสมรส

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	1	+1	+1			
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

เกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้

ค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบวัดวัดความมั่นคงในชีวิตสมรส
จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.354	16	.353
2	.403	17	.428
3	.237	18	.468
4	-.025	19	.496
5	.153	20	.355
6	.357	21	.049
7	.345	22	.757
8	.330	23	.524
9	.504	24	.682
10	-.081	25	.680
11	.501	26	.439
12	.164	27	.396
13	.397	28	.606
14	.063	29	.245
15	.226	30	.168

Reliability Coefficients

Alpha = 0.80

ผลการวิเคราะห์การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก

ในการทดสอบค่า F สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ มีข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ 2 ประการ คือ 1) ความแปรปรวนของประชากรในการทดสอบ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล จะต้องเท่ากัน 2) ความแปรปรวนร่วมระหว่างคู่ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับติดตามผล และหลังการทดลองกับติดตามผลต้องเท่ากัน ทั้งนี้ สามารถทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติ Sphericity ของข้อมูลโดยใช้วิธีของ Mauchly ผลการทดสอบดังตารางที่ 11

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติ Sphericity ของข้อมูลโดยใช้วิธีของ Mauchly

Mauchly's Test of Sphericity ^a							
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx.			Epsilon ^b		
		Chi-Square	df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
Interval	.265	22.606	2	.000	.576	.625	.500

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน และความแปรปรวนร่วมพบว่า ค่า Mauchly's Test of Sphericity^a, $W = .265$ ค่า Chi-Square = 22.606 และ $P = 0.00$ แสดงว่าไม่เป็น Compound symmetry หมายความว่า ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแต่ละคู่ที่วัดซ้ำ (Correlation) และความแปรปรวนของตัวแปรตามในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง (Variance) ของ Treatment แต่ละกลุ่มต่างกัน ซึ่งถือว่าการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ Repeated Measure ANOVA สามารถปรับแก้โดยใช้สถิติ Greenhouse-geisser Epsilon, Huynh-feldt Epsilon หรือ Lower-bound Epsilon ในที่นี้เลือกใช้ Greenhouse-geisser Epsilon เพื่อลด Type I Error (Munro, 2005, p. 215, 223)

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม	ผู้ช่วยอธิการบดี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พาณิช	ผู้ช่วยอธิการบดี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
จังหวัดนครปฐม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาแนะแนว
จิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

**แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**

๑. ชื่อวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย)

ผลการศึกษาคู่สมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ)

THE EFFECTS OF STRATEGIC MARITAL COUNSELING THEORY ON MARITAL STABILITY

๒. ชื่อนิติ

นางสาวปวีณภัทร์ มิ่งขวัญธนรัชต์ **หลักสูตร** วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

รหัสประจำตัว ๕๖๙๑๐๑๕๔ สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

ภาคปกติ

ภาคพิเศษ

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย:

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณารายละเอียดวิทยานิพนธ์ เรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

๑) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างการวิจัย

๒) วิธีการอย่างเหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย
(Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๓) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็น
สิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มีมติเห็นชอบ ดังนี้

(✓) อนุมัติโครงการวิจัย

() ไม่อนุมัติ

๔. วันที่ให้การอนุมัติ:.....๓.....เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย